

Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας

Ιούλιος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 3

1. ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΧΑΪΑΣ	4
1.1. Οικονομικό προφίλ της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας.....	4
1.2. Κλαδική εξειδίκευση της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας	21
1.3. Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της συνεισφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κλάδων στην οικονομία.....	29
1.4. Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κλάδων στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας βάσει της συνεισφοράς τους, των διασυνδέσεων τους και της συγκριτικής μεταβολής τους με τους υπόλοιπους κλάδους.....	34
1.5. Η επίδραση της κρίσης λόγω της πανδημίας του κορονοϊού στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας το 2020 και οι προβλέψεις για το 2021	49
2. Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ.....	54
2.1. Η ταυτότητα της έρευνας	54
2.2. Τα αποτελέσματα της έρευνας.....	55
3. ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	62
3.1. Οικονομικό προφίλ της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος	62
3.2. Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κλάδων στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος βάσει της συνεισφοράς τους, των διασυνδέσεων τους και της συγκριτικής μεταβολής τους με τους υπόλοιπους κλάδους.....	77
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	85
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	88

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο σκοπός της έκθεσης είναι η αξιολόγηση και ιεράρχηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας βάσει της συνεισφοράς τους και των διασυνδέσεων τους με τους υπόλοιπους κλάδους στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας και την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Παράλληλα παρουσιάζεται η εκτίμηση του ύψους της μείωσης των πωλήσεων, της απασχόλησης, των επενδύσεων και άλλων μεγεθών λόγω της πανδημίας του κορονοϊού στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας.

Στο **κεφάλαιο 1** παρουσιάζεται η κλαδική ανάλυση και ιεράρχηση στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας.

Στο **κεφάλαιο 2** αναλύονται και ιεραρχούνται οι κλάδοι στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Στο **κεφάλαιο 3** παρουσιάζονται τα βασικά συμπεράσματα

Στο **παράρτημα** πινάκων παρουσιάζονται οι αναλυτικοί πίνακες κατάταξης των κλάδων που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση.

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε χρησιμοποιώντας στοιχεία από διάφορες πηγές όπως Ελ.Στατ, Eurostat, ICAP DATABANK, Επιμελητήριο Αχαΐας, ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκε έρευνα σε δείγμα επιχειρήσεων του νομού Αχαΐας. Η ICAP δεν έχει διενεργήσει ανεξάρτητο έλεγχο στα δεδομένα και πληροφορίες που παρασχέθηκαν από το Επιμελητήριο Αχαΐας για τις ανάγκες της παρούσας έκθεσης.

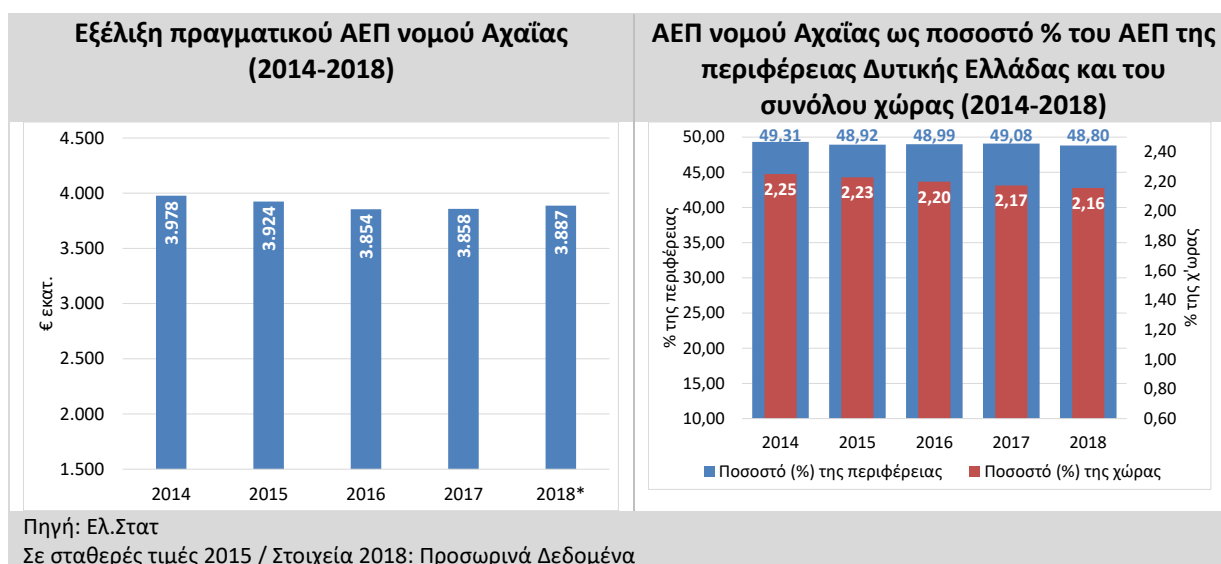
1. ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΧΑΪΑΣ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται το οικονομικό προφίλ της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, η θέση της στην Ελληνική οικονομία, τα βασικά χρηματοοικονομικά στοιχεία των επιχειρήσεων ΑΕ, ΕΠΕ και ΙΚΕ που δραστηριοποιούνται στην Περιφερειακή Ενότητα, η ιεράρχηση των κλάδων βάσει της συνεισφοράς τους στην οικονομία της περιφερειακής ενότητας και η επίδραση της πανδημίας στον εταιρικό τομέα.

1.1. Οικονομικό προφίλ της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας

Το ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας σημείωσε μικρή καθοδική μεταβολή κατά την περίοδο 2014-2016, ενώ το 2018, έτος με πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, το ΑΕΠ διαμορφώθηκε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με το 2016 σημειώνοντας μικρή αύξηση (0,9%). Η Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας καλύπτει περίπου το 49% του ΑΕΠ της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ενώ συγκρινόμενη με τη χώρα ως σύνολο, το μερίδιο του ΑΕΠ ανέρχεται περίπου σε 2,2%.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας

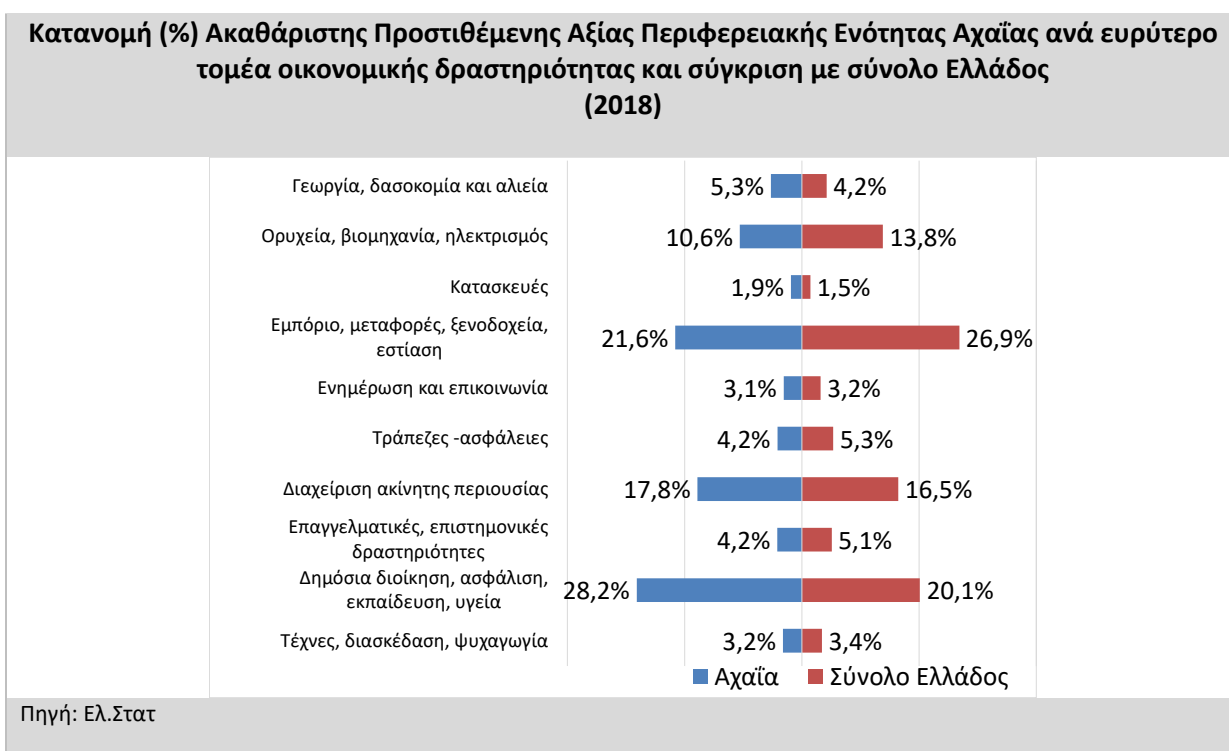
Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας ανά μονοψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε σύγκριση με την Ελλάδα ως σύνολο για το έτος 2018.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

Οι ενοποιημένοι κλάδοι α) ορυχεία, βιομηχανία, ηλεκτρισμός β) εμπόριο, μεταφορές & αποθήκευση, ξενοδοχεία, εστίαση γ) διαχείριση ακίνητης περιουσίας και δ) Δημόσια Διοίκηση, άμυνα και κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση και υγεία, καλύπτουν το 78,2% της ΑΠΑ του 2018 της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας.

Ο εμπορικός τομέας είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας καλύπτοντας το 21,6% της ΑΠΑ έναντι 26,9% της χώρας. Διαφοροποίηση παρουσιάζει και η Δημόσια Διοίκηση άμυνα και κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση και υγεία ο κλάδος της οποίας καλύπτει το 28,2% της ΑΠΑ του 2018 της Περιφερειακής Ενότητας έναντι 20,1% της χώρας.

Οι λοιποί ενοποιημένοι κλάδοι υστερούν σε μερίδιο τόσο στην ΑΠΑ της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας όπως και στο σύνολο της χώρας (γεωργία - δασοκομία & αλιεία, κατασκευές, ενημέρωση & επικοινωνία, τράπεζες – ασφάλειες, επαγγελματικές, επιστημονικές δραστηριότητες, τέχνες – διασκέδαση – ψυχαγωγία).

Σχετικά με την κατανομή της απασχόλησης σε μονοψήφιους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας βάσει των στοιχείων του Μητρώου Επιχειρήσεων της Ελ.Στατ έτους 2018, το 16,4% των εργαζομένων στην ΠΕ απασχολείται στο εμπόριο (χονδρικό, λιανικό και εμπόριο/επισκευή αυτοκινήτων) και ακολουθούν η γεωργία, δασοκομία & αλιεία με ποσοστό 12,9%, τα ξενοδοχεία και η εστίαση με 11,9%,

η εκπαίδευση με 10,9%, οι υπηρεσίες υγείας & κοινωνικής μέριμνας καθώς και η δημόσια διοίκηση, άμυνα και κοινωνική ασφάλιση με ποσοστό 8,1% εκάστη οικονομική δραστηριότητα, οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες καθώς και η μεταποίηση με ποσοστό 7,2% εκάστη, ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι καλύπτουν μικρότερα μερίδια (κάτω από 5%). Ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων για το έτος 2018 στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας ανήλθε σε 92.576.

Κατανομή Απασχόλησης Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας σε ενοποιημένους κλάδους (2018)

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	Μερίδιο (%)
Ζ	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ- ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	15.210	16,4%
Α	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	11.911	12,9%
Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	10.985	11,9%
Ο	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	10.082	10,9%
Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	7.464	8,1%
Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	7.454	8,1%
Μ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	6.634	7,2%
Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	6.625	7,2%
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	4.214	4,6%
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.840	3,1%
Σ	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	2.133	2,3%
Ρ	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	1.830	2,0%
Ν	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1.783	1,9%
Ι	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	938	1,0%
Κ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	671	0,7%
Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ- ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	422	0,5%
Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	383	0,4%
Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	232	0,3%
Β	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	Χ	Χ
Ω	ΑΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Χ	Χ
	ΣΥΝΟΛΟ	92.576	100,0%

Πηγή: ΕΛ.Στατ, Μητρώο Επιχειρήσεων 2018

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Αχαΐας το 2018 ανήλθε σε € 3.876 εκατ. καταλαμβάνοντας την 5^η θέση μεταξύ των νομών της χώρας και την πρώτη θέση μεταξύ των νομών που απαρτίζουν την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Κατάταξη των Νομών της Ελλάδας βάσει ΑΕΠ 2018

Κατάταξη	Νομός	ΑΕΠ 2018	Κατάταξη	Νομός	ΑΕΠ 2018
1	Αττική	85.918	27	Πιερία	1.451
2	Θεσσαλονίκη	15.774	28	Αργολίδα	1.449
3	Ηράκλειο	4.329	29	Τρίκαλα	1.436
4	Λάρισα	3.957	30	Λέσβος, Λήμνος	1.299
5	Αχαΐα	3.876	31	Ρέθυμνο	1.207
6	Δωδεκάνησα	3.415	32	Λασιθί	1.191
7	Εύβοια	2.895	33	Ροδόπη	1.155
8	Κυκλάδες	2.768	34	Λακωνία	1.131
9	Βοιωτία	2.688	35	Καρδίτσα	1.102
10	Μαγνησία	2.565	36	Ξάνθη	1.085
11	Κοζάνη	2.472	37	Δράμα	1.001
12	Αιτωλοακαρνανία	2.349	38	Κιλκίς	901
13	Χανιά	2.344	39	Φλώρινα	851
14	Φθιώτιδα	2.117	40	Ζάκυνθος	736
15	Κορινθία	2.008	41	Άρτα	732
16	Μεσσηνία	1.978	42	Πρέβεζα	687
17	Ιωάννινα	1.958	43	Χίος	630
18	Θάσος, Καβάλα	1.840	44	Ιθάκη, Κεφαλληνία	581
19	Έβρος	1.791	45	Θεσπρωτία	557
20	Σέρρες	1.720	46	Ικαρία, Σάμος	542
21	Ηλεία	1.717	47	Καστοριά	486
22	Πέλλα	1.646	48	Φωκίδα	464
23	Ημαθία	1.588	49	Λευκάδα	304
24	Κέρκυρα	1.563	50	Γρεβενά	299
25	Χαλκιδική	1.527	51	Ευρυτανία	189
26	Αρκαδία	1.459			

Ποσά σε € εκατ.

Πηγή: Ελ.Στατ

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του νομού Αχαΐας το 2018 ανήλθε σε €12.917 και βρίσκεται στην 23η θέση μεταξύ των νομών της χώρας και στην πρώτη θέση μεταξύ των νομών της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Κατάταξη των Νομών της Ελλάδας βάσει του κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2018

Κατάταξη	Νομός	ΑΕΠ ανά κάτοικο 2018	Κατάταξη	Νομός	ΑΕΠ ανά κάτοικο 2018
1	Αττική	22.915	27	Μεσσηνία	12.488
2	Βοιωτία	22.060	28	Θεσπρωτία	12.351
3	Κυκλάδες	21.823	29	Έβρος	12.154
4	Ζάκυνθος	18.492	30	Πέλλα	11.968
5	Αρκαδία	17.783	31	Πρέβεζα	11.859
6	Κοζάνη	17.542	32	Ιωάννινα	11.684
7	Φλώρινα	17.126	33	Αιτωλοακαρνανία	11.662
8	Λασιθί	16.077	34	Λέσβος, Λήμνος	11.634
9	Δωδεκάνησα	15.838	35	Άρτα	11.530
10	Κέρκυρα	15.349	36	Ικαρία, Σάμος	11.471
11	Ιθάκη, Κεφαλληνία	14.995	37	Ημαθία	11.221
12	Αργολίδα	14.977	38	Κιλκίς	11.193
13	Χανιά	14.700	39	Τρίκαλα	11.091
14	Θεσσαλονίκη	14.273	40	Ηλεία	11.018
15	Λάρισα	14.065	41	Πιερία	11.015
16	Ηράκλειο	13.824	42	Χίος	11.011
17	Χαλκιδική	13.806	43	Φωκίδα	10.924
18	Ρέθυμνο	13.786	44	Ροδόπη	10.416
19	Θάσος, Καβάλα	13.770	45	Καρδίτσα	10.397
20	Εύβοια	13.595	46	Καστοριά	10.356
21	Κορινθία	13.574	47	Δράμα	10.340
22	Φθιώτιδα	13.265	48	Σέρρες	10.251
23	Αχαΐα	12.917	49	Ευρυτανία	9.999
24	Λευκάδα	12.723	50	Γρεβενά	9.762
25	Μαγνησία	12.602	51	Ξάνθη	9.713
26	Λακωνία	12.504			

Ποσά σε €

Πηγή: Ελ.Στατ

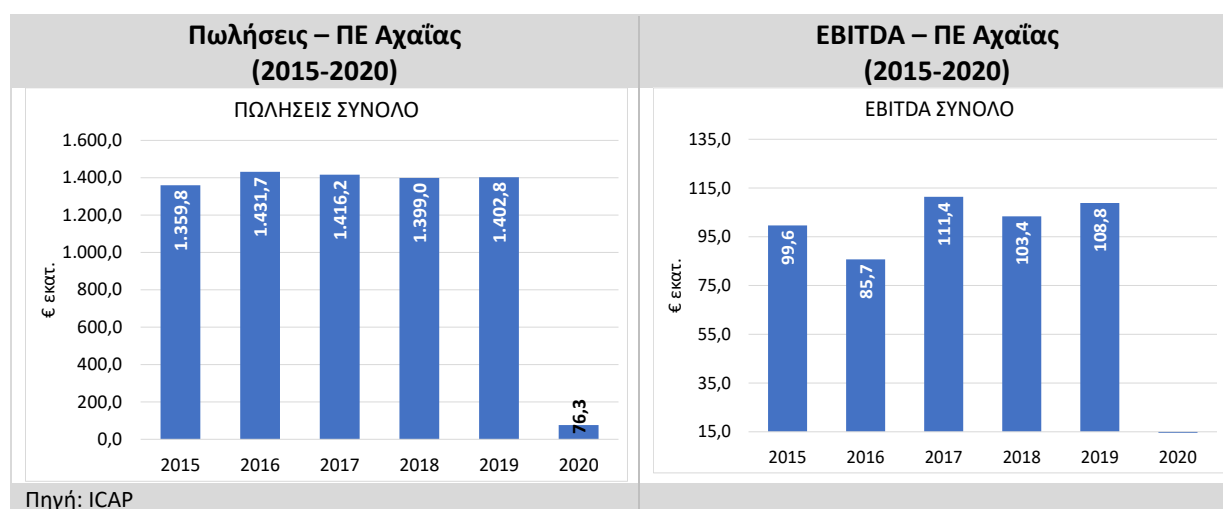
Σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων 2018 της Ελ.Στατ ο αριθμός των επιχειρήσεων στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας ανέρχεται σε **22.813** (δεν συμπεριλαμβάνονται οι αγρότες που ανέρχονται σε 12.867). Ο κύκλος εργασιών των 22.813 επιχειρήσεων το 2018 ανήλθε σε **€ 3,57 δισ.**, ενώ μαζί με τους αγρότες ανέρχεται σε € 3,78 δισ. Στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας ανήκει το 36,1% των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, οι οποίες διαμορφώνουν το 53,7% του κύκλου εργασιών της Περιφέρειας και το 50,3% των απασχολούμενων σε αυτή.

Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΧΑΪΑΣ

Για την παρακολούθηση της εξέλιξης του επιχειρηματικού τομέα στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας χρησιμοποιήθηκαν οικονομικά στοιχεία από την ICAP DATABANK. Για την συγκρίσιμη διαχρονική μεταβολή των βασικών οικονομικών μεγεθών αντλήθηκαν εταιρείες νομικής μορφής ΑΕ, ΕΠΕ και ΙΚΕ με δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία σε ένα ή περισσότερα έτη της περιόδου 2015-2019. Ο αριθμός εταιρειών για τις οποίες αντλήθηκαν στοιχεία παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

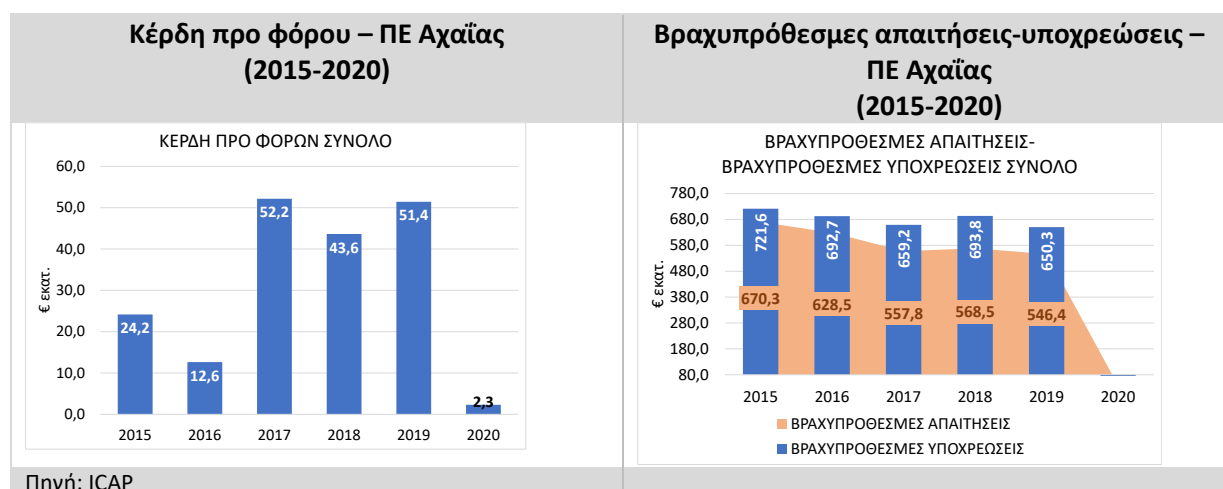
Λόγω του εξαιρετικά μικρού αριθμού των επιχειρήσεων που έχουν δημοσιεύσει στοιχεία για το έτος 2020, η ανάλυση της εξέλιξης των χρηματοοικονομικών μεγεθών θα περιοριστεί στα έτη 2015-2019, όπου ο αριθμός των επιχειρήσεων είναι συγκρίσιμος με μικρές αποκλίσεις.

Οι πωλήσεις 448 επιχειρήσεων το 2019 ανήλθαν σε € 1.402,8 εκατ. παραμένοντας σχεδόν στο ίδιο επίπεδο συγκριτικά με το προηγούμενο έτος (αύξηση μόλις κατά 0,3%). Μικρή μείωση κατά 1,1% και 1,2% σημειώθηκε στις πωλήσεις των εξεταζόμενων εταιρειών αντίστοιχα τα έτη 2017 και 2018, ενώ ο μέσος ρυθμός μεταβολής πωλήσεων της περιόδου 2015-2019 διαμορφώθηκε σε 0,8%. Το 2019 η εταιρεία με τις υψηλότερες πωλήσεις είναι η Πέττας, Ν. Παύλος, Α.Β.Ε.Ε. που δραστηριοποιείται στον κλάδο της βιομηχανίας (είδη διατροφής) και ακολουθούν η Resilux Εταιρεία Συσκευασιών Νοτίου Ευρώπης Α.Β.Ε.Ε., ο Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Αχαΐας & Νήσων Σ.Π.Ε. και η Ανδρομέδα Α.Ε.

Το EBITDA παρουσίασε τη μεγαλύτερη μείωση (-14%) το 2016 συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, ενώ το 2017 σημείωσε τη μεγαλύτερη τιμή όλης της εξεταζόμενης περιόδου φτάνοντας τα €111,4 εκατ. (αύξηση κατά 29,9% σε σχέση με το 2016). Το EBITDA των 448 επιχειρήσεων το 2019 διαμορφώθηκε σε €108,8 εκατ. σημειώνοντας αύξηση κατά 5,3% συγκριτικά με το 2018.

Τα αποτελέσματα προ φόρου αυξήθηκαν αισθητά το 2017, ενώ το επόμενο έτος μειώθηκαν κατά 16,4% φτάνοντας τα €43,6 εκατ. Ειδικότερα το 2018 οι εταιρείες Ανδρομέδα Α.Ε. και Συνεταιριστική Κορινθιακής Σταφίδας Α.Ε.Σ. Α.Ε. σημείωσαν τις μεγαλύτερες απώλειες σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ μαζί με το Ολύμπιον Θεραπευτήριο Γενική Κλινική Πατρών Α.Ε. σημείωσαν ζημιές ύψους €8,4 εκατ. διαμορφώνοντας σημαντικά το έλλειμμα που παρουσιάστηκε το συγκεκριμένο έτος. Το 2019 τα κέρδη προ φόρων 448 εξεταζόμενων επιχειρήσεων ανήλθαν σε €51,4 εκατ. σημειώνοντας αύξηση κατά 17,9% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Οι εταιρείες Λουξ Μαργαρέτας Α.Β.Ε.Ε., Resilux Εταιρεία Συσκευασιών Νοτίου Ευρώπης Α.Β.Ε.Ε., Χημικά & Βιοφαρμακευτικά Εργαστήρια Πατρών Α.Ε. που δραστηριοποιούνται στο δευτερογενή τομέα και η Συνεταιριστική Κορινθιακής Σταφίδας Α.Ε.Σ. Α.Ε. η οποία δραστηριοποιείται στο εμπόριο ειδών διατροφής σημείωσαν τη μεγαλύτερη αύξηση στα κέρδη τους το 2019 σε σχέση με το 2018.

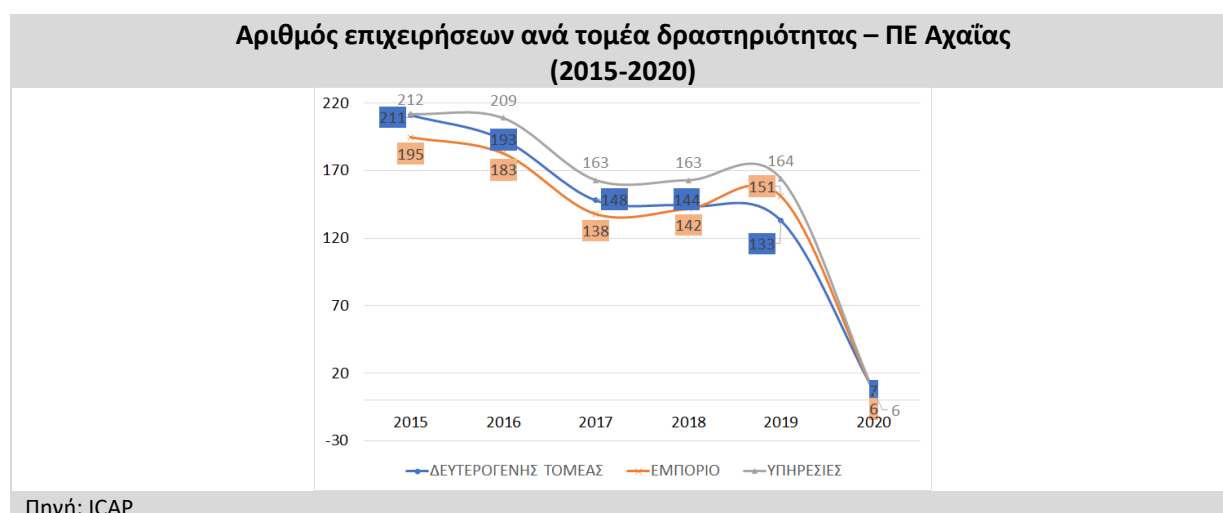
Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των εξεταζόμενων εταιρειών παρουσίασαν καθοδική πορεία τη τριετία 2015-2017, ενώ το 2018 εμφάνισαν αύξηση κατά 1,9%. Το 2019 ανήλθαν σε €546,4 εκατ. σημειώνοντας μείωση κατά 3,9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις δεν καλύπτουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες το 2019 ανήλθαν σε €650,3 εκατ.

B. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ακολουθεί χρηματοοικονομική ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων του ανωτέρω δείγματος επιχειρήσεων που αντλήθηκε από την ICAP DATABANK, οι οποίες εδρεύουν εντός των διοικητικών ορίων της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας και ασκούν κύρια δραστηριότητα σε έναν από τους ακόλουθους τομείς:

- δευτερογενής τομέας: παραγωγικές μονάδες που δραστηριοποιούνται στη βιομηχανία, τις κατασκευές, την ενέργεια, την ύδρευση
- εμπόριο: παραγωγικές μονάδες που δραστηριοποιούνται στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο κάθε είδους αγαθών, στην παροχή υπηρεσιών συναφών με την πώληση των εν λόγω αγαθών, καθώς και στην επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών
- παροχή υπηρεσιών: παραγωγικές μονάδες και οι οργανισμοί του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα που παρέχουν υπηρεσίες μεταφορών-συγκοινωνιών, υγείας, τουρισμού (ξενοδοχειακές και τουριστικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις εστίασης), εκπαίδευσης, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, κλπ

Ο εξεταζόμενος αριθμός επιχειρήσεων για όλη την περίοδο αναφοράς, ανά τομέα δραστηριότητας, παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

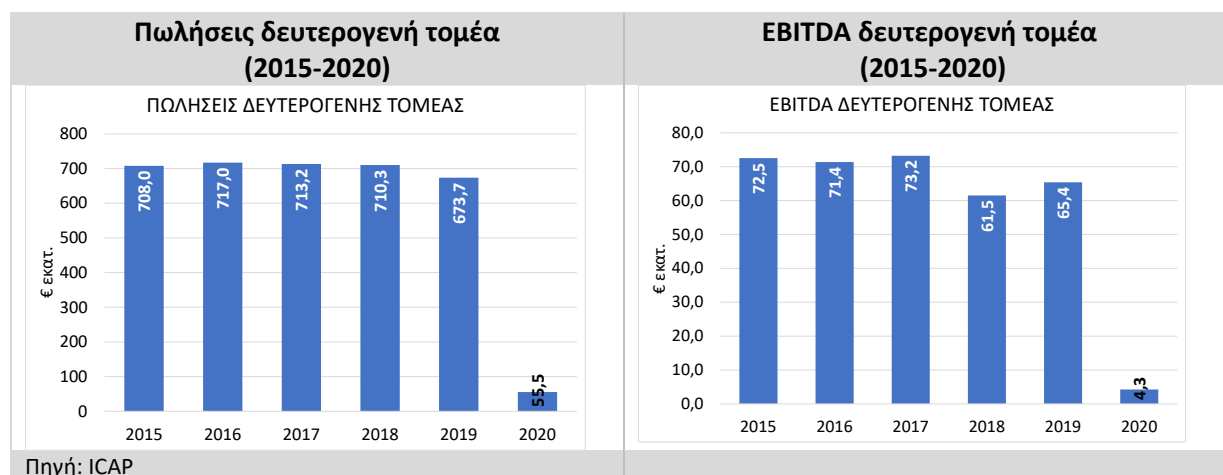
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

Οι αποκλίσεις που παρουσιάζονται στον αριθμό των επιχειρήσεων που εξετάζονται ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας είναι μικρές για όλη την εξεταζόμενη περίοδο 2015-2019, συνεπώς είναι εφικτή η σύγκριση των διαφόρων χρηματοοικονομικών μεγεθών που ακολουθεί.

Δευτερογενής τομέας

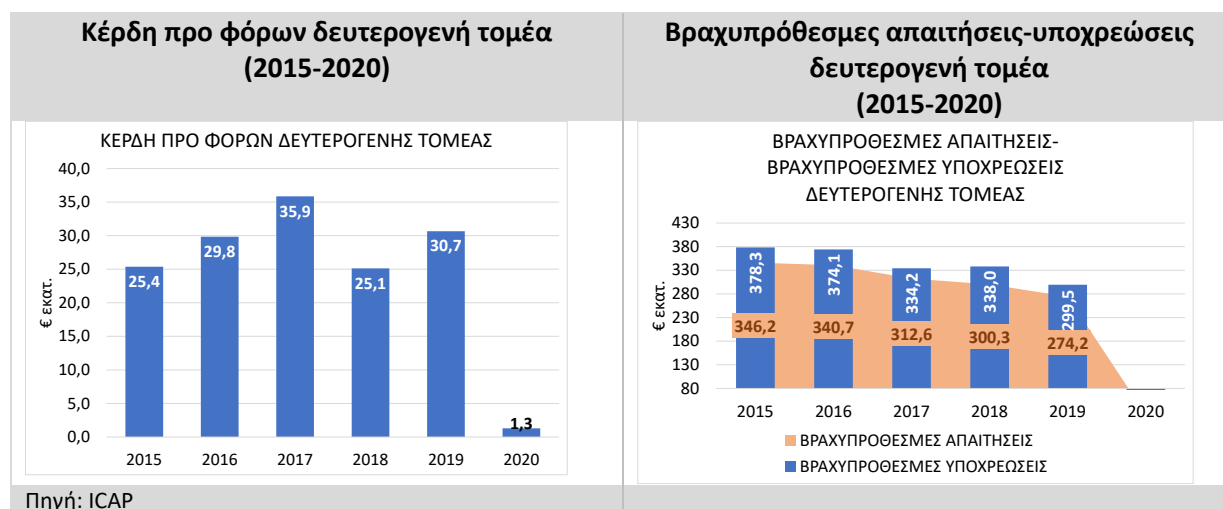
Την τριετία 2015-2017 οι πωλήσεις των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο δευτερογενή τομέα είχαν ελαφρώς καθοδική πορεία, ενώ το 2019 μειώθηκαν κατά 5,1% φτάνοντας τα € 673,7 εκατ. Ο μέσος ρυθμός μεταβολής πωλήσεων της περιόδου 2015-2019 διαμορφώθηκε σε -1,2%.

Τα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων κέρδη των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα, το 2018 σημείωσαν μείωση κατά 16% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ το 2019 αυξήθηκαν κατά 6,3%. Οι επιχειρήσεις με τις μεγαλύτερες απώλειες στο EBITDA το 2018 δραστηριοποιούνται στη βιομηχανία αγροτικών προϊόντων (Ανδρομέδα Α.Ε.) και ειδών διατροφής (Πέττας, Ν. Παύλος, Α.Β.Ε.Ε. και ΣΑΠΛΑΙ ΓΙΟΥΝΙΚ Α.Ε.), οι οποίες σημείωσαν συνολικές μειώσεις ύψους € 10,3 εκατ σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι εν λόγω επιχειρήσεις σημείωσαν περαιτέρω μείωση στα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων κέρδη τους το έτος 2019.

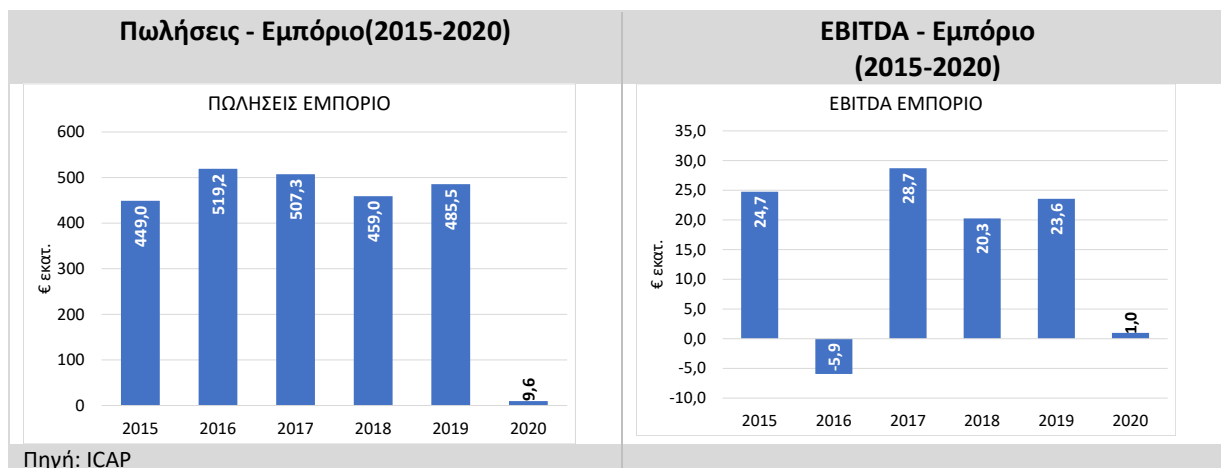
Τα κέρδη προ φόρου των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα παρουσίασαν μείωση κατά 29,9% το 2018 και διαμορφώθηκαν σε €25,1 εκατ., ενώ μικρότερη αύξηση (22%) σημείωσαν το 2019 φτάνοντας τα € 30,7 εκατ.).

Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα σημειώνουν υποχώρηση καθ' όλη την περίοδο αναφοράς 2015-2019 (-5,6% κατά μ.ο.), η οποία μάλιστα το 2019 διαμορφώνεται σε -8,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των επιχειρήσεων υπολείπονται έναντι των υποχρεώσεων (τραπεζικές υποχρεώσεις, υποχρεώσεις προς προμηθευτές-πιστωτές, λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις) καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο.

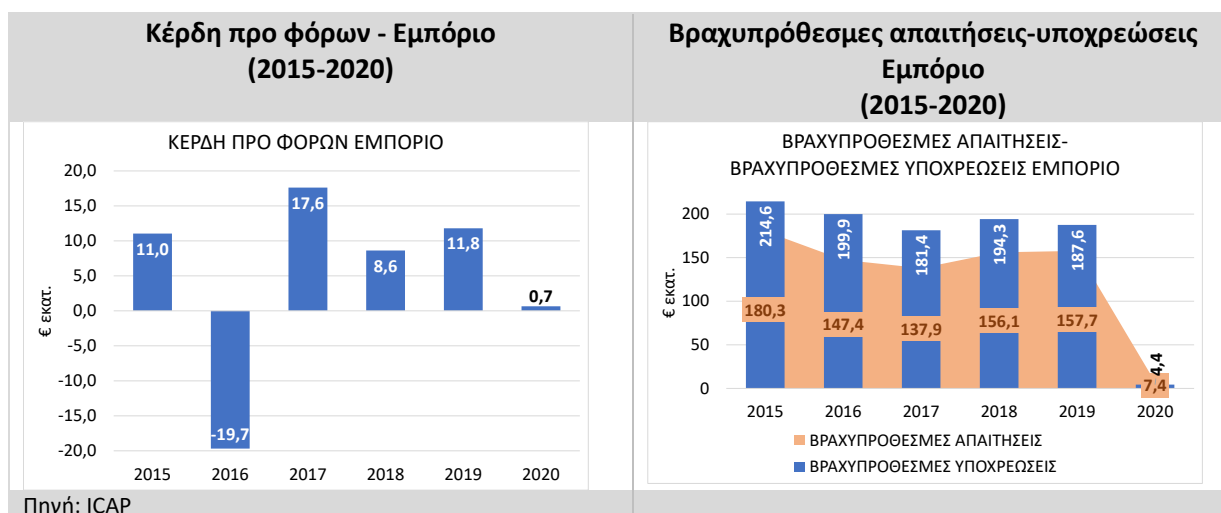
Εμπόριο

Μετά από τη διετία 2017-2018 όπου οι πωλήσεις των εταιρειών του εμπορικού τομέα περιορίστηκαν σημαντικά φθάνοντας τα €459 εκατ., το 2019 ο κύκλος εργασιών 151 εταιριών διαμορφώθηκε στα €485,5 εκατ. παρουσιάζοντας αύξηση κατά 5,8%. Οι εταιρείες που κατέγραψαν τις μεγαλύτερες πωλήσεις το 2019 είναι ο Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Αχαΐας και Νήσων, η εταιρεία Μπακαλάρος, Κ. Δ., Α.Ε. που δραστηριοποιείται στο εμπόριο ποτών και η Φαρμακαποθήκη Pharma Group Αχαΐας. Μεγαλύτερες διακυμάνσεις εμφανίζουν τα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων των εξεταζόμενων εταιρειών με τις σημαντικότερες απώλειες να σημειώνονται το 2016 (-124%) οπότε το ΕΒΙΔΤΑ ήταν αρνητικό και διαμορφώθηκε στα €-5,9 εκατ. Το επόμενο έτος σημειώθηκε η μεγαλύτερη αύξηση στην εξεταζόμενη περίοδο (583%) η οποία όμως περιορίστηκε το 2018. Το 2019 το ΕΒΙΔΤΑ των εταιρειών του εμπορικού τομέα αυξήθηκε κατά 16,3% και διαμορφώθηκε στα €23,6 εκατ.

Μεγάλες διακυμάνσεις παρουσίασαν και τα κέρδη προ φόρων των εξεταζόμενων εταιρειών. Το 2016 σημειώθηκαν ζημιές €19,7 εκατ. ενώ το επόμενο έτος σημειώθηκε αύξηση κατά 189,5% οπότε τα κέρδη προ φόρων ξεπέρασαν τις τιμές του 2015 και ανήλθαν σε €17,6 εκατ. Το 2018 τα κέρδη προ φόρων περιορίστηκαν κατά 51% και οι εταιρείες με τις μεγαλύτερες ζημιές ήταν η Συνεταιριστική Κορινθιακής Σταφίδας Α.Ε.Σ. Α.Ε., η εταιρεία Θανόπουλος Α.Ε. που δραστηριοποιείται στο εμπόριο δομικών υλικών και τις προκατασκευές καθώς και οι εμπορικές εταιρείες μεταφορικών μέσων Δέλτα Car Α.Ε. και Eurotrade Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. Το 2019 τα κέρδη προ φόρων των εξεταζόμενων εταιρειών ανήλθαν σε €11,8 εκατ., ενώ ο μέσος ρυθμός μεταβολής των κερδών την περίοδο 2015-2021 διαμορφώθηκε σε 25,7%.

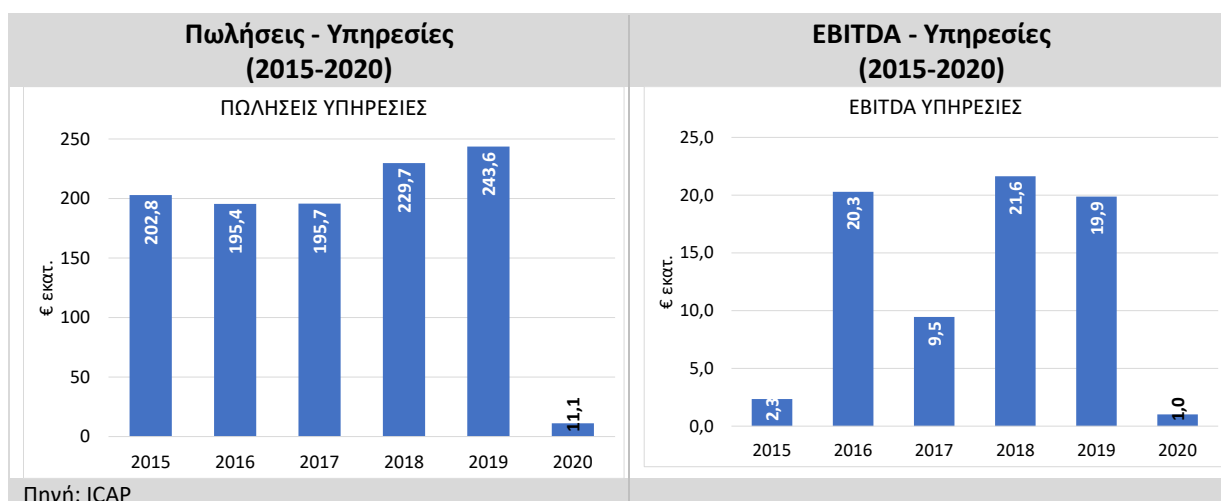
Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις των επιχειρήσεων του τομέα εμπορίου παρουσίασαν μείωση το 2017 αντίστοιχα κατά 6,4% και 9,3%, ενώ τα επόμενα έτη οι μεν απαιτήσεις παρουσίασαν αυξητικές τάσεις (με μειούμενο ρυθμό) οι δε υποχρεώσεις αυξήθηκαν το 2018 κατά 7,1% και μειώθηκαν την επόμενη χρονιά κατά 3,5%. Καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο η αναλογία των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων έναντι των απαιτήσεων παραμένει σχεδόν σταθερή, ενώ επιπλέον οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις δεν καλύπτουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις των επιχειρήσεων.

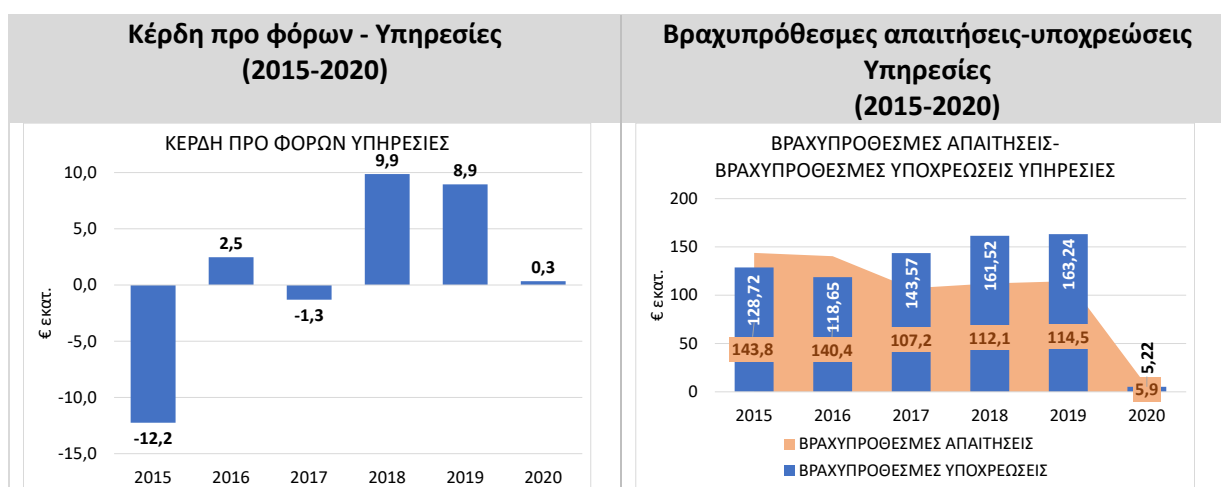
Υπηρεσίες

Από το 2017 και μετά οι πωλήσεις των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των υπηρεσιών παρουσίασαν αύξουσα πορεία, φτάνοντας το 2019 τα €243,6 εκατ. (αύξηση κατά 6,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Οι εταιρείες Med Frigo Γ. Πούλιας – Σ. Μπρακατσέλος Α.Ε., Super Cargo Shipping & Forwarding Ε.Π.Ε., Κ.Τ.Ε.Λ. Νομού Αχαΐας, Cargo Med Α.Ε. που παρέχουν υπηρεσίες μεταφορών καθώς και η West Διαφημιστική – Τουριστική Α.Ε. διαμορφώσαν το 2018 και το 2019 περίπου το 40% των συνολικών πωλήσεων των εξεταζόμενων εταιρειών.

Τα κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των υπηρεσιών, παρουσιάζουν διακυμάνσεις καθ' όλη την περίοδο αναφοράς (2015-2019). Αξιοσημείωτη είναι η μεγάλη μείωση που σημειώθηκε το 2017 στο EBITDA (-53,4%), καθώς και η αύξηση που σημειώθηκε το 2018 (128,8%). Το 2019 σημειώθηκε μικρότερη μείωση κατά 8,1% και τα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων ανήλθαν σε €19,8 εκατ., ενώ ο μέσος ρυθμός μεταβολής της εξεταζόμενης περιόδου ανέρχεται σε 208% κυρίως λόγω της μεγάλης αύξησης που σημειώθηκε το 2016 αλλά και το 2018 στο EBITDA.

Το 2017 τα προ φόρων αποτελέσματα διαμορφώθηκαν σε αρνητικά επίπεδα (€ -1,31 εκατ.), ενώ την επόμενη διετία η εικόνα ήταν σαφώς καλύτερη με τα προ φόρων κέρδη το 2019 να ανέρχονται σε €8,95 εκατ. σημειώνοντας μείωση κατά 9,3% σε σχέση με το 2018.

Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των επιχειρήσεων του τομέα υπηρεσιών παρουσιάζουν πτωτική τάση την διετία 2016-2017, ενώ την επόμενη διετία παρουσίασαν αύξηση αντίστοιχα κατά 4,5% και 2,1%, φτάνοντας το 2019 τα € 114,49 εκατ. Δυσμενέστερη εικόνα εμφανίζουν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις των επιχειρήσεων τη διετία 2017-2018 οι οποίες αυξήθηκαν αντίστοιχα κατά 21% και 12,5%, ενώ το 2019 η αύξηση ήταν πιο ήπια (1,1%). Την τριετία 2017-2019 οι απαιτήσεις των εξεταζόμενων εταιρειών υπολείπονται των υποχρεώσεων.

Γ. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

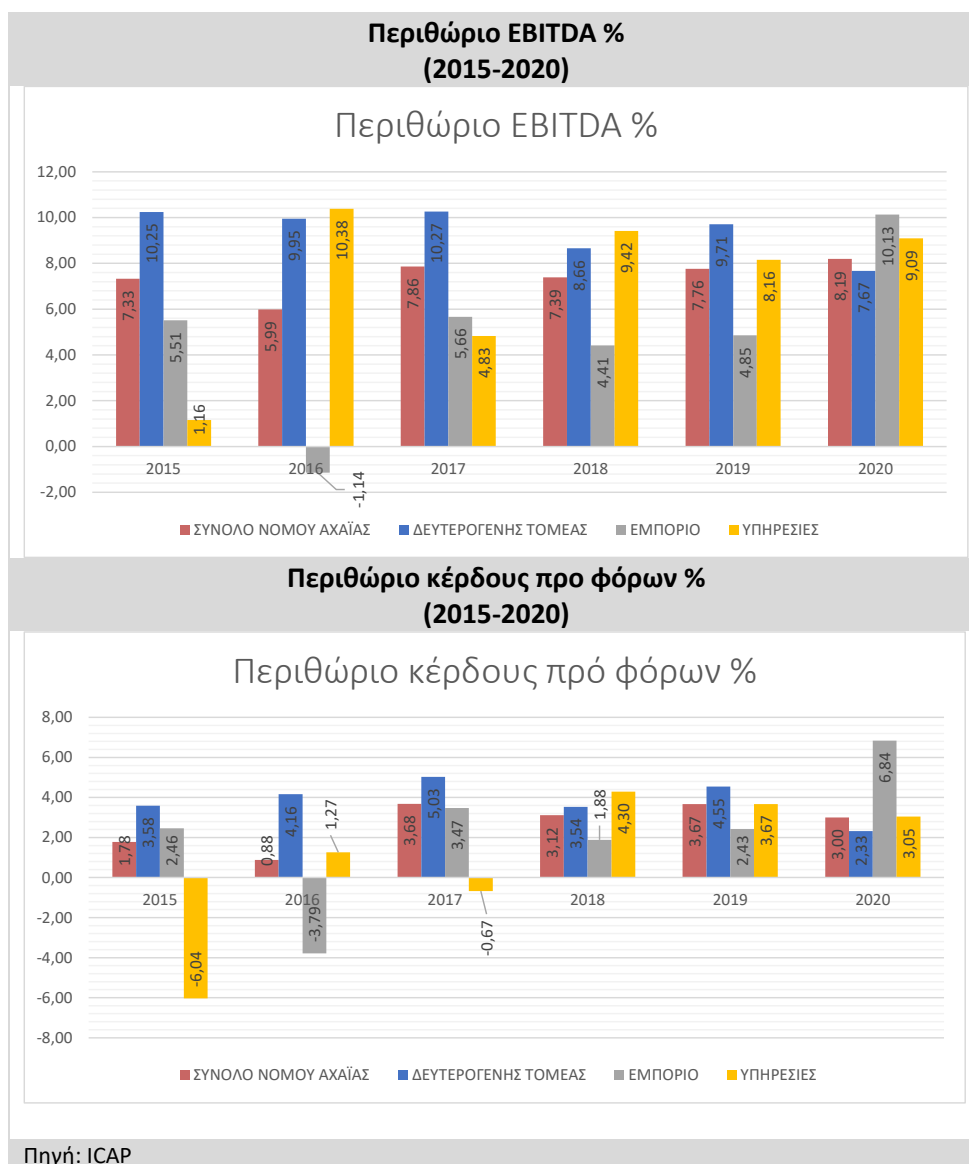
Κερδοφορία

Οι μεγάλες αυξομειώσεις που σημειώθηκαν στα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων των επιχειρήσεων του εμπορικού τομέα τα έτη 2016 και 2017 είχε ανάλογη επίδραση στον δείκτη περιθωρίου EBITDA του τομέα την ίδια χρονική περίοδο, ο οποίος από -1,14% το 2016 διαμορφώθηκε σε 5,66% το 2017. Την επόμενη διετία ο δείκτης παρουσίασε μικρότερες διακυμάνσεις, ωστόσο η συνολική χαμηλή επίδοση του τομέα συγκριτικά με τους υπόλοιπους εξεταζόμενους τομείς επηρέασε και το δείκτη περιθωρίου EBITDA και της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας.

Σαφώς καλύτερη εικόνα παρουσιάζει ο δείκτης περιθωρίου EBITDA του δευτερογενή τομέα ο οποίος κυμάνθηκε στα ίδια επίπεδα τα έτη 2015 και 2017 (10,2%). Το 2018 μειώθηκε λόγω της μείωσης των κερδών προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων των επιχειρήσεων, ωστόσο το 2019 ανήλθε σε 9,71%. Η συνολική επίδοση του τομέα εμφανίζεται σαφώς καλύτερη συγκριτικά με τους υπόλοιπους εξεταζόμενους τομείς όσο και την Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας στο σύνολό της και επιδράει θετικά στη συνολική πορεία του δείκτη της ΠΕ.

Ο δείκτης περιθωρίου EBITDA στον τομέα των υπηρεσιών, μετά την σημαντική μείωση που σημείωσε το 2017 (από 10,38% μειώθηκε σε 4,83% το 2017), σχεδόν διπλασιάστηκε το 2018 ωστόσο το 2019 σημείωσε και πάλι μείωση πέφτοντας στο 8,16%.

Ο δείκτης περιθωρίου κέρδους προ φόρων στη Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα τη διετία 2015-2016 λόγω των ζημιών που παρουσίασαν τα συγκεκριμένα έτη αντίστοιχα οι επιχειρήσεις του τομέα των υπηρεσιών και του εμπορίου. Από το 2017 ο δείκτης παρουσιάζει πιο σταθερή πορεία και το 2019 ανέρχεται σε 3,67%. Καθ' όλη την περίοδο αναφοράς 2015-2019 ο δείκτης περιθωρίου κέρδους προ φόρων του δευτερογενή τομέα παρουσιάζει καλύτερη εικόνα τόσο από τους υπόλοιπους τομείς όσο και από το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας.

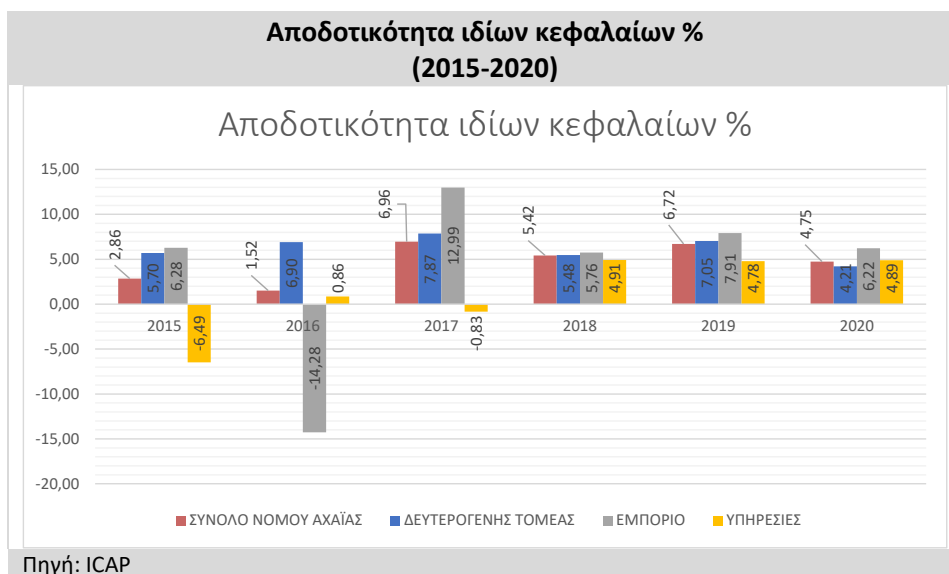

Αποδοτικότητα κεφαλαίων

Ανάλογη με την κατάσταση κερδοφορίας είναι και η εικόνα που προκύπτει από την εξέταση του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων του δευτερογενή τομέα, ο οποίος εμφανίζεται βελτιωμένος καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο (2015-2019) σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας. Η αύξηση που σημείωσαν οι εμπορικές επιχειρήσεις στα κέρδη προ φόρων το έτος 2017, επίδρασε θετικά στον δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων του εμπορικού τομέα ο οποίος τη συγκεκριμένη χρονιά σημείωσε τις καλύτερες επιδόσεις (12,99%). Αλλά και την επόμενη διετία ο δείκτης αποδοτικότητας κεφαλαίων

των εμπορικών επιχειρήσεων εμφανίζει τις καλύτερες επιδόσεις τόσο συγκριτικά με τους άλλους τομείς όσο και με την ΠΕ Αχαΐας.

Αντίθετα, οι χαμηλές επιδόσεις στα κέρδη προ φόρων των επιχειρήσεων του τομέα υπηρεσιών είχαν αποτέλεσμα ο σχετικός δείκτης να διαμορφώνεται σε αρνητικά επίπεδα τα έτη 2015 και 2017, ενώ τα επόμενα έτη αν και αυξάνεται παραμένει σε χαμηλά επίπεδα.

Κεφαλαιακή διάρθρωση

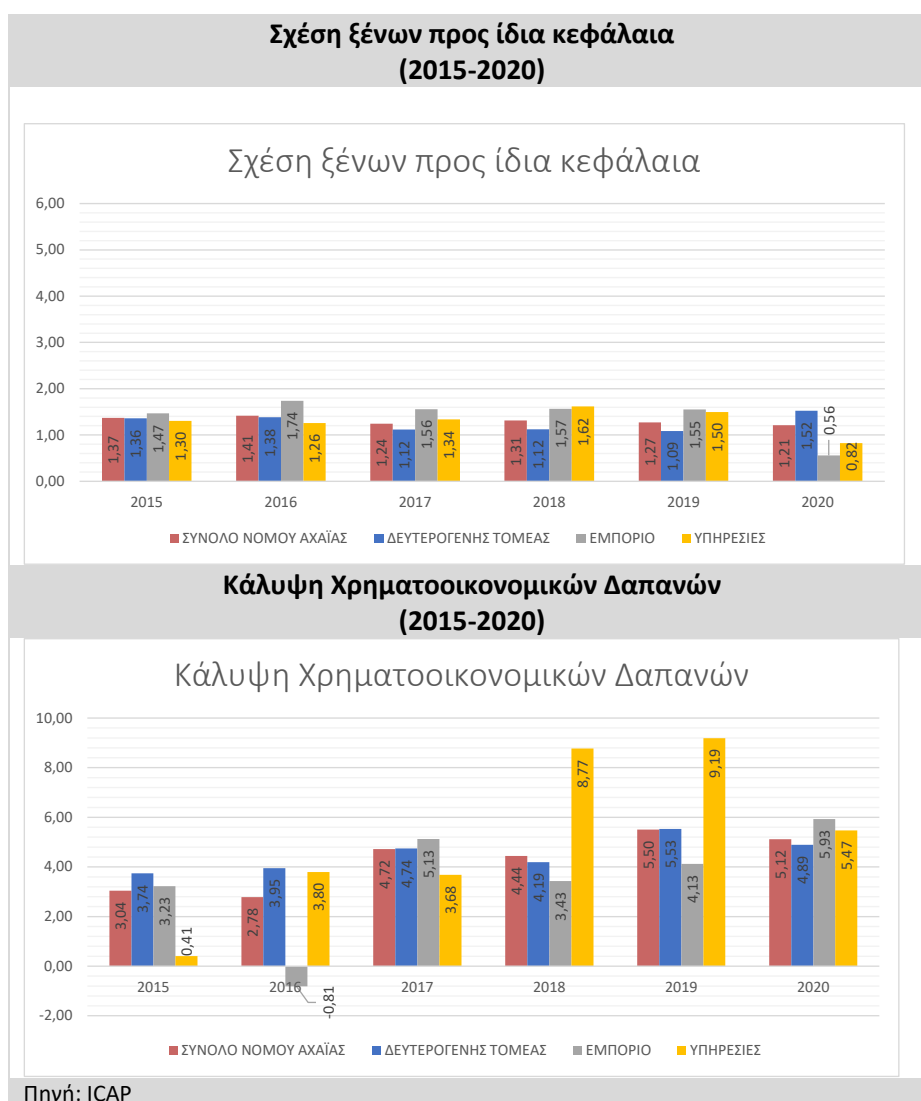
Στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας, η σχέση των ξένων προς τα ίδια κεφάλαια εμφανίζει αύξηση το 2018 κατά 5,4% ενώ το επόμενο έτος μειώνεται κατά 3,2% γεγονός που οφείλεται στην μεγαλύτερη μείωση που σημειώθηκε στο σύνολο των υποχρεώσεων (κατά 5,3% σε σχέση με το 2018) έναντι της μείωσης των ιδίων κεφαλαίων (-2,2% σε σχέση με το 2018).

Μεγαλύτερες διακυμάνσεις παρατηρούνται στη σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια στους τομείς του εμπορίου και των υπηρεσιών. Ειδικότερα, αρνητικό αντίκτυπο είχε στο δείκτη ξένων προς ίδια κεφάλαια το 2017 η μείωση των υποχρεώσεων των εμπορικών επιχειρήσεων κατά 12,2%, ενώ τα δύο επόμενα έτη οι μεταβολές ήταν πιο ήπιες (το 2018 τόσο το σύνολο των υποχρεώσεων όσο και τα ίδια κεφάλαια αυξήθηκαν σχεδόν το ίδιο, ενώ το 2019 τα ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων παρέμειναν σταθερά και η μικρή μείωση στις υποχρεώσεις επίδρασε αρνητικά στο δείκτη ξένων προς ίδια κεφάλαια).

Στον τομέα των υπηρεσιών η αύξηση που παρουσιάστηκε στον δείκτη το 2018 οφείλεται στην αύξηση κατά 20,7% των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων εφόσον τα ίδια κεφάλαια παρέμειναν σχεδόν

αμετάβλητα το συγκεκριμένο έτος. Ομοίως η μείωση κατά 7,3% το επόμενο έτος οφείλεται στη μείωση των υποχρεώσεων κατά 3,6%.

Στο δευτερογενή τομέα η σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια τη διετία 2017-2018 παρέμεινε σταθερή (1,12), ενώ το 2019 σημειώθηκε μείωση και έπεσε στο 1,09.

Η κάλυψη των χρηματοοικονομικών δαπανών από τα λειτουργικά κέρδη προ φόρων τόκων και αποσβέσεων μετά από τη μείωση που σημείωσε το 2018 συγκριτικά με το 2017, το 2019 παρουσίασε σημαντική αύξηση για το σύνολο της περιφερειακής ενότητας (23,9%) καθώς και για τον δευτερογενή τομέα (32%) και το εμπόριο (20,3%). Η κάλυψη χρηματοοικονομικών δαπανών τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών σημείωσε μεγάλη αύξηση το 2018 συγκριτικά με το 2017 (138,4%), η οποία συνεχίστηκε πιο ήπια το 2019 (4,8%).

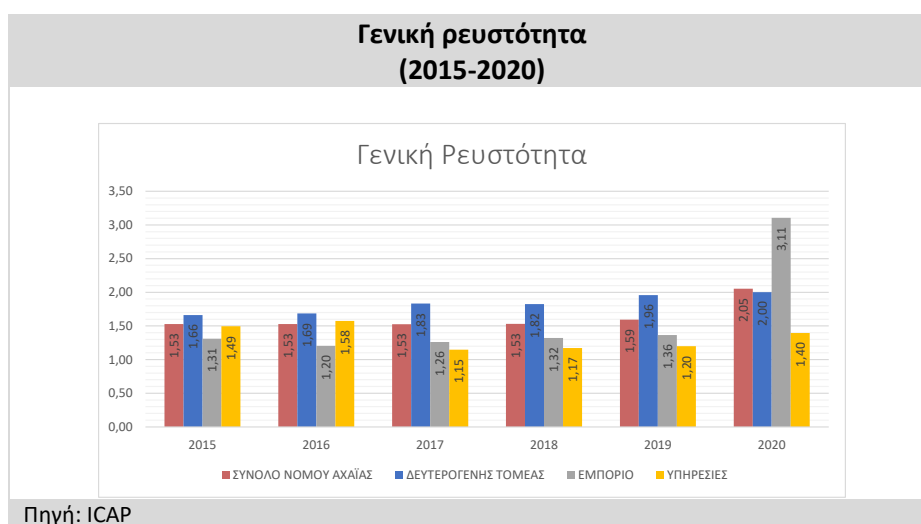
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

Ρευστότητα

Σχετικά ικανοποιητικές χαρακτηρίζονται οι συνθήκες ρευστότητας των υπό εξέταση επιχειρήσεων καθ' όλη την περίοδο αναφοράς (2015-2019), όπως διαφαίνεται και από την εξέλιξη του δείκτη γενικής ρευστότητας.

Ειδικότερα ο δείκτης γενικής ρευστότητας για την Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας, την περίοδο 2015-2018 παραμένει σταθερός στο 1,53, ενώ το 2019 σημειώνει αύξηση φτάνοντας το 1,59.

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα από αυτά της Περιφερειακής Ενότητας καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο (περίπου στο 1,79), ενώ στον τομέα υπηρεσιών παρουσιάζονται οι χειρότερες επιδόσεις με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κοντά στο 1,17 τη τριετία 2017-2019.

1.2. Κλαδική εξειδίκευση της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας

Στην ενότητα αυτή εξετάζεται η κλαδική ειδίκευση της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας με την χρήση του συντελεστή εγκατάστασης (Location Quotient).

Για την προσέγγιση της ειδίκευσης ενός νομού και της χωρικής συμπεριφοράς των οικονομικών δραστηριοτήτων υπολογίζεται ο Συντελεστής Εγκατάστασης. Ο Συντελεστής Εγκατάστασης Location Quotient επιτρέπει τις συγκρίσεις μεταξύ νομών και δραστηριοτήτων, με έμμεσο τρόπο, δηλαδή, με αναφορά στα εθνικά μεγέθη χρησιμοποιώντας στοιχεία απασχόλησης.

Υπολογίζεται από τον τύπο: $LQ = \frac{A_{ir}}{A_r} / \frac{A_{in}}{A_n}$

όπου LQ = ο συντελεστής εγκατάστασης

A_{ir} = η απασχόληση του κλάδου i στον νομό r

A_r = η συνολική απασχόληση του νομού r

A_{in} = η απασχόληση του κλάδου i στο σύνολο της χώρας

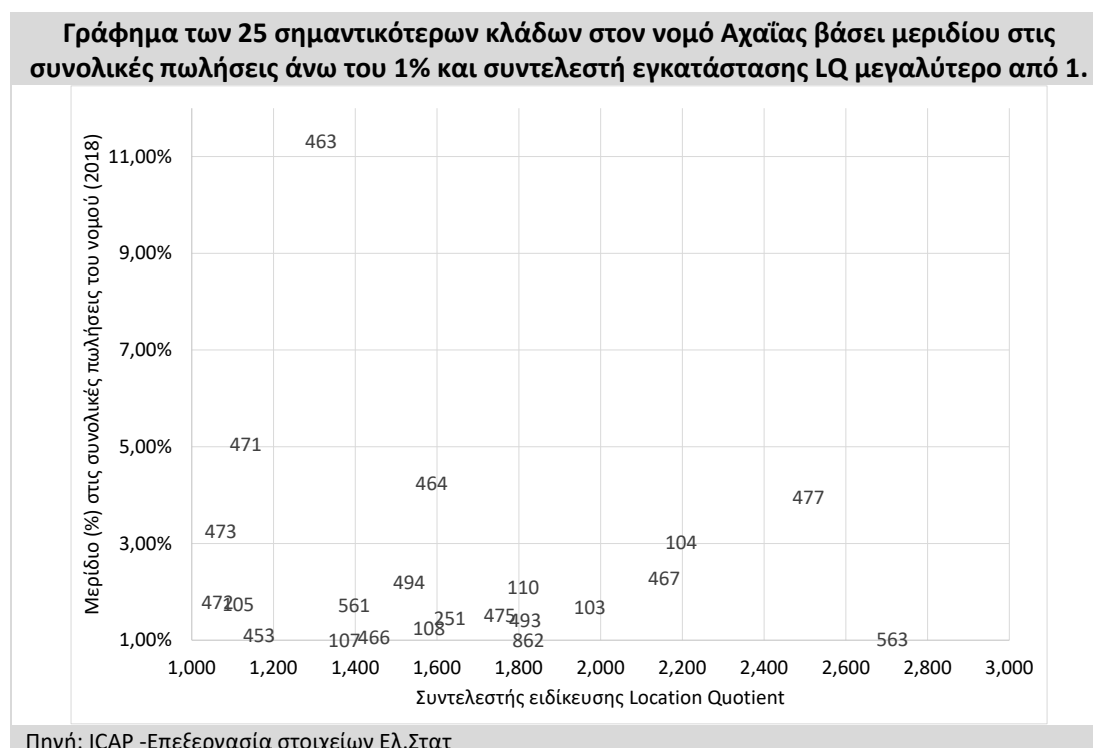
A_n = η συνολική απασχόληση της χώρας

Εάν $LQ = 1$ τότε ο κλάδος i είναι αναπτυγμένος στον νομό όσο και στο σύνολο της χώρας.

$LQ > 1$ ο κλάδος i είναι περισσότερο αναπτυγμένος στον νομό απ' ό τι στο σύνολο της χώρας.

$LQ < 1$ ο κλάδος i είναι λιγότερο αναπτυγμένος στον νομό απ' ό τι στο σύνολο της χώρας.

Στο ακόλουθο γράφημα παρουσιάζονται οι 25 σημαντικότεροι κλάδοι βάσει μεριδίου στις συνολικές πωλήσεις άνω του 1% και με συντελεστή εγκατάστασης μεγαλύτερο του 1 οι οποίοι στον νομό Αχαΐας είναι περισσότερο αναπτυγμένοι έναντι της χώρας. Τα στοιχεία απασχόλησης που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται από το μητρώο επιχειρήσεων της Ελ.Στατ. έτους 2018 που είναι το πιο πρόσφατο διαθέσιμο και η ανάλυση των κλάδων πραγματοποιείται σε 3ψήφιο επίπεδο. Οι εκτιμήσεις όλες πραγματοποιούνται με την παραδοχή ότι η οικονομική δομή του νομού Αχαΐας δεν έχει μεταβληθεί ουσιαστικά μεταξύ 2018 και 2021 που είναι απολύτως ρεαλιστική.

Οι πιο σημαντικοί κλάδοι με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις του νομού πάνω από 1% στους οποίους παρουσιάζει υψηλή ειδίκευση η Αχαΐα με δείκτη $LQ > 1$ είναι το Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού - κωδ. 463 ($LQ=1,316$) με μερίδιο στις πωλήσεις 11,3%, το Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα - κωδ. 477 ($LQ=1,133$) που περιλαμβάνει ενδύματα, υποδήματα, φαρμακευτικά είδη, καλλυντικά με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 5,1%. Ακολουθούν το Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα - κωδ. 473 ($LQ=1,587$) με μερίδιο 4,2%, η Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών με αρκετά υψηλό δείκτη -κωδ. 104 ($LQ=2,509$) και μερίδιο 4,0%, οι Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσίες μετακόμισης - κωδ. 494 ($LQ=2,197$) με μερίδιο 3,0%, η Ποτοποιία- κωδ. 110 ($LQ=2,155$) και μερίδιο 2,3%, το Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα - κωδ. 472 ($LQ=1,532$) και μερίδιο 2,2%, η Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων - κωδ. 105 ($LQ=1,811$) και μερίδιο 2,1%, η Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών - κωδ. 103 ($LQ=1,114$) και μερίδιο 1,7%, το Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα - κωδ. 475 ($LQ=1,398$) και μερίδιο 1,7%, η Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων - κωδ. 251 ($LQ=1,974$) με μερίδιο 1,7%.

Από τους 129 κλάδους σε 3ψήφιο επίπεδο ανάλυσης οι 82 οι οποίοι κάλυψαν το 2018 το 70,7% των συνολικών πωλήσεων όλων των κλάδων έχουν δείκτη $LQ > 1$ που σημαίνει ότι η περιφερειακή ενότητα Αχαΐας παρουσιάζει σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό κλαδική εξειδίκευση σε αυτούς έναντι της χώρας ως σύνολο. Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης με κατάταξη των κλάδων κατά φθίνουσα σειρά βάσει μεριδίου που κάλυψαν στις συνολικές πωλήσεις το 2018.

**Πίνακας κλαδικής ειδίκευσης νομού Αχαΐας βάσει
Συντελεστή Εγκατάστασης (Location Quotient)**

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	LQ	Μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις (2018)
463	Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού	1,316	11,3%
471	Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα	0,749	5,5%
464	Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης	0,835	5,3%
477	Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα	1,133	5,1%

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	LQ	Μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις (2018)
473	Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα	1,587	4,2%
104	Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών	2,509	4,0%
467	Άλλο ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	1,071	3,3%
494	Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσίες μετακόμισης	2,197	3,0%
110	Ποτοποιία	2,155	2,3%
472	Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα	1,532	2,2%
105	Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων	1,811	2,1%
561	Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	1,064	1,8%
103	Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	1,114	1,7%
475	Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα	1,398	1,7%
251	Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων	1,974	1,7%
493	Άλλες χερσαίες μεταφορές επιβατών	1,754	1,5%
108	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής	1,631	1,5%
453	Πώληση μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων	1,816	1,4%
466	Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών	0,985	1,3%
563	Δραστηριότητες παροχής ποτών	1,580	1,3%
107	Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων	1,165	1,1%
862	Δραστηριότητες άσκησης ιατρικών και οδοντιατρικών επαγγελματιών	1,446	1,1%
106	Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων· παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου	2,714	1,0%
711	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών και συναφείς δραστηριότητες παροχής τεχνικών συμβουλών	1,373	1,0%
014	Ζωική παραγωγή	1,824	1,0%
412	Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη	1,038	1,0%
012	Πολυετείς καλλιέργειες	2,362	1,0%
011	Καλλιέργεια μη πολυετών φυτών	0,924	0,8%
702	Δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	0,518	0,8%
010	Αγρότης Ειδικού Καθεστώτος	1,072	0,7%

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	LQ	Μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις (2018)
452	Συντήρηση και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	1,458	0,7%
432	Δραστηριότητες ηλεκτρολογικών, υδραυλικών και άλλων κατασκευαστικών εγκαταστάσεων	1,391	0,6%
861	Νοσοκομειακές δραστηριότητες	1,892	0,6%
431	Κατεδαφίσεις και προετοιμασία εργοταξίου	1,930	0,6%
731	Διαφήμιση	4,169	0,6%
421	Κατασκευή δρόμων και σιδηροδρομικών γραμμών	1,196	0,5%
721	Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανική	4,372	0,5%
351	Παραγωγή, μετάδοση και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας	0,646	0,5%
462	Χονδρικό εμπόριο ακατέργαστων γεωργικών πρώτων υλών και ζώντων ζώων	0,835	0,5%
869	Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	1,101	0,5%
920	Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	1,872	0,5%
476	Λιανικό εμπόριο επιμορφωτικών ειδών και ειδών ψυχαγωγίας σε ειδικευμένα καταστήματα	1,069	0,5%
960	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	1,514	0,5%
474	Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων σε ειδικευμένα καταστήματα	1,112	0,5%
201	Παραγωγή βασικών χημικών προϊόντων, λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων, πλαστικών και συνθετικών υλών σε πρωτογενείς μορφές	2,368	0,5%
451	Πώληση μηχανοκίνητων οχημάτων	0,678	0,5%
620	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	0,779	0,4%
691	Νομικές δραστηριότητες	1,172	0,4%
855	Άλλη εκπαίδευση	1,362	0,4%
381	Συλλογή αποβλήτων	1,845	0,4%
429	Κατασκευή άλλων έργων πολιτικού μηχανικού	1,456	0,4%
692	Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων και λογιστικού ελέγχου· παροχή φορολογικών συμβουλών	1,100	0,3%

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	LQ	Μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις (2018)
109	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών	1,080	0,3%
662	Δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσσεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	1,195	0,3%
433	Κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης και τελειώματος	1,070	0,3%
439	Άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	1,254	0,2%
454	Πώληση, συντήρηση και επισκευή μοτοσυκλετών και των μερών και εξαρτημάτων τους	1,608	0,2%
282	Κατασκευή άλλων μηχανημάτων γενικής χρήσης	1,277	0,2%
465	Χονδρικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων	0,570	0,2%
801	Δραστηριότητες παροχής ιδιωτικής προστασίας	1,057	0,2%
931	Αθλητικές δραστηριότητες	1,250	0,2%
562	Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	1,427	0,1%
479	Λιανικό εμπόριο εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών	0,889	0,1%
889	Άλλες δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	1,021	0,1%
532	Άλλες ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	1,046	0,1%
682	Εκμίσθωση και διαχείριση ιδιόκτητων ή μισθωμένων ακινήτων	0,403	0,1%
331	Επισκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	0,726	0,1%
283	Κατασκευή γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων	2,231	0,1%
236	Κατασκευή προϊόντων από σκυρόδεμα, τσιμέντο και γύψο	0,536	0,1%
683	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης	1,103	0,1%
749	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.	0,289	0,1%
932	Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	1,730	0,1%
081	Εξόρυξη λίθων, άμμου και αργίλου	0,726	0,1%

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	LQ	Μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις (2018)
900	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	0,778	0,1%
701	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων	3,042	0,1%
853	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	1,758	0,1%
631	Επεξεργασία δεδομένων, καταχώρηση και συναφείς δραστηριότητες· δικτυακές πύλες	1,100	0,1%
552	Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής	0,163	0,1%
478	Λιανικό εμπόριο σε υπαίθριους πάγκους και αγορές	1,202	0,1%
821	Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες γραφείου	3,221	0,1%
015	Μικτές γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες	1,960	0,1%
256	Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων· μεταλλοτεχνία	0,889	0,1%
952	Επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	1,203	0,1%
712	Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	0,774	0,1%
750	Κτηνιατρικές δραστηριότητες	1,435	0,1%
310	Κατασκευή επίπλων	0,400	0,1%
773	Ενοικίαση και εκμίσθωση άλλων μηχανημάτων, ειδών εξοπλισμού και υλικών αγαθών	0,395	0,1%
332	Εγκατάσταση βιομηχανικών μηχανημάτων και εξοπλισμού	1,211	0,1%
016	Υποστηρικτικές προς τη γεωργία δραστηριότητες και δραστηριότητες μετά τη συγκομιδή	0,376	0,1%
261	Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων και πλακετών	4,302	0,0%
325	Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών	1,257	0,05%
422	Κατασκευή κοινωφελών έργων	0,281	0,04%
649	Άλλες δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με εξαίρεση τις ασφάλειες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	1,265	0,04%
284	Κατασκευή μηχανημάτων μορφοποίησης μετάλλου και εργαλειομηχανών	1,179	0,04%
259	Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων	0,423	0,04%

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	LQ	Μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις (2018)
910	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	1,385	0,04%
829	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις π.δ.κ.α.	0,592	0,03%
951	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και εξοπλισμού επικοινωνίας	1,661	0,03%
772	Ενοικίαση και εκμίσθωση ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης	0,962	0,03%
013	Πολλαπλασιασμός των φυτών	0,822	0,03%
651	Ασφάλιση	0,221	0,03%
681	Αγοραπωλησία ιδιόκτητων ακινήτων	0,126	0,03%
553	Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα	0,632	0,02%
231	Κατασκευή γυαλιού και προϊόντων από γυαλί	1,061	0,02%
353	Παροχή ατμού και κλιματισμού	1,593	0,02%
732	Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις	0,634	0,02%
743	Δραστηριότητες μετάφρασης και διερμηνείας	1,244	0,02%
237	Κοπή, μορφοποίηση και τελική επεξεργασία λίθων	0,534	0,02%
949	Δραστηριότητες άλλων οργανώσεων	0,619	0,02%
661	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	0,857	0,02%
722	Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες	0,451	0,01%
611	Ενσύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες	0,099	0,01%
329	Μεταποιητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.	1,082	0,01%
411	Ανάπτυξη οικοδομικών σχεδίων	1,798	0,01%
591	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων	0,159	0,01%
619	Άλλες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες	0,413	0,01%
255	Σφυρηλάτηση, κοίλανση, ανισόπαχη τύπωση και μορφοποίηση μετάλλων με έλαση· κονιομεταλλουργία	1,126	0,01%
024	Υποστηρικτικές προς τη δασοκομία υπηρεσίες	0,620	0,01%

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	LQ	Μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις (2018)
293	Κατασκευή μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα	0,827	0,01%
639	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	0,568	0,01%
873	Δραστηριότητες αποκλειστικού(-ής) νοσοκόμου κατ' οίκον για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία	2,081	0,01%
854	Ανώτερη εκπαίδευση	2,716	0,01%
502	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές εμπορευμάτων	0,038	0,01%
811	Δραστηριότητες συνδυασμού βοηθητικών υπηρεσιών	0,819	0,01%
592	Ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	0,745	0,01%
370	Επεξεργασία λυμάτων	0,283	0,01%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Στατ

1.3. Μεθοδολογικό σημείωμα για την εκτίμηση της συνεισφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κλάδων στην οικονομία

Η εκτίμηση της συνεισφοράς των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας πραγματοποιήθηκε με την χρήση α) του μεθοδολογικού πλαισίου της ανάλυσης Εισροών-Εκροών και β) της ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής

Α) Η ανάλυση εισροών-εκροών (input-output analysis). Ο πίνακας εισροών-εκροών είναι ένας από τους σπουδαιότερους πίνακες των Εθνικών Λογαριασμών, με μεγάλη αναλυτική σημασία που περιγράφει τις οικονομικές δραστηριότητες μιας χώρας και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Η ανάλυση εισροών-εκροών περιγράφει τις διακλαδικές σχέσεις (αλληλεξαρτήσεις) των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας μιας οικονομίας και ποσοτικοποιεί τις σχέσεις μεταξύ των εισροών και των εκροών του οικονομικού συστήματος δηλαδή την κατανομή του προϊόντος κάθε κλάδου στις οικονομικές χρήσεις του συστήματος. Η ανάλυση εισροών – εκροών θεμελιώθηκε με τις εργασίες του καθηγητή W.W. Leontief και έχει πολλές εφαρμογές στην οικονομική ανάλυση. Ο πίνακας εισροών-εκροών διαιρείται σε τρία τμήματα. Το τμήμα ενδιάμεσης ανάλωσης, το τμήμα αρχικών εισροών και το τμήμα τελικής ζήτησης. Το τμήμα ενδιάμεσης ανάλωσης περιγράφει σε χρηματικές μονάδες τις συναλλαγές μεταξύ των διαφόρων τομέων της οικονομίας. Τα στοιχεία του πίνακα δηλώνουν τις αγορές που κάνει ένας τομέας της οικονομίας από τους υπόλοιπους (στήλες) αλλά και συγχρόνως και

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

τις πωλήσεις προς τους άλλους τομείς (γραμμές του πίνακα). Οι αρχικές εισροές είναι οι αμοιβές της εργασίας και το οικονομικό αποτέλεσμα των επιχειρήσεων, οι φόροι ή επιδοτήσεις, οι εισαγωγές και άλλα μεγέθη που συνθέτουν την προστιθέμενη αξία. Στο τμήμα της τελικής ζήτησης αναλύονται κατά τομέα η ιδιωτική και η δημόσια κατανάλωση, οι εξαγωγές, οι μεταβολές αποθεμάτων και ο σχηματισμός παγίου κεφαλαίου. Το σύνολο παραγωγής κάθε κλάδου (στήλη) είναι ίσο με το σύνολο ζήτησης του ιδίου κλάδου (γραμμή).

Από τον αρχικό πίνακα εισροών-εκροών προκύπτουν δύο τύποι πολλαπλασιαστών. α) **Οι κάθετοι πολ/στές** (backward linkages multipliers) ή **πολλαπλασιαστές κάθετης διασύνδεσης** οι οποίοι δείχνουν πόσο θα μεταβληθεί η παραγωγή στην οικονομία μέσω των διακλαδικών επιδράσεων ενός κλάδου προς τους προμηθευτές του και τους προμηθευτές των προμηθευτών όταν αυξηθεί κατά 1 μονάδα η τελική ζήτηση των προϊόντων ενός κλάδου (π.χ κατανάλωση, επένδυση, εξαγωγές) και β) **οι οριζόντιοι πολ/στές** (forward linkages multipliers) ή **πολλαπλασιαστές οριζόντιας διασύνδεσης** ενός κλάδου που εκφράζουν τη συνολική μεταβολή που προκαλείται στην ζήτηση της οικονομίας (τους πελάτες του κλάδου) εξαιτίας μιας μοναδιαίας αύξησης των πρωτογενών εισροών του κλάδου (αμοιβές συντελεστών παραγωγής, προστιθέμενη αξία, εισαγωγές) δηλαδή της προσφοράς. Οι κάθετοι πολ/στές (demand driven multipliers) ονομάζονται τύπου Leontieff ενώ οι οριζόντιοι (supply driven multipliers) τύπου Ghosh από τα ονόματα των επιστημόνων που πρότειναν τα δύο υποδείγματα αναλύσεων.

Σχηματικό υπόδειγμα πίνακα εισροών-εκροών

Εκροές	Πρωτογενής τομέας	Δευτερογενής τομέας	Τριτογενής τομέας	Τελική ζήτηση (πωλήσεις προς νοικοκυριά, κράτος, επενδύσεις, εξαγωγές)	Συνολικές εκροές (πωλήσεις)
Εισροές	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Πρωτογενής τομέας	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Δευτερογενής τομέας	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Τριτογενής τομέας	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€Χ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ
Αρχικές εισροές (πληρωμές για μισθούς, κέρδη, φόρους, εισαγωγές κλπ)	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ		Σύνολο πληρωμών
Σύνολο εισροών (αγορές)	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	€ΧΧ.ΧΧΧ	Σύνολο δαπανών	

Ένα παράδειγμα πολ/στή: ένας κλάδος έχει κάθετο πολ/στή 2,3. Αυτό σημαίνει ότι αν αυξηθεί η ζήτηση των προϊόντων του κατά 1 εκατ. € τότε η συνολική παραγωγή/προσφορά της οικονομίας θα αυξηθεί κατά 2,3 εκατ. €.

Για να ταξινομηθούν οι κλάδοι βάσει των διασυνδέσεων τους οι οριζόντιοι και κάθετοι πολ/στές κανονικοποιούνται (normalization) - ο συντελεστής κάθε κλάδου διαιρείται με τον μέσο όρο του συνόλου των συντελεστών όλων των κλάδων, ώστε να μπορεί να υπολογιστεί η σχετική σημασία κάθε κλάδου στο σύνολο των κλάδων.

Η κατάταξη των κλάδων βάσει των οριζόντιων και κάθετων διασυνδέσεων πραγματοποιείται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα κανονικοποιημένων πολ/στών.

Περιγραφή κατάταξης	Οριζόντιος πολ/στής	Κάθετος πολ/στής
Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	>1	>1
Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	<1	>1
Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	>1	<1
Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	<1	<1

Οι κλάδοι των οποίων οι πολλαπλασιαστές είναι πάνω από 1 έχουν ισχυρά και πάνω από τον μέσο όρο πολ/στικά αποτελέσματα και συμβολή στην δημιουργία του προϊόντος της οικονομίας. Όταν ο κάθετος πολ/στής ενός κλάδου είναι μεγαλύτερος από 1 σημαίνει για την οικονομία ότι μια αύξηση της ζήτησης των προϊόντων του κλάδου οδηγεί σε σημαντική (πάνω από τον μέσο όρο) αύξηση πωλήσεων των άλλων κλάδων από τους οποίους πραγματοποιεί αγορές και στην συνολική παραγωγή της οικονομίας. Όταν ο οριζόντιος πολ/στής είναι μεγαλύτερος από 1 σημαίνει για την οικονομία ότι μια αύξηση της προσφοράς (π.χ προστιθέμενη αξία) του κλάδου οδηγεί σε σημαντική (πάνω από τον μέσο όρο) αύξηση πωλήσεων των άλλων κλάδων προς τους οποίους διατίθενται τα προϊόντα που προσφέρει ο κλάδος, καθώς επίσης στην συνολική δαπάνη της οικονομίας (καταναλωτική, επενδυτική, εξαγωγές). Οι κάθετες διασυνδέσεις των κλάδων χαρακτηρίζονται ως προς τα πίσω διασυνδέσεις (backward linkages), ενώ οι οριζόντιες διασυνδέσεις ως προς τα εμπρός διασυνδέσεις (forward linkages).

Βάσει των παραπάνω όταν ένας κλάδος έχει κανονικοποιημένους πολ/στές (ταυτόχρονα οριζόντιους και κάθετους) πάνω από 1 χαρακτηρίζεται ως κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων με σημαντική συνεισφορά και πολ/στικές επιδράσεις τόσο προς την πλευρά της προσφοράς όσο και προς την πλευρά της ζήτησης. Αν ο κλάδος έχει μόνο κάθετο πολ/στή μεγαλύτερο του 1, είναι δηλαδή κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων, τότε είναι σημαντικός για την οικονομία λόγω της σημαντικής επίδρασης που

έχει στους κλάδους προμηθευτές του. Αν ο κλάδος έχει μόνο οριζόντιο πολ/στή μεγαλύτερο του 1, είναι δηλαδή κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων, τότε είναι σημαντικός για την οικονομία λόγω της επίδρασης που έχει στους κλάδους πελάτες των προϊόντων που παράγει. Αν τέλος και οι δύο πολ/στές είναι κάτω του 1 τότε ο συγκεκριμένος κλάδος έχει συνολικά χαμηλότερη από τον μέσο όρο πολ/στική επίδραση στην οικονομία.

Για την ανάλυση των επιδράσεων σε επίπεδο περιφέρειας ή νομού ο αρχικός πίνακας εισροών-εκροών που καταρτίζεται για το σύνολο Ελλάδας μετασχηματίζεται και περιφερειοποιείται με την χρήση των συντελεστών εγκατάστασης (LQ - Location Quotient) – βλ. κεφάλαιο 1.2. Οι συντελεστές εγκατάστασης δείχνουν τον βαθμό συγκέντρωσης του κλάδου στην περιφέρεια/νομό συγκριτικά με το σύνολο χώρας. Αν ο συντελεστής είναι μεγαλύτερος του 1 και υψηλός σημαίνει ότι ο κλάδος υπερεκπροσωπείται στον νομό ή περιφέρεια έναντι της χώρας οπότε το προϊόν του κλάδου όχι μόνο καλύπτει την τοπική ζήτηση αλλά εξάγεται στους υπόλοιπους νομούς και εκτός χώρας. Στην περίπτωση που ο συντελεστής είναι μικρότερος από 1 σημαίνει ότι ο κλάδος τους πρέπει να προμηθευτεί ενδιάμεσα αγαθά και υπηρεσίες από προμηθευτές εκτός του νομού ή περιφέρειας προκαλώντας διαρροές από την τοπική ή περιφερειακή οικονομία.

- Ο υπολογισμός των συντελεστών εγκατάστασης πραγματοποιήθηκε βάσει στοιχείων απασχόλησης που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο νομού και σε 2ψήφια ανάλυση από το μητρώο επιχειρήσεων της Ελ.Στατ (τελευταίο διαθέσιμο μητρώο έτους 2018).
- Ο τελευταίος διαθέσιμος πίνακας εισροών-εκροών για την Ελληνική οικονομία είναι του έτους 2015.
- Ο πίνακας εισροών-εκροών είναι διαθέσιμος σε 2ψήφια ανάλυση 65 κλάδων βάσει ταξινόμησης NACE Rev. 2.0.
- Η περιφερειοποίηση του εθνικού πίνακα εισροών-εκροών 2015 πραγματοποιήθηκε με στοιχεία απασχόλησης 2018. Γίνεται η παραδοχή ότι η τεχνολογία παραγωγής της ελληνικής οικονομίας παραμένει σταθερή εντός 5ετίας.

Β) Η ανάλυση απόκλισης συμμετοχής.

Η ανάλυση απόκλισης συμμετοχής είναι μια μέθοδος περιφερειακής ανάλυσης ο στόχος της οποίας είναι:

- Να εκτιμήσει την περιφερειακή/ τοπική ανταγωνιστικότητα
- Να δώσει μια εικόνα λειτουργίας του μίγματος των κλάδων της περιφέρειας/νομού

Η μέθοδος διαχωρίζει την συνολική μεταβολή του οικονομικού μεγέθους (π.χ προστιθέμενης αξίας) μιας περιφέρειας/νομού σε τρεις συνιστώσες από τις οποίες προκύπτει: α) την εθνική συμμετοχή (το μερίδιο της μεταβολής που οφείλεται στην ανάπτυξης του συνόλου της οικονομίας) β) το μίγμα των κλάδων (το μερίδιο της μεταβολής που οφείλεται στην κλαδική σύνθεση της περιφέρειας/νομού) και γ) την περιφερειακή διαφοροποίηση (το μερίδιο της μεταβολής που οφείλεται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα και την ανταγωνιστικότητα της περιφέρειας/νομού).

Ένας κλάδος έχει **συγκριτικό πλεονέκτημα στον νομό έναντι της χώρας** αν προηγείται στον νομό έναντι του ίδιου κλάδου σε επίπεδο χώρας που σημαίνει ότι η ποσοστιαία μεταβολή της απασχόλησης στον νομό είναι υψηλότερη έναντι της αντίστοιχης ποσοστιαίας μεταβολής της απασχόλησης σε επίπεδο χώρας.

Για την εφαρμογή της ανάλυσης απόκλισης – συμμετοχής έχουν χρησιμοποιηθεί στοιχεία απασχόλησης αντί της προστιθέμενης αξίας λόγω έλλειψης τέτοιων δεδομένων σε 2ψήφια ανάλυση κλάδων βάσει ευρωπαϊκής ταξινόμησης κλάδων οικονομικής δραστηριότητας NACE Rev. 2.0. Ακολουθώντας την ανάλυση εισροών-εκροών και για λόγους συμβατότητας η εφαρμογή της απόκλισης – συμμετοχής πραγματοποιήθηκε σε 2ψήφια ανάλυση 65 κλάδων. Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα της ανάλυσης είναι διαφορετικά για διαφορετικές χρονικές περιόδους λήψης δεδομένων.

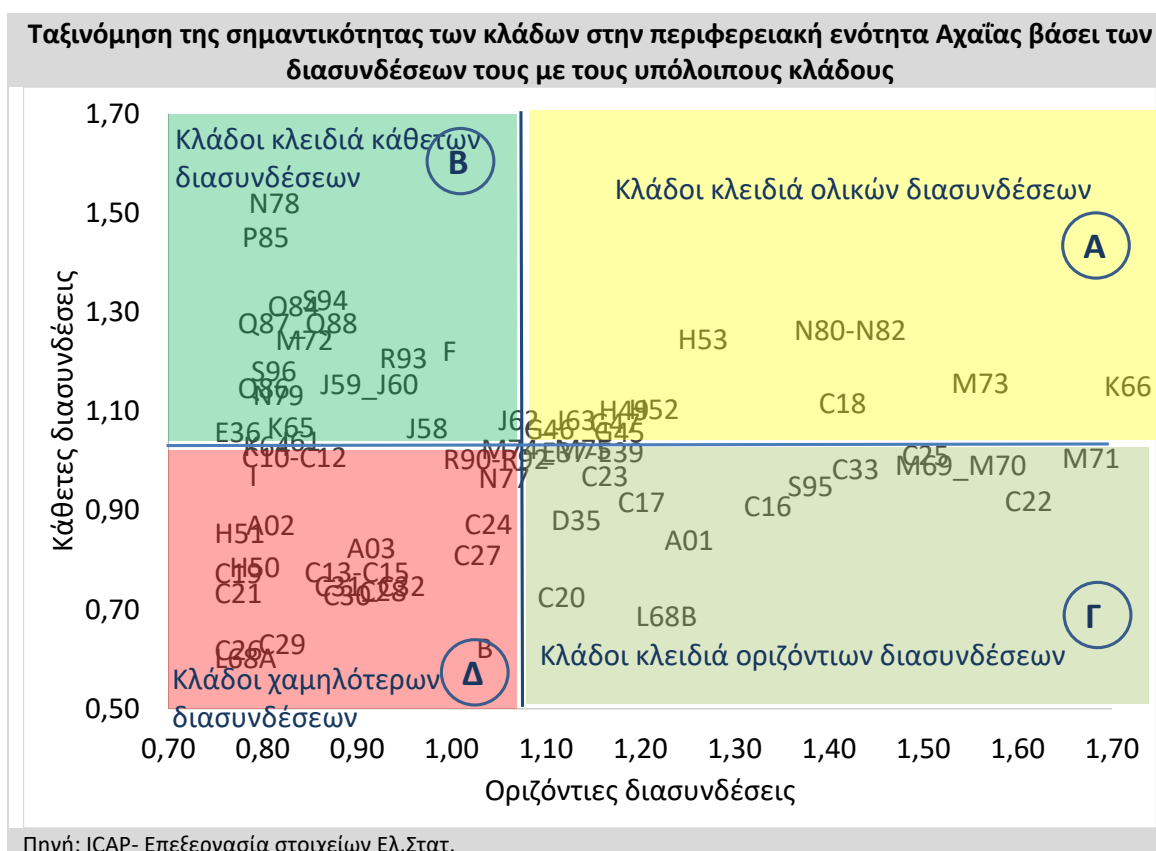
Τα στοιχεία απασχόλησης ελήφθησαν από το μητρώο επιχειρήσεων της Ελ.Στατ το οποίο είναι διαθέσιμο σε 2ψήφια ανάλυση κλάδων μέχρι και το επίπεδο του νομού, ωστόσο μόνο για την τριετία 2016-2018 και όχι για παλαιότερα έτη, οπότε οι συνιστώσες της μεταβολής υπολογίστηκαν για την περίοδο 2016-2018.

Η τελική κατάταξη των κλάδων χρησιμοποιεί ως κριτήρια α) τον χαρακτηρισμό του κλάδου από την ανάλυση εισροών-εκροών β) τον χαρακτηρισμό του κλάδου βάσει ανάλυσης απόκλισης – συμμετοχής γ) το μέγεθος του κλάδου βάσει του μεριδίου του (%) επι των πωλήσεων όλων των κλάδων στο σύνολο του νομού.

Ένας κλάδος χαρακτηρίζεται ως **κλάδος κλειδί** όταν α) βάσει της ανάλυσης εισροών-εκροών θεωρείται κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων ή β) βάσει της ανάλυσης απόκλισης – συμμετοχής έχει συγκριτικό πλεονέκτημα και γ) το μερίδιο του επί των συνολικών πωλήσεων είναι άνω του 0,5%.

1.4. Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κλάδων στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας βάσει της συνεισφοράς τους, των διασυνδέσεων τους και της συγκριτικής μεταβολής τους με τους υπόλοιπους κλάδους

Η ιεράρχηση των κλάδων βάσει των πολ/στικών αποτελεσμάτων και των διασυνδέσεων τους με τους λοιπούς κλάδους (ανάλυση εισροών-εκροών), παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα όπου το επίπεδο απεικόνισης διαχωρίζεται σε 4 τεταρτημόρια. Στο **τεταρτημόριο Α** τοποθετούνται οι **κλάδοι κλειδιά ολικών διασυνδέσεων** οι οποίοι προκαλούν σημαντικά πολ/στικά αποτελέσματα στους κλάδους από τους οποίους προμηθεύονται προϊόντα και υπηρεσίες και στους κλάδους στους οποίους διαθέτουν τα προϊόντα/υπηρεσίες που παράγουν. Στο **τεταρτημόριο Β** προβάλλονται οι **κλάδοι κλειδιά** οι οποίοι έχουν σημαντικές επιδράσεις στους κλάδους-προμηθευτές τους. Στο **τεταρτημόριο Γ** απεικονίζονται οι κλάδοι με αξιόλογες πολ/στικές επιδράσεις στους κλάδους-πελάτες τους. Τέλος στο **τεταρτημόριο Δ** εμφανίζονται οι κλάδοι που έχουν χαμηλό επίπεδο πολ/στικών επιδράσεων τόσο στους κλάδους-προμηθευτές όσο και στους κλάδους-πελάτες.

Το **Χονδρικό εμπόριο**, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών με μερίδιο στον συνολικό τζίρο των επιχειρήσεων του νομού 25,7% ((στοιχεία μητρώου επιχειρήσεων Ελ.Στατ. 2018), χαρακτηρίζεται ως κλάδος κλειδί και έχει σημαντικές διασυνδέσεις τόσο με τους προμηθευτές όσο και με τους πελάτες. Οι 10 σημαντικότερες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο βάσει δημοσιευμένων πωλήσεων 2019 είναι:

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου ICAP	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΑΧΑΪΑΣ & ΝΗΣΩΝ Σ.Π.Ε.	Εμπόριο (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)	43.669.566
ΜΠΑΚΑΛΑΡΟΣ, Κ. Δ., Α.Ε.	Εμπόριο (Ποτά)	28.377.318
ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ PHARMA GROUP ΑΧΑΪΑΣ Α.Ε.	Εμπόριο (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)	26.856.688
ΚΡΕΟΣΥΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	12.548.671
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΡΕΑΤΩΝ Ε.Π.Ε.	Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	12.339.684
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	Εμπόριο (Ποτά)	10.994.106
ΜΑΡΑΝΤΗ, ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Ε.	Εμπόριο (Διάφορα Είδη)	10.051.553
ΣΠΕΤΣΕΡΗΣ, ΕΥΤΥΧΙΟΣ, Α.Ε.	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)	9.889.644
ΕΡΜΗΣ - ΧΑΡΙΣΙΑΔΗΣ & ΥΙΟΙ Ε.Π.Ε.	Εμπόριο (Εφόδια Ναυτιλίας & Βιομηχανίας)	9.656.564
ΖΕΡΒΑΣ Α.Ε.	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)	9.198.285

Πηγή: ICAP

Το **Λιανικό εμπόριο**, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 22,9% είναι ο δεύτερος σημαντικότερος κλάδος για τον νομό με εκπροσώπους όπως:

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου ICAP	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
ΚΟΛΟΚΥΘΑ, ΧΡ., ΥΙΟΙ, Α.Ε.	Εμπόριο (Καύσιμα - Λιπαντικά - Υγραέρια)	17.113.162
WESTENERGY Α.Β.Ε.Ε.Π.	Εμπόριο (Καύσιμα - Λιπαντικά - Υγραέρια)	13.191.209
REZOS BRANDS Α.Ε.	Εμπόριο (Σουπερμάρκετ - Πολυκαταστήματα)	11.828.884
ΚΟΛΟΚΥΘΑΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ, & ΣΙΑ Α.Ε.	Εμπόριο (Καύσιμα - Λιπαντικά - Υγραέρια)	9.459.416
Β.Β.Δ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΑΙΝΙΩΤΗΣ Α.Ε.Β.Ε.	Εμπόριο (Ιατρικά - Εργαστηριακά - Επιστημονικά)	7.326.415
ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ Α.Ε.	Εμπόριο (Διάφορα Είδη)	4.238.490
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ Ι.Κ.Ε.	Εμπόριο (Ηλεκτρολογικό - Ηλεκτρονικό Υλικό)	2.547.830
ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Εμπόριο (Καύσιμα - Λιπαντικά - Υγραέρια)	2.500.470
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΔΗΜ., & ΥΙΟΣ Ο.Ε.	Εμπόριο (Οικιακές - Επαγγελματικές Συσκευές)	2.406.897
SP.O.T. STORES Ι.Κ.Ε.	Εμπόριο (Ενδύματα - Υποδήματα - Δερμάτινα Είδη)	1.613.575

Πηγή: ICAP

Οι **Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών** με μερίδιο 5,2% είναι ο τρίτος σημαντικότερος κλάδος. Οι 10 σημαντικότερες εταιρείες του κλάδου είναι:

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου ICAP	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
CARGO MED A.E.	Χερσαίες Μεταφορές	15.755.425
ΑΣΤΙΚΟ Κ.Τ.Ε.Λ. ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.	Χερσαίες Μεταφορές	9.115.032
ΞΟΥΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	Χερσαίες Μεταφορές	4.068.425
ΠΡΩΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ Ε.Π.Ε.	Χερσαίες Μεταφορές	3.666.133
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ ΚΤΕΛ ΑΣΤΙΚ. ΠΕΡ. ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.	Χερσαίες Μεταφορές	3.203.985
ΓΕΡΑΝΟΙ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	Διάφορες Υπηρεσίες	2.731.240
Κ.Τ ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΗ ΜΕΤΑΚΟΜΙΔΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ Α.Ε	Χερσαίες Μεταφορές	1.682.988
ΚΑΙΜΑΚΑΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ, Ε.Π.Ε.	Χερσαίες Μεταφορές	1.409.764
EUROLOGISTICS ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ Ι.Κ.Ε.	Χερσαίες Μεταφορές	1.163.207
ΛΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ Α.Ε.	Χερσαίες Μεταφορές	972.760

Πηγή: ICAP

Το **Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών** είναι η επόμενη σημαντική κατηγορία με μερίδιο 3,2% στις συνολικές πωλήσεις και τις παρακάτω μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου ICAP	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
ΠΑΝΕΛΑΣΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	11.790.796
SUPER TIRE SERVICE Α.Ε."S.T.S."	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	5.386.161
AUTO ΚΟΥΒΕΛΗΣ Α.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	2.082.816
ΔΕΛΤΑ CAR Α.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	2.063.415
ΠΑΝΕΜΠΟΡΙΚΗ - ΚΑΝΙΣΤΡΑΣ Α.Ε.Β.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	1.947.820
ΑΥΤΟΚΙΝΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ Α.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	1.689.862
EUROTRADE ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	1.569.726
PATRA ΑΥΤΟ ΑΦΟΙ ΑΘΑΝΑΣΑΤΟΥ Ε.Π.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	1.505.739
ΚΑΛΥΒΑΣ ΕΛΑΣΤΙΚΑ Ι.Κ.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	1.472.104
ΠΑΚΟΠΕΛ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	Εμπόριο (Μεταφορικά Μέσα)	1.082.160

Πηγή: ICAP

Ένας ακόμη κλάδος σχετικός με τις μεταφορές η **Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες** βρίσκεται στην κορυφή των κλάδων με ισχυρές πολ/στικές επιδράσεις και μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 2,4%. Οι σημαντικότερες επιχειρήσεις του κλάδου είναι οι παρακάτω:

[ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ](#)

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου ICAP	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
MED FRIGO Γ. ΠΟΥΛΙΑΣ - Σ. ΜΠΡΑΚΑΤΣΕΛΟΣ Α.Ε.	Υπηρεσίες Μεταφορών	27.888.485
SUPER CARGO SHIPPING & FORWARDING Ε.Π.Ε.	Υπηρεσίες Μεταφορών	17.957.606
KENTAYROS Α.Ε.	Υπηρεσίες Μεταφορών	6.446.168
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.	Υπηρεσίες Μεταφορών	6.375.385
ΛΑΙΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.	Αποθηκεύσεις	6.184.695
ΦΟΡΤΙΟΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ Α.Ε.	Υπηρεσίες Μεταφορών	4.503.081
FERRY CENTER Γ. ΤΕΛΩΝΗΣ Ε.Π.Ε.	Υπηρεσίες Μεταφορών	1.807.941
ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, Θ., - Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	Υπηρεσίες Μεταφορών	1.348.360

Πηγή: ICAP

Η Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 2,1% είναι ο επόμενος σημαντικός κλάδος με τις παρακάτω επιχειρήσεις να ξεχωρίζουν:

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου ICAP	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
ΑΜΕΚΩΝ Α.Ε.	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	18.041.898
ΛΙΑΡΟΜΑΤΗΣ, Κ., Α.Ε.	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	8.489.596
ΒΙΕΜΕΤΑΛ Α.Ε.	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	7.910.872
ΒΑΘΡΟΝ Ι.Κ.Ε.	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	4.169.852
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ Α.Ε.	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	3.359.689
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε.	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	2.732.855

Πηγή: ICAP

Οι Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 1,2% έχει αξιόλογες πολ/στικές επιδράσεις συνδεδεμένες με τον κλάδο των κατασκευών. Ο κλάδος σύμφωνα με το μητρώο επιχειρήσεων της Ελ.Στατ (2018) απαρτίζεται από 1.278 επιχειρήσεις κυρίως ατομικές και με νομικές μορφές που δεν υποχρεούνται σε δημοσίευση στοιχείων ως εκ τούτου δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία τζίρου σε επίπεδο επιχείρησης. Η διαφήμιση και έρευνα αγοράς καταγράφεται στους κλάδους με αξιόλογες πολ/στικές επιδράσεις λόγω της εταιρείας WEST ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ - ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. με τζίρο το 2019 ύψους €19.541.853 η οποία έχει έδρα στον νομό Αχαΐας η οποία ωστόσο δραστηριοποιείται και σε άλλους νομούς όπως της Αττικής.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται όλοι οι κλάδοι κλειδιά με υψηλές ολικές κλαδικές διασυνδέσεις.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

37

Κλάδοι κλειδιά για την περιφερειακή ενότητα Αχαΐας με υψηλές ολικές κλαδικές διασυνδέσεις

Κωδικός	Περιγραφή κλάδου	Οριζόντιες διασυνδέσεις*	Κάθετες διασυνδέσεις*	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις του νομού (2018)
G46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1,06	1,07	25,7%
G47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1,13	1,08	22,9%
H49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	1,14	1,10	5,2%
G45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1,14	1,06	3,2%
H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	1,17	1,11	2,4%
C25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	1,46	1,01	2,1%
M71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	1,63	1,01	1,2%
M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	1,52	1,16	0,7%
N80-N82	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και ερευνών· δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους· διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	1,35	1,27	0,6%
J62_J63	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες· δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	1,04	1,08	0,6%
E37-E39	Επεξεργασία λυμάτων· συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων· ανάκτηση υλικών· δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	1,08	1,02	0,5%
K66	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	1,70	1,15	0,3%
M74_M75	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες· κτηνιατρικές δραστηριότητες	1,02	1,02	0,3%
C18	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	1,38	1,12	0,2%
H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	1,23	1,25	0,1%

Πηγή: ICAP -Επεξεργασία στοιχείων Ελ.Στατ

*Κανονικοποιημένοι δείκτες

Σημαντικοί κλάδοι στον νομό με υψηλές και πάνω από τον μέσο όρο **κάθετες διασυνδέσεις** δηλαδή με σημαντική επίδραση στην δραστηριότητα των κλάδων – προμηθευτών τους είναι:

Η **Παραγωγή τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού** με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 14,3%, πολ/στη **1,79** και σημαντικότερες επιχειρήσεις τις παρακάτω:

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
ΠΕΤΤΑΣ, Ν. ΠΑΥΛΟΣ, Α.Β.Ε.Ε.	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	127.737.510
ΛΟΥΞ ΜΑΡΛΑΦΕΚΑΣ Α.Β.Ε.Ε.	Βιομηχανία (Ποτά)	35.333.594
ΜΥΛΟΙ ΚΕΠΕΝΟΥ Α.Β.Ε.Ε.	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	33.414.196
ΠΑΝΑΙΓΙΑΛΕΙΟΣ ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ Α.Ε.	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	33.388.812
ΣΑΠΛΑΙ ΓΙΟΥΝΙΚ Α.Ε.	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	32.744.540
ΚΑΒΙΝΟ Α.Β.Ε.	Βιομηχανία (Ποτά)	22.828.157
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ ΧΕΛΜΟΣ Α.Β.Ε.Ε.	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	13.185.753
ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ, Κ., & ΥΙΟΣ Α.Ε.	Βιομηχανία (Ποτά)	7.723.397
ΑΧΑΙΚΟ ΕΝΤΕΛΒΑΙΣ Α.Β.Ε.Ε.	Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	5.869.668
ΚΙΝΤΩΝΗΣ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ Α.Ε.	Βιομηχανία (Ποτά)	4.690.711

Πηγή: ICAP

Οι **Κατασκευές** με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 4,2%, πολ/στη **2,17** με σημαντικότερες επιχειρήσεις του κλάδου τις παρακάτω.

Επωνυμία	Περιγραφή κλάδου ICAP	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2019
ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ Α.Τ.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	11.328.859
ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΛΕΞΙΟΣ ΝΙΚ., ΕΜΠΟΡΙΚΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	9.023.386
ΤΡΙΑΙΝΑ Α.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	2.978.900
ΒΛΑΣΤΑΡΑΣ, Β., Α.Τ.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	2.424.921
EUROTERRA Α.Τ.Ε.Δ.Α.	Τεχνικές - Οικοδομικές	2.288.405
ΑΣΚΟΥΝΗΣ, ΑΝΤ. Γ., Α.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	2.039.511
ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. Θ., Α.Τ.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	1.683.108
ΑΝΤΑΙΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ Α.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	1.413.657
ΚΑΚΑΒΑΣ, Γ. Δ., Α.Τ.Ε.	Τεχνικές - Οικοδομικές	1.088.234
ΛΑΖΑΡΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ, Α.Β.Ε.	Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)*	1.015.517

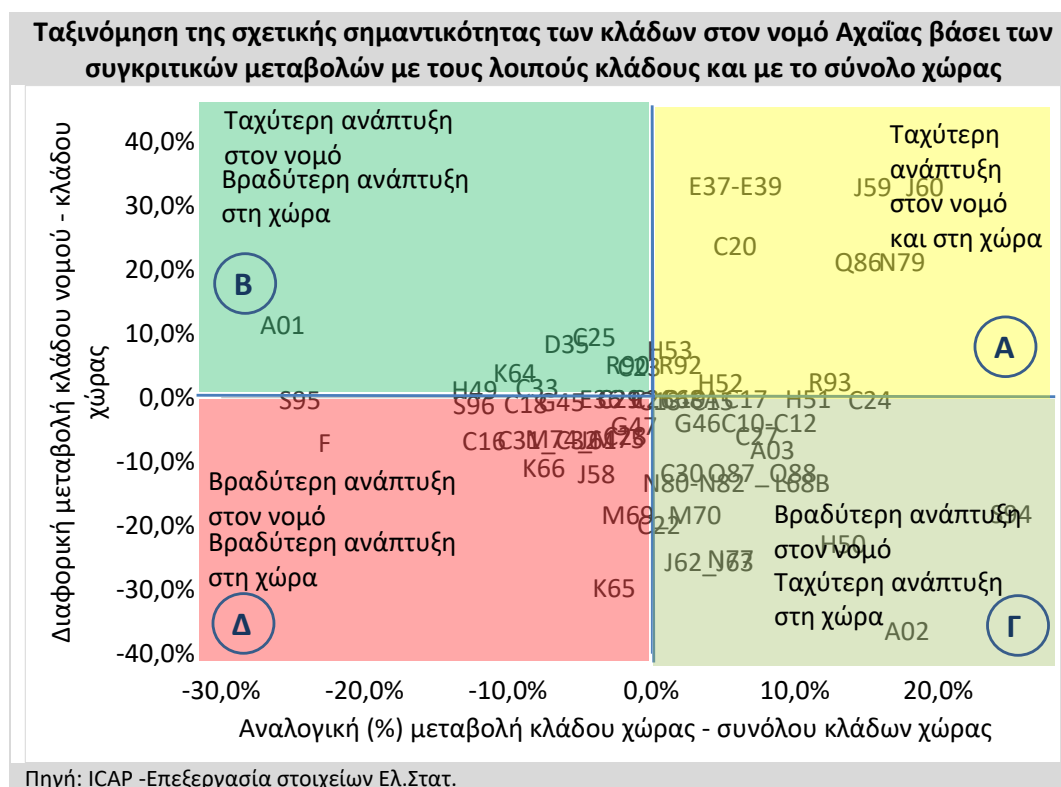
Πηγή: ICAP

*Σύμφωνα με το μητρώο επιχειρήσεων του Επιμελητηρίου Αχαΐας είναι καταχωρημένη στο 2ψήφιο κλάδο 43 (Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες)

οι **Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας** με μερίδιο 2,5% και πολ/στη **2,04**. Ο κλάδος κυριαρχείται από επιχειρήσεις με νομική μορφή που δεν υποχρεούνται σε δημοσίευση οικονομικών στοιχείων.

Η ιεράρχηση των κλάδων βάσει της συγκριτικής ανάπτυξης με τους λοιπούς κλάδους του νομού και με το σύνολο χώρας (ανάλυση απόκλισης-συμμετοχής) απεικονίζεται στο παρακάτω γράφημα και τον πίνακα αξιολόγησης. Όπως έχει σημειωθεί η ανάπτυξη του κλάδου υπολογίζεται με την μεταβολή της απασχόλησης λαμβανόμενη από το μητρώο της Ελ.Στατ έτους 2018 (λόγω έλλειψης δεδομένων προστιθέμενης αξίας σε επίπεδο νομού και σε ανάλυση 2ψήφιων κλάδων). Λόγω έλλειψης πιο πρόσφατων στοιχείων από το 2018, η χρήση της μεθόδου στον εντοπισμό των κλάδων με συγκριτικά ταχύτερη μεταβολή στον νομό, στην παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε με στοιχεία διετίας 2016-2018.

Στο **τεταρτημόριο Α** του γραφήματος παρουσιάζονται οι κλάδοι βάσει των κριτηρίων συγκριτικής ανάλυσης, η απασχόληση των οποίων σημειώνει **ταχύτερη αύξηση στον νομό έναντι του ιδίου κλάδου στην χώρα και ταυτόχρονα ο κλάδος στη χώρα έχει ταχύτερη ανάπτυξη έναντι όλων των υπόλοιπων κλάδων στο σύνολο Ελλάδος**. Στο **τεταρτημόριο Β** τοποθετούνται οι κλάδοι με **ταχύτερη ανάπτυξη στον νομό αλλά βραδύτερη ανάπτυξη στην χώρα**. Στο **τεταρτημόριο Γ** οι κλάδοι παρουσιάζουν **υστέρηση έναντι της χώρας** δηλαδή βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό αλλά ταχύτερη στην χώρα. Τέλος στο **τεταρτημόριο Δ** οι κλάδοι που εμφανίζονται έχουν **βραδύτερη ανάπτυξη τόσο στον νομό όσο και στην χώρα**. Για τους κλάδους των **τεταρτημόριων Α και Β** που αναπτύσσονται ταχύτερα στον νομό έναντι της χώρας θεωρείται ότι ο νομός έχει **συγκριτικό πλεονέκτημα**.

Βάσει της ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής οι κλάδοι του νομού Αχαΐας με συγκριτικό πλεονέκτημα δηλαδή με ταχύτερη ανάπτυξη στον νομό έναντι της χώρας παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα. Από το σύνολο των 20 κλάδων οι 10 παρουσιάζουν επιπλέον ταχύτερη ανάπτυξη και στο σύνολο χώρας και είναι οι **Υπηρεσίες ανθρώπινης υγείας** με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 2,5%, οι **Υπηρεσίες αποθήκευσης και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά υπηρεσίες** με μερίδιο 2,4%, οι **Υπηρεσίες επιστημονικής έρευνας και ανάπτυξης** με μερίδιο 0,6%, οι **Χημικές ουσίες και προϊόντα** με μερίδιο 0,6% και σημαντικότερες εταιρείες τις ΧΗΜΙΚΑ & ΒΙΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε. (τζίρος €13.783.550 – 2019) και ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Β. Γ., Α.Β.Ε.Ε. (τζίρος €3.625.234 – 2019), οι **Υπηρεσίες εκπαίδευσης** με 0,6% μερίδιο, οι Υπηρεσίες επεξεργασίας λυμάτων· λυματολάσπη· υπηρεσίες συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων· ανάκτηση υλικών· υπηρεσίες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων με 0,5%, και με μικρότερα μερίδια οι Υπηρεσίες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και άλλες υπηρεσίες κράτησης και συναφείς υπηρεσίες (0,3%) και οι Αθλητικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διασκέδασης και ψυχαγωγίας (0,3%).

Κλάδοι με συγκριτικό πλεονέκτημα στον νομό Αχαΐας βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με τους λοιπούς κλάδους και με το σύνολο χώρας

Κωδικός	Περιγραφή κλάδου	Αναλογική μεταβολή κλάδου χώρας- συνόλου κλάδων χώρας	Διαφορική μεταβολή κλάδου νομού- κλάδου χώρας	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις του νομού (2018)
H49	Υπηρεσίες χερσαίων μεταφορών και υπηρεσίες μεταφορών μέσω αγωγών	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	5,2%
A01	Προϊόντα γεωργίας, θήρας και συναφείς υπηρεσίες	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	4,2%
Q86	Υπηρεσίες ανθρώπινης υγείας	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	2,5%
H52	Υπηρεσίες αποθήκευσης και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά υπηρεσίες	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	2,4%
C25	Κατασκευασμένα μεταλλικά προϊόντα εκτός μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	2,1%
R90-R92	Υπηρεσίες δημιουργικής δραστηριότητας, τεχνών και ψυχαγωγίας· υπηρεσίες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και άλλες πολιτιστικές	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,7%

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

Κωδικός	Περιγραφή κλάδου	Αναλογική μεταβολή κλάδου χώρας- συνόλου κλάδων χώρας	Διαφορική μεταβολή κλάδου νομού- κλάδου χώρας	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις του νομού (2018)
	υπηρεσίες· υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων			
M73	Υπηρεσίες διαφήμισης και έρευνας αγοράς	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,7%
M72	Υπηρεσίες επιστημονικής έρευνας και ανάπτυξης	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,6%
D35	Ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο, ατμός και κλιματισμός	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,6%
C20	Χημικές ουσίες και προϊόντα	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,6%
P85	Υπηρεσίες εκπαίδευσης	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,6%
E37-E39	Υπηρεσίες επεξεργασίας λυμάτων· λυματολάσπη· υπηρεσίες συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων· ανάκτηση υλικών· υπηρεσίες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,5%
N79	Υπηρεσίες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και άλλες υπηρεσίες κράτησης και συναφείς υπηρεσίες	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,3%
R93	Αθλητικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,3%
C23	Άλλα μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,2%
C33	Υπηρεσίες επισκευής και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,2%
H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές υπηρεσίες	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,1%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Στατ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

Τελικά κριτήρια επιλογής κλάδων κλειδιά

Για την τελική κατάταξη των κλάδων κλειδιά στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας επιλέγονται όσοι κλάδοι είναι α) **κλάδοι κλειδιά ολικών διασυνδέσεων** βάσει κριτηρίου διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους ή β) Ο νομός έχει **συγκριτικό πλεονέκτημα στον κλάδο** αυτόν βάσει των συγκριτικών μεταβολών με τους υπόλοιπους κλάδους και με το σύνολο χώρας (ταχύτερη ανάπτυξη στον νομό έναντι της χώρας) **και** το μερίδιο του στις συνολικές πωλήσεις του νομού να είναι άνω του **0,5%**¹.

Βάσει όλων των παραπάνω κριτηρίων οι **κλάδοι που αποτελούν κλειδιά** για την περιφερειακή ενότητα Αχαΐας είναι κατά σειρά μεριδίου πωλήσεων 2018 οι παρακάτω:

- Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών
- Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες
- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
- Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
- Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
- Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση· δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες· τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα
- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς
- Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού

¹ Η επιλογή αυτού του ποσοστού οφείλεται στην σημαντική ανισοκατανομή των πωλήσεων και συγκέντρωση σε ορισμένους κλάδους βάσει της ανάλυσης σε 2ψήφιο κωδικό δραστηριότητας κατά NACE 2.0 (Ευρωπαϊκό σύστημα ταξινόμησης των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας). Το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο καλύπτουν το 48,6% των συνολικών πωλήσεων της περιφερειακής ενότητας.

- Δραστηριότητες παροχής προστασίας και ερευνών· δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους· διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις
- Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες· δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
- Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων
- Εκπαίδευση

Επιπλέον έχει υπολογιστεί η **επίδραση στην συνολική απασχόληση** του νομού από την αύξηση/(μείωση) της ζήτησης των προϊόντων του κάθε κλάδου κατά € 1 εκατ. Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα από τους κλάδους κλειδιά και στους κλάδους με σημαντικό μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις η **Φυτική και ζωική παραγωγή** έχει τις περισσότερες πολ/στικές επιδράσεις αφού **μια αύξηση/(μείωση) της ζήτησης των προϊόντων του κλάδου κατά €1 εκατ. αυξάνει/(μειώνει) την συνολική απασχόληση του νομού κατά 47 άτομα**. Ακολουθεί ο κλάδος του **λιανικού εμπορίου** με 46 άτομα, οι **δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας** με 34 άτομα, το **Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών** με 29 άτομα, οι **Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών** με 26 άτομα, το **Χονδρικό εμπόριο εκτός των οχημάτων** με 20 άτομα, η **Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες** με 18 άτομα και οι λοιποί κλάδοι έχουν μικρότερες επιδράσεις.

Στον πίνακα πολυκριτηριακής κατάταξης των κλάδων παρουσιάζεται ο πολ/στής κάθετων διασυνδέσεων που δείχνει πόσες φορές θα αυξηθούν/(μειωθούν) οι συνολικές πωλήσεις όλων των κλάδων του νομού από μια αύξηση/(μείωση) της ζήτησης του κάθε κλάδου κατά €1. Αν αυξηθεί/(μειωθεί) η ζήτηση των προϊόντων στον κλάδο του **Χονδρικού εμπορίου** κατά €1 εκατ. οι συνολικές πωλήσεις όλων των κλάδων της περιφερειακής ενότητας θα αυξηθούν/(μειωθούν) κατά **€1,89 εκατ.** Αντίστοιχα η αύξηση/(μείωση) της ζήτησης στο **λιανικό εμπόριο** κατά €1 εκατ. θα αυξήσει/(μειώσει) στις συνολικές πωλήσεις της περιφερειακής ενότητας κατά **€ 1,91 εκατ.** Σημαντικές πολλαπλασιαστικές επιδράσεις και υψηλό μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις έχουν επίσης οι κλάδοι **Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών** με πολλαπλασιαστή 1,96 η **Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες** με 1,49, το **Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών** με 1,88, η **Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες** με 1,96, η **Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα**

μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού με 1,80, ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι έχουν μικρότερες πολ/στικές επιδράσεις στην οικονομία του νομού.

Στο παράρτημα πινάκων παρουσιάζονται οι πολ/στές απασχόλησης και οι κάθετοι πολ/στές για όλους τους κλάδους της περιφερειακής ενότητας.

Πολυκριτηριακή κατάταξη των κλάδων κλειδιά της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας

Κωδικός	Κλάδος	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών με τους λοιπούς κλάδους και το σύνολο χώρας	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις του νομού (2018)
A01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	139.336	11.101	47	1,49	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	4,2%
C20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	19.407	150	5	1,29	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	0,6%
C25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	68.468	743	16	1,80	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	2,1%
D35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	20.178	383	7	1,57	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	0,6%
G45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	106.889	1.681	29	1,88	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	3,2%
G46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	847.211	4.390	20	1,89	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	25,7%
G47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	754.992	9.139	46	1,91	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	22,9%
H49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	172.766	3.408	26	1,96	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	5,2%

Κωδικός	Κλάδος	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών με τους λοιπούς κλάδους και το σύνολο χώρας	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις του νομού (2018)
H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	80.620	605	18	1,96	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	2,4%
J62_J63	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες· δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	19.512	508	22	1,92	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	0,6%
M71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	40.895	1.477	30	1,79	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	1,2%
M72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	20.381	1.687	23	2,21	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	0,6%
M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	21.867	997	22	2,06	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	0,7%
N80-N82	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και ερευνών· δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους· διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή	19.997	1.431	63	2,25	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	0,6%

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

47

Κωδικός	Κλάδος	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών με τους λοιπούς κλάδους και το σύνολο χώρας	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις του νομού (2018)
	υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις							
P85	Εκπαίδευση	19.158	10.082	49	2,58	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	0,6%
Q86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	83.091	6.479	34	2,04	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	2,5%
R90-R92	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση· δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες· τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	23.626	934	20	1,78	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	0,7%

Πηγή: ICAP -επεξεργασία στοιχείων

1.5. Η επίδραση της κρίσης λόγω της πανδημίας του κορονοϊού στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας το 2020 και οι προβλέψεις για το 2021

Παράλληλα με την κατάταξη των κλάδων στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας βάσει της πολ/στικής τους επίδρασης παρουσιάζεται η εκτιμώμενη οικονομική ζημιά στον εταιρικό τομέα από την πανδημία για το έτος 2020 και οι προβλέψεις για το 2021.

Μεθοδολογικό σημείωμα και παραδοχές για τις εκτιμήσεις.

Το οικονομικό μέγεθος για το οποίο πραγματοποιήθηκαν τα σενάρια πρόβλεψης είναι οι πωλήσεις των κλάδων². Τα βήματα υπολογισμού είναι τα εξής:

- Αρχικά συγκεντρώθηκαν οι πωλήσεις ανά κλάδο που είναι διαθέσιμες από το μητρώο επιχειρήσεων της Ελ.Στατ. για το 2018 και δημιουργήθηκαν 16 τομείς ομαδοποιώντας κλάδους με συναφή αντικείμενο. Οι ενοποιημένοι τομείς παρουσιάζονται παρακάτω:

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ
Γ1	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΤΑ
Γ	ΛΟΙΠΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ
Δ-Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
Z1	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ
Z2	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
Z3	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ
Z4	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ
Z5	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ
Z6	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
Z7	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
Θ1	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ
Θ2	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Τ	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

² Οι εκτιμήσεις βασίστηκαν σε στοιχεία από διάφορες πηγές (Ελ.Στατ, Eurostat, κ.λ.π) που ήταν διαθέσιμες μέχρι τον Ιούλιο 2021 και στην πρωτογενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα επιχειρήσεων με έδρα στον νομό Αχαΐας.

Ειδικά για τον τομέα **χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης** οι 2ψήφιοι κλάδοι που περιλαμβάνονται είναι Χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων, Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών, Χονδρικό εμπόριο ειδών πορσελάνης και γυαλικών και υλικών καθαρισμού, Χονδρικό εμπόριο αρωμάτων και καλλυντικών, Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων, Χονδρικό εμπόριο επίπλων, χαλιών και φωτιστικών, Χονδρικό εμπόριο ρολογιών και κοσμημάτων, Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης.

Στον τομέα **λιανικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης** περιλαμβάνονται οι κλάδοι Λιανικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων σε ειδικευμένα καταστήματα, Λιανικό εμπόριο σιδηρικών, χρωμάτων και τζαμιών σε ειδικευμένα καταστήματα, Λιανικό εμπόριο χαλιών, κλιμιών και επενδύσεων δαπέδου και τοίχου σε ειδικευμένα καταστήματα, Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών, Λιανικό εμπόριο επίπλων, φωτιστικών και άλλων ειδών οικιακής χρήσης, Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων, Λιανικό εμπόριο υποδημάτων και δερμάτινων ειδών, Φαρμακευτικά είδη σε ειδικευμένα καταστήματα, Λιανικό εμπόριο ιατρικών και ορθοπεδικών ειδών, Λιανικό εμπόριο καλλυντικών και ειδών καλλωπισμού, Λιανικό εμπόριο λουλουδιών, φυτών, σπόρων, λιπασμάτων, ζώων συντροφιάς και σχετικών ζωοτροφών σε ειδικευμένα καταστήματα, Λιανικό εμπόριο ρολογιών και κοσμημάτων σε ειδικευμένα καταστήματα, Άλλο λιανικό εμπόριο καινούργιων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα, Λιανικό εμπόριο μεταχειρισμένων ειδών σε καταστήματα.

Οι **λοιπές υπηρεσίες** περιλαμβάνουν ενημέρωση και επικοινωνία, υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, εκπαίδευση, τέχνες διασκέδαση και ψυχαγωγία, υπηρεσίες υγείας κλπ.

- Στη συνέχεια υπολογίστηκαν οι μεταβολές για το 2019 βάσει των στοιχείων της ICAP DATABANK ανά τομέα. Πιο συγκεκριμένα υπολογίστηκε η μεταβολή πωλήσεων 2019/2018 βάσει στοιχείων 382 επιχειρήσεων όλων των κλάδων για τις οποίες υπήρχαν διαθέσιμα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία και για τα δύο έτη 2018-2019 ώστε να συγκρίνεται ίδιο πλήθος επιχειρήσεων.
- Για το 2020 και το 2021 ελήφθησαν τα αποτελέσματα της έρευνας ερωτηματολογίου στις επιχειρήσεις και ομαδοποιήθηκαν ανά τομέα. Στη συνέχεια για κάθε τομέα υπολογίστηκε ο σταθμικός μέσος όρος μεταβολής πωλήσεων για τα έτη 2020/2019 και 2021/2020 με βάση στάθμισης την απασχόληση ανά επιχείρηση που αντλήθηκε από την ICAP DATABANK.
- Οι πωλήσεις ανά τομέα για τους 16 τομείς το 2020 και το 2021 υπολογίστηκαν από τα στοιχεία του 2019 και τις μεταβολές ανά τομέα όπως προέκυψαν από το προηγούμενο στάδιο. Ειδικά για τους τομείς υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, οι συνολικές

πωλήσεις τους για τα έτη 2019 και 2020 αντλήθηκαν από την Ελ.Στατ³ που είναι διαθέσιμες ανά νομό.

Βάσει των παραπάνω παραδοχών η εκτιμώμενες πωλήσεις για το 2019, 2020 και οι προβλεπόμενες για το 2021 ανά ενοποιημένο τομέα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

Πωλήσεις ανά ενοποιημένο κλάδο (σε € χιλ.)

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2018*	2019	2020	2021
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	201.133	204.150	173.528	159.646
Γ1	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΤΑ	541.263	551.005	488.471	426.537
Γ	ΛΟΙΠΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	299.541	326.561	316.845	343.574
Δ-Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	56.618	57.541	55.143	64.334
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	179.734	194.652	191.176	172.741
Ζ1	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ	428.360	465.374	365.538	366.917
Ζ2	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	199.895	206.065	145.018	132.027
Ζ3	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ	218.956	248.835	201.966	220.117
Ζ4	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	106.889	119.713	81.139	70.095
Ζ5	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ	293.155	301.071	219.782	185.715
Ζ6	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	256.851	260.251	199.613	187.037
Ζ7	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ	204.986	205.396	122.960	109.667
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	259.419	295.795	244.904	242.809
Θ1	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ	26.051	27.718	12.944	9.703
Θ2	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	121.210	121.868	88.854	77.545
Τ	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	374.700	394.043	323.845	308.013
ΣΥΝΟΛΟ		3.768.760	3.980.036	3.231.724	3.076.476

Πηγή: ICAP – επεξεργασία στοιχείων

*Στοιχεία Μητρώου επιχειρήσεων Ελ.Στατ

³ Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης ανά περιφερειακή ενότητα, Ελ.Στατ, Μάιος 2021.

Μεταβολή πωλήσεων ανά ενοποιημένο κλάδο

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΛΑΔΟΣ	2019/2018	2020/2019	2021/2020
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	1,5%	-15,0%	-8,0%
Γ1	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΤΑ	1,8%	-11,3%	-12,7%
Γ	ΛΟΙΠΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	9,0%	-3,0%	8,4%
Δ-Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	1,6%	-4,2%	16,7%
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	8,3%	-1,8%	-9,6%
Z1	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ	8,6%	-21,5%	0,4%
Z2	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	3,1%	-29,6%	-9,0%
Z3	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ	13,6%	-18,8%	9,0%
Z4	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	12,0%	-32,2%	-13,6%
Z5	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ	2,7%	-27,0%	-15,5%
Z6	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	1,3%	-23,3%	-6,3%
Z7	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ	0,2%	-40,1%	-10,8%
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	14,0%	-17,2%	-0,9%
Θ1	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ	6,4%	-53,3%	-25,0%
Θ2	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	0,5%	-27,1%	-12,7%
Τ	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5,2%	-17,8%	-4,9%
	ΣΥΝΟΛΟ	5,6%	-18,8%	-4,8%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ICAP, έρευνα στις επιχειρήσεις

Η εκτιμώμενη μεταβολή πωλήσεων το 2020 ανήλθε σε **-18,8%** για το σύνολο του εταιρικού τομέα στον νομό Αχαΐας ποσοστό το οποίο σε χρηματικούς όρους σημαίνει ότι οι πωλήσεις για το σύνολο των επιχειρήσεων του νομού μειώθηκαν το 2020 κατά **€748,3** εκατ. έναντι του 2019. Για το 2021 σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας στις επιχειρήσεις προβλέπεται μείωση των πωλήσεων κατά **-4,8%** που σημαίνει μείωση κατά **€155,3** εκατ. έναντι του 2020.

Απασχόληση

Επιπλέον της εκτίμησης των πωλήσεων ζητήθηκε από τις επιχειρήσεις στην έρευνα να δηλώσουν την μεταβολή της απασχόλησης τους το 2020 και την πρόβλεψη τους για την μεταβολή της απασχόλησης το 2021. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται ανά τομέα στον επόμενο πίνακα για το

2020 η απασχόληση μειώθηκε στο σύνολο του εταιρικού τομέα κατά **-6,2%**, ενώ για το 2021 προβλέπεται οριακή αύξηση κατά **0,8%**.

Ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης 2020-2021

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2020/2019	2021/2020
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	-5,6%	1,7%
Γ1	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΤΑ	-6,3%	-0,4%
Γ	ΛΟΙΠΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	8,0%	-2,3%
Δ-Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	-5,0%	11,7%
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	-20,7%	3,6%
Ζ1	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ	-10,9%	1,7%
Ζ2	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	-20,0%	10,2%
Ζ3	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ	1,4%	1,6%
Ζ4	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	7,5%	-5,6%
Ζ5	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ	-2,0%	0,5%
Ζ6	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	-3,4%	0,3%
Ζ7	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ	-4,7%	0,0%
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	-24,6%	3,6%
Θ1	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ	-5,9%	-0,9%
Θ2	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	-2,9%	-0,7%
Τ	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	0,7%	1,2%
	ΣΥΝΟΛΟ	-6,2%	0,8%

Πηγή: ICAP – έρευνα στις επιχειρήσεις

2. Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζεται η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις επιχειρήσεις του νομού Αχαΐας με σκοπό την άντληση ποσοτικών δεδομένων για την εξέλιξη βασικών οικονομικών τους μεγεθών και ποιοτικών ερωτήσεων που τέθηκαν στις επιχειρήσεις για την κατάσταση λειτουργίας τους το 2020, την ένταξη τους σε χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης και την αξιολόγηση της επάρκειας των μέτρων.

2.1. Η ταυτότητα της έρευνας

Ο πληθυσμός των επιχειρήσεων της έρευνας προήλθε από την ICAP DATABANK και αφορούσε όλες τις επιχειρήσεις με έδρα στον νομό Αχαΐας, με παράλληλη αξιοποίηση του μητρώου επιχειρήσεων του Επιμελητηρίου Αχαΐας ιδιαίτερα για τις μικρές επιχειρήσεις. Ο πληθυσμός διαχωρίστηκε σε 16 στρώματα τα παρακάτω.

Στρώμα Περιγραφή

A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ
Γ1	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΟΤΑ
Γ	ΛΟΙΠΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ
Δ-Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
Z1	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ
Z2	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
Z3	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ
Z4	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ
Z5	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ
Z6	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
Z7	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
Θ1	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ
Θ2	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Τ	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

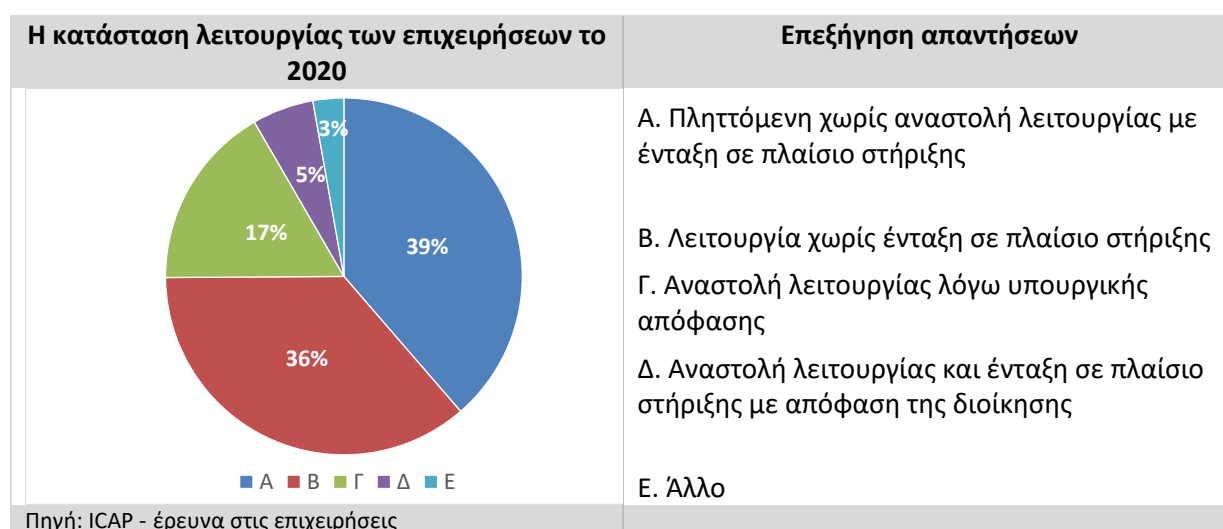
Το κάθε στρώμα επιπλέον διακρίθηκε σε μεγάλες και μικρές επιχειρήσεις με βασικό κριτήριο την απασχόληση και δευτερεύον διαζευκτικά πωλήσεις ή ενεργητικό για όσες επιχειρήσεις υπήρχαν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία. Ως μεγάλες επιχειρήσεις χαρακτηρίστηκαν όσες είχαν απασχόληση πάνω από 25 άτομα και πωλήσεις πάνω από €3 εκατ. ή ενεργητικό πάνω από €3 εκατ. το 2019 και σε

περίπτωση που δεν υπήρχαν οικονομικά στοιχεία για το έτος αυτό ελήφθησαν τα αντίστοιχα του έτους 2018. Η κατανομή του δείγματος στα στρώματα πραγματοποιήθηκε με κριτήριο την απασχόληση λόγω μη διαθεσιμότητας για μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων στοιχείων ενεργητικού ή πωλήσεων εξαιτίας της νομικής μορφής λειτουργίας τους (ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ κλπ). Η μέθοδος κατανομής που επιλέχθηκε είναι η μη αναλογική στρωματοποιημένη (Neyman allocation).

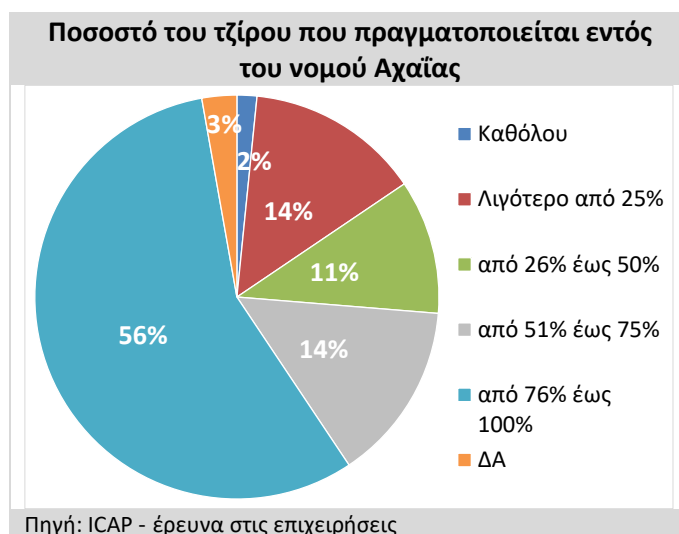
Το τελικό δείγμα διαμορφώθηκε σε **251** επιχειρήσεις. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν τηλεφωνικά την περίοδο 12/7/2021-22/7/2021 και το ποσοστό θετικής απόκρισης ανήλθε σε 8,3% του συνόλου των επαφών που πραγματοποιήθηκαν (οι λοιπές επαφές αφορούσαν αρνήσεις συμμετοχής, λανθασμένοι αριθμοί τηλεφώνου, αδυναμία επικοινωνίας κλπ).

2.2. Τα αποτελέσματα της έρευνας

Το 2020 το 39% των επιχειρήσεων του νομού Αχαΐας λειτουργούσαν ως πληττόμενες χωρίς αναστολή λειτουργίας με ένταξη σε πλαίσιο στήριξης ενώ το 36% λειτούργησε χωρίς ένταξη σε πλαίσιο στήριξης και το 17% ήταν σε αναστολή λειτουργίας λόγω υπουργικής απόφασης. Τέλος το 5% ανέστειλε την λειτουργία και εντάχθηκε σε πλαίσιο στήριξης με απόφαση της διοίκησης.

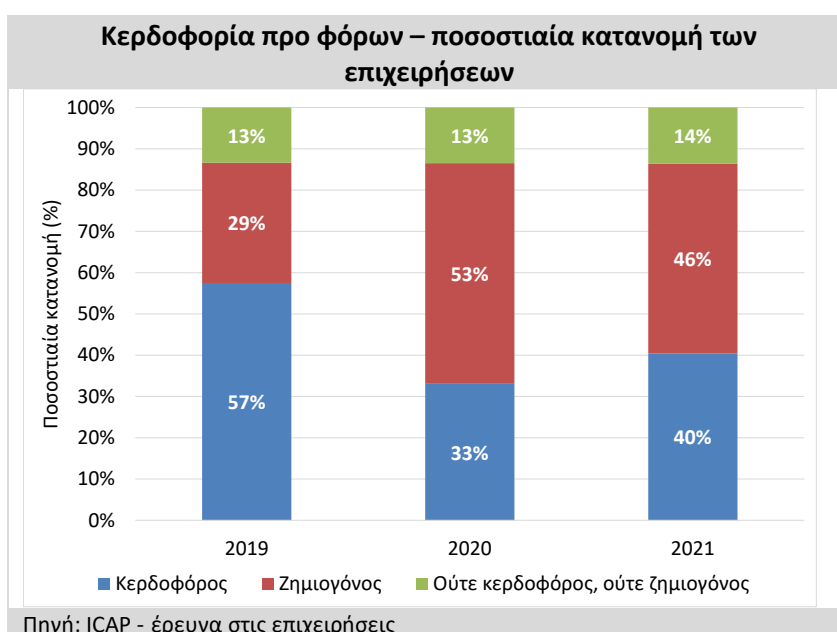

Από το σύνολο των επιχειρήσεων το 56% πραγματοποιούν το 76% ως 100% του τζίρου τους αποκλειστικά στον νομό Αχαΐας και το 14% από 51% ως 75%. Το 11% του συνόλου πραγματοποιεί ποσοστό 26% ως 50% του τζίρου στον νομό ενώ το 14% λιγότερο από 25% και για το 2% όλες οι πωλήσεις τους πραγματοποιούνται εκτός νομού Αχαΐας.

Κερδοφορία

Όπως ήταν αναμενόμενο η πανδημία το 2020 οδήγησε σε μείωση του ποσοστού των κερδοφόρων επιχειρήσεων στον νομό Αχαΐας από το 57% του συνόλου το 2019 στο 33% του συνόλου το 2020, ενώ αναμένεται το 2021 το μερίδιο των κερδοφόρων να αυξηθεί σε 40%.

Επενδύσεις

Σχετικά με την μεταβολή των επενδύσεων τους οι επιχειρήσεις δήλωσαν σε ποσοστό 75% ότι το 2020 η μεταβολή τους ήταν μηδενική και σε ποσοστό 78% ότι θα είναι μηδενική και το 2021.

Μεταβολή Επενδύσεων – ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων

Κλάσεις μεταβολών	Ποσοστιαία κατανομή μεταβολής 2020/2019	Ποσοστιαία κατανομή μεταβολής 2021/2020
-100% ως -49%	5%	2%
-50% ως -24%	8%	3%
-25% ως -1%.	2%	0%
0%	75%	78%
1% ως 25%	9%	9%
25% ως 49%	0%	6%
50%+	2%	2%
	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ICAP, έρευνα στις επιχειρήσεις

Το 8% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι το 2020 οι επενδύσεις τους μειώθηκαν από -24% ως -50%, ενώ το 5% παρουσίασε μείωση από -49% ως και -100%. Για το 2021 οι προβλέψεις είναι πιο αισιόδοξες αφού το 17% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι θα πραγματοποιήσει επενδύσεις έως και πάνω από 50% υψηλότερες σε σύγκριση με το 2020, ενώ μόνο το 5% σκοπεύει να μειώσει την επενδυτική δαπάνη σε ποσοστό που κυμαίνεται από -1% ως 100%.

Η επίδραση της πανδημίας στην συναλλακτική συμπεριφορά των επιχειρήσεων καταγράφηκε με τις ερωτήσεις για την μέση διάρκεια είσπραξης των απαιτήσεων και πληρωμής των υποχρεώσεων τους.

Είσπραξη απαιτήσεων

Η πιστωτική πολιτική των επιχειρήσεων δεν φαίνεται να μεταβλήθηκε στην περίοδο της πανδημίας αφού η κατανομή των επιχειρήσεων στις ζώνες διάρκειας είσπραξης των απαιτήσεων τόσο το 2019 όσο και στο έτος της πανδημίας παρέμεινε σχεδόν η ίδια ενώ η πρόβλεψη για το 2021 ελάχιστα διαφοροποιείται έναντι των προηγούμενων δύο ετών. Η εξήγηση που μπορεί να δοθεί βρίσκεται στο γεγονός ότι η Ελλάδα το 2019 μόλις είχε αρχίσει να βγαίνει από την μακρόχρονη ύφεση και η πιστωτική πολιτική που είχε διαμορφωθεί την περίοδο εκείνη δεν πρόλαβε να διαφοροποιηθεί αφού αμέσως μετά η εξάπλωση της πανδημίας σταμάτησε ουσιαστικά την έξοδο από την κρίση και οδήγησε σε νέα ύφεση την οικονομία.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις το 37% των επιχειρήσεων το 2020 εισέπραξε μετρητοίς τις εμπορικές τους απαιτήσεις, ενώ το 32% εντός 1 μήνα. Το 11% των επιχειρήσεων εισέπραξε από έναν ως δύο μήνες και

το 9% μεταξύ δύο και τριών μηνών, ενώ το υπόλοιπο 11% εισέπραξε με χρονική διάρκεια πάνω από τρεις μήνες. Η ίδια περίπου κατανομή προβλέπεται και στο 2021.

Είσπραξη απαιτήσεων (σε ημέρες) - ποσοστιαία κατανομή των επιχειρήσεων

	2019	2020	2021
Μετρητοίς	39%	37%	36%
1-30 ημέρες	33%	32%	34%
31-60 ημέρες	10%	11%	9%
61-90 ημέρες	9%	9%	10%
91-120 ημέρες	4%	3%	3%
121-150 ημέρες	2%	2%	2%
151-180 ημέρες	2%	4%	2%
180+ ημέρες	1%	2%	2%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ICAP, έρευνα στις επιχειρήσεις

Πληρωμή υποχρεώσεων

Το 42% των επιχειρήσεων δήλωσε για το 2020 ότι εξόφλησε τις υποχρεώσεις μετρητοίς ενώ το 38% τις εξόφλησε σε 30 ημέρες. Το υπόλοιπο 20% πλήρωσε τις υποχρεώσεις σε χρονική διάρκεια πάνω από 30 ημέρες. Η κατανομή των επιχειρήσεων σε ζώνες πληρωμών είναι περίπου ίδια τόσο στα ιστορικά έτη 2019 και 2020 όσο και στις προβλέψεις για το 2021.

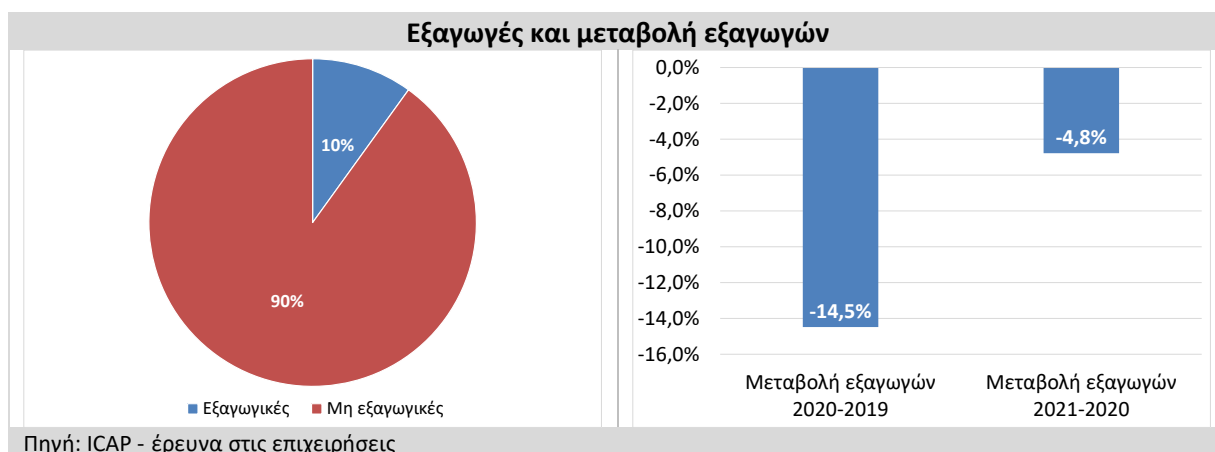
Πληρωμή υποχρεώσεων (σε ημέρες) - ποσοστιαία κατανομή των επιχειρήσεων

	2019	2020	2021
Μετρητοίς	42%	42%	39%
1-30 ημέρες	40%	38%	38%
31-60 ημέρες	9%	10%	11%
61-90 ημέρες	4%	4%	5%
91-120 ημέρες	2%	3%	3%
121-150 ημέρες	1%	1%	1%
151-180 ημέρες	0%	0%	1%
180+ ημέρες	2%	2%	1%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ICAP, έρευνα στις επιχειρήσεις

Εξαγωγές

Η έρευνα στις επιχειρήσεις κατέγραψε ότι το 10% των επιχειρήσεων είναι εξαγωγικές. Οι εξαγωγές μειώθηκαν το 2020 κατά **-14,5%** έναντι του 2019 ενώ για το 2021 προβλέπεται μείωση **-4,8%**.

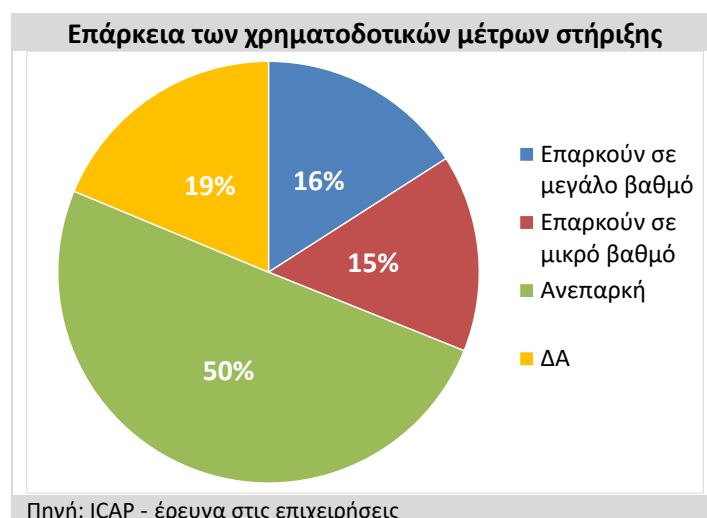
Ένταξη σε χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης το 2020-2021

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν από τις επιχειρήσεις το 44% των επιχειρήσεων εντάχθηκαν στα διάφορα χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης των επιχειρήσεων, ενώ το 56% δεν έχει ενταχθεί σε κανένα από αυτά. Από το σύνολο όσων έχουν ενταχθεί σε μέτρα στήριξης, το 27% αφορούσε επιστρεπτέα προκαταβολή, το 21% αφορούσε δανειακά μέτρα και εγγυήσεις, το 19% φορολογικά μέτρα και το 16% αφορούσε εργασιακά μέτρα. Το υπόλοιπο 17% αφορούσε άλλα μέτρα ενίσχυσης.

Επάρκεια των χρηματοδοτικών μέτρων στήριξης και ενίσχυσης που έχουν ήδη προκηρυχθεί ή /και ανακοινωθεί μέχρι σήμερα.

Σχετικά με την επάρκεια των μέτρων στήριξης και ενίσχυσης το 50% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι τα μέτρα που ήδη είναι σε ισχύ αλλά και αυτά που έχουν ανακοινωθεί ως τώρα και πρόκειται να υλοποιηθούν είναι ανεπαρκή για τις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Μόνο το 16% του συνόλου δήλωσε ότι τα μέτρα σε μεγάλο βαθμό είναι επαρκή και καλύπτουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων, ενώ το 15% θεωρεί ότι τα μέτρα επαρκούν σε μικρό βαθμό. Σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων το 19% δεν απάντησε στην ερώτηση αυτή.

Παράλληλα ζητήθηκε από τις επιχειρήσεις να προτείνουν μέτρα ενίσχυσης και στήριξης. Οι προτάσεις τους παρουσιάζονται παρακάτω:

- Αποπληρωμή τραπεζικών υποχρεώσεων ανάλογα με τα έσοδα, με πάγωμα καταβολών και διαγραφή τόκων για το 2021
- Πάγωμα υποχρεώσεων προς ασφαλιστικούς οργανισμούς και δημόσιο για το 2021 με παράλληλη μείωση ασφαλιστικών εισφορών
- Διατήρηση της μείωσης του ενοικίου
- Βραχυπρόθεσμα ή μεσομακροπρόθεσμα δάνεια με μηδενικό ή χαμηλό επιτόκιο
- Μείωση φόρων και πληρωμή οφειλών σε περισσότερες δόσεις, αναστολή προκαταβολής φόρου για 2 έτη, κούρεμα οφειλών, μείωση συντελεστών ΦΠΑ
- Δημιουργία εργαλείων στήριξης μέσω ΕΣΠΑ
- Επιδοτήσεις για προσλήψεις προσωπικού
- Οι διάφορες χρηματοδοτικές ενισχύσεις να μην είναι επιστρεπτές

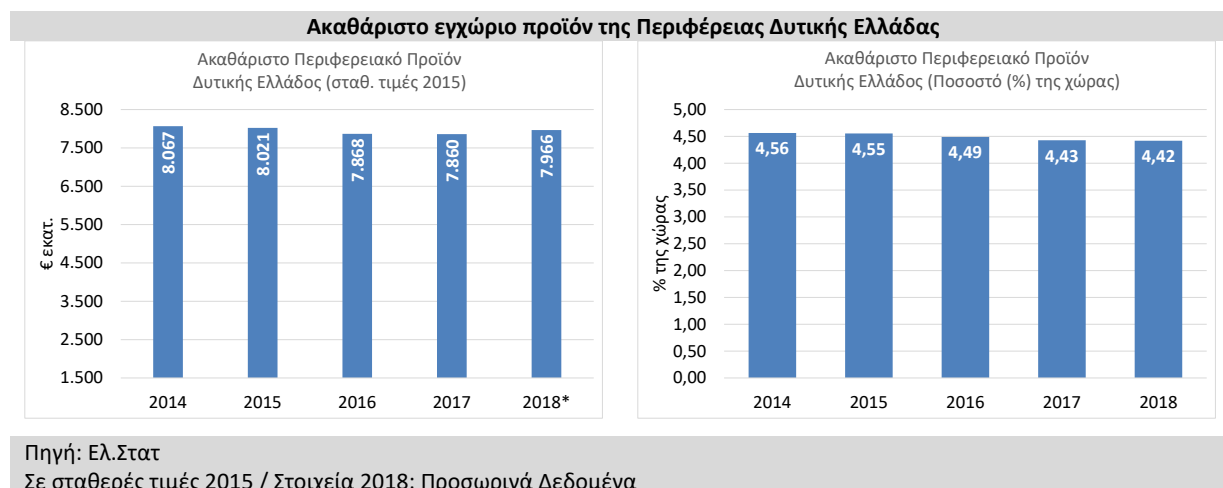
- Απλοποίηση των διαδικασιών ενίσχυσης και στήριξης και ιδιαίτερα των μικροχρηματοδοτήσεων
- Να μην επαναληφθεί η αναστολή λειτουργίας των επιχειρήσεων
- Αποπληρωμή των υποχρεώσεων του δημοσίου προς τις επιχειρήσεις
- Ιδιαίτερη φορολογική και δανειακή μεταχείριση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Παράταση προθεσμιών λήξης και πληρωμής επιταγών
- Μείωση ή κατάργηση του φόρου επιτηδεύματος
- Κλαδική διαφοροποίηση των μέτρων στήριξης και ενίσχυσης

3. ΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται το οικονομικό προφίλ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, η θέση της στην Ελληνική οικονομία, τα βασικά χρηματοοικονομικά στοιχεία των επιχειρήσεων ΑΕ, ΕΠΕ και ΙΚΕ που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια και η ιεράρχηση των κλάδων βάσει της συνεισφοράς τους στην οικονομία της περιφέρειας.

3.1. Οικονομικό προφίλ της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος

Το ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ακολουθεί πτωτική πορεία από το έτος 2014 έως και το 2017. Η μεγαλύτερη μείωση κατά -1,9% παρατηρείται από το 2015 στο 2016. Για το 2018 παρατηρείται για πρώτη φορά αύξηση (1,3%). Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συγκρινόμενη με τη χώρα ως σύνολο, καλύπτει για το 2018 το 4,42%, από 4,56% το 2014.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή της Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος ανά μονοψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε σύγκριση με την Ελλάδα ως σύνολο για το έτος 2018.

Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, φαίνεται πως ακολουθεί το μοτίβο του συνόλου της χώρας, με τους τομείς που κυριαρχούν να είναι αυτοί του Εμπορίου-μεταφορών-ξενοδοχείων-εστίασης, Δημόσιας

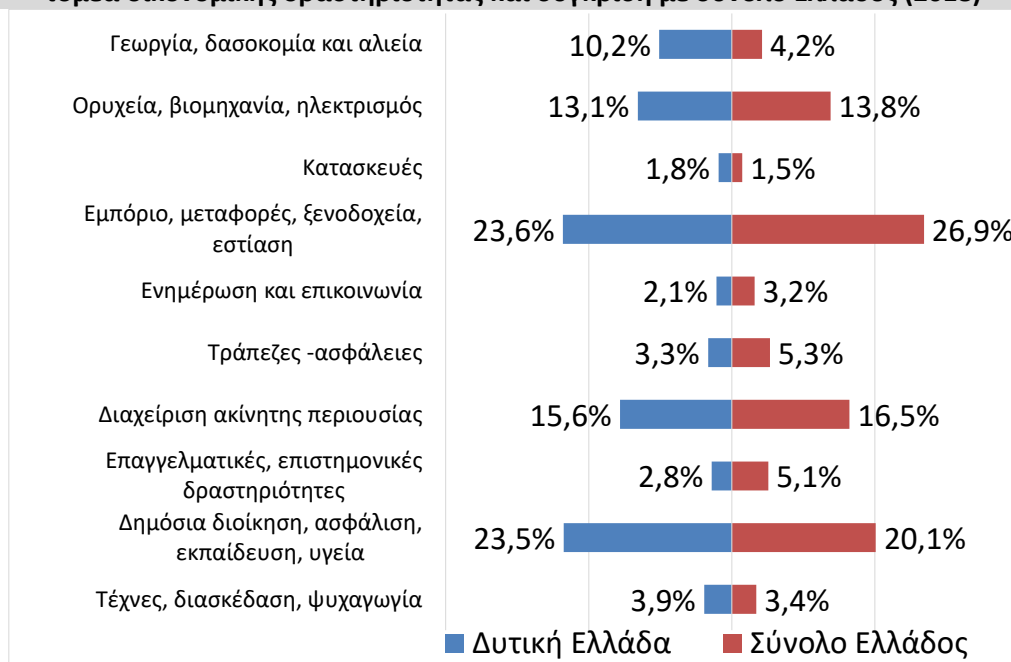
Διοίκησης και Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας. Οι τομείς αυτοί καλύπτουν το 62,7% της ΑΠΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για το 2018.

Αναλυτικότερα, ο τομέας εμπόριο-μεταφορές-ξενοδοχεία-εστίαση καλύπτει το 23,6% της ΑΠΑ έναντι 26,9% της χώρας. Ο τομέας Δημόσια Διοίκηση, ασφάλιση, εκπαίδευση & υγεία, ο κλάδος της οποίας καλύπτει το 23,5% της ΑΠΑ του 2018 της Περιφερειακής Ενότητας έναντι 20,1% της χώρας.

Ακολουθεί ο κλάδος της Διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, όπου το ποσοστό για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κυμαίνεται περίπου στα ίδια επίπεδα με το σύνολο της χώρας (15,6% και 16,5% αντίστοιχα).

Οι λοιποί ενοποιημένοι κλάδοι υστερούν σε μερίδιο τόσο στην ΑΠΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας όπως και στο σύνολο της χώρας (γεωργία - δασοκομία & αλιεία, κατασκευές, ενημέρωση & επικοινωνία, τράπεζες – ασφάλειες, επαγγελματικές, επιστημονικές δραστηριότητες, τέχνες – διασκέδαση – ψυχαγωγία).

Κατανομή (%) Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά ευρύτερο τομέα οικονομικής δραστηριότητας και σύγκριση με σύνολο Ελλάδος (2018)

Πηγή: ΕΛ.Στατ

Σχετικά με την κατανομή της απασχόλησης σε μονοψήφιους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας βάσει των στοιχείων του Μητρώου Επιχειρήσεων της Ελ.Στατ έτους 2018, σχεδόν το ένα τέταρτο των εργαζομένων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας απασχολείται στον τομέα της Γεωργίας, δασοκομίας & αλιείας, ενώ με 16,4% ακολουθεί ο τομέας του εμπορίου (χονδρικό και λιανικό). Με τις υπηρεσίες

παροχής καταλύματος και εστίασης ασχολείται το 11,12% του συνόλου των εργαζομένων και σε αντίστοιχα επίπεδα κινείται και ο τομέας της εκπαίδευσης (10,05%).

Κατανομή Απασχόλησης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε ενοποιημένους κλάδους (2018)			
Κωδικός NACE Αναθ.2	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	Μερίδιο (%)
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	45.569	24,76%
Z	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	30.192	16,40%
Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	20.466	11,12%
Ο	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	18.505	10,05%
Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	11.621	6,31%
Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	11.011	5,98%
Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	10.230	5,56%
M	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	9.694	5,27%
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	6.839	3,72%
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	5.588	3,04%
Σ	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3.638	1,98%
P	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	2.515	1,37%
N	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2.479	1,35%
I	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	1.270	0,69%
Κ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1.144	0,62%
Ω	ΑΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	1.117	0,61%
Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	888	0,48%
Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	819	0,44%
Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	334	0,18%
B	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	128	0,07%
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	184.047	100,00%

Πηγή: Ελ.Στατ, Μητρώο Επιχειρήσεων 2018

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το 2018 ανήλθε σε € 7.942 εκατ. καταλαμβάνοντας την 7^η θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας.

Κατάταξη των περιφερειών βάσει ΑΕΠ για το 2018		
Κατάταξη	Περιφέρεια	ΑΕΠ 2018
1	Αττική	85.918
2	Κεντρική Μακεδονία	24.607
3	Κρήτη	9.071
4	Θεσσαλία	9.060
5	Στερεά Ελλάδα	8.353
6	Πελοπόννησος	8.025
7	Δυτική Ελλάδα	7.942
8	Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	6.873
9	Νότιο Αιγαίο	6.183
10	Δυτική Μακεδονία	4.107
11	Ήπειρος	3.933
12	Ιόνια Νησιά	3.183
13	Βόρειο Αιγαίο	2.471

Ποσά σε € εκατ.
Πηγή: Ελ.Στατ

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το 2018 ανήλθε σε €12.082 και βρίσκεται στην 10η θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας.

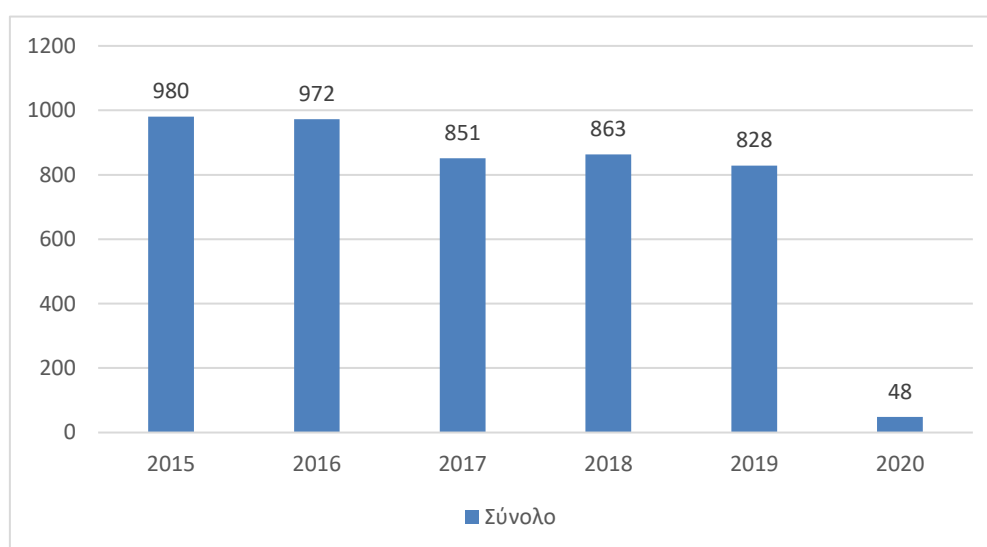
Κατάταξη των περιφερειών βάσει κατά κεφαλήν ΑΕΠ για το 2018		
Κατάταξη	Περιφέρεια	ΑΕΠ 2018
1	Αττική	22.915
2	Νότιο Αιγαίο	18.054
3	Ιόνια Νησιά	15.587
4	Δυτική Μακεδονία	15.319
5	Στερεά Ελλάδα	15.030
6	Κρήτη	14.302
7	Πελοπόννησος	13.943
8	Κεντρική Μακεδονία	13.125
9	Θεσσαλία	12.578
10	Δυτική Ελλάδα	12.082
11	Ήπειρος	11.775
12	Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	11.446
13	Βόρειο Αιγαίο	11.434
	ΕΛΛΑΔΑ	16.745

Ποσά σε € εκατ.
Πηγή: Ελ.Στατ

Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

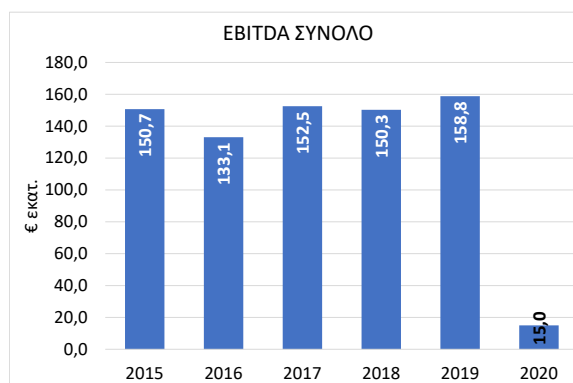
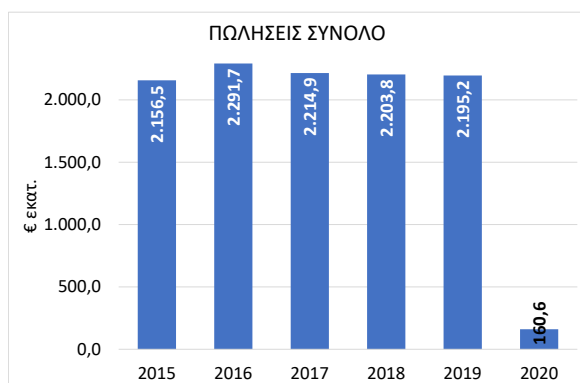
Για την ανάλυση της πορείας των επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας χρησιμοποιήθηκαν οικονομικά στοιχεία από την ICAP DATABANK. Για την διαχρονική μεταβολή των βασικών οικονομικών μεγεθών αντλήθηκαν εταιρείες νομικής μορφής ΑΕ, ΕΠΕ και ΙΚΕ με δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία για την περίοδο 2015-2019. Ο αριθμός εταιρειών για τις οποίες αντλήθηκαν στοιχεία παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Συνολικός αριθμός επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (2015-2020)

Πηγή: ICAP

Εξαιτίας του ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν έχουν δημοσιεύσει ακόμη τα οικονομικά τους στοιχεία για το 2020, η ανάλυση των οικονομικών μεγεθών θα περιοριστεί στα έτη 2015-2019.

Πηγή: ICAP

Οι πωλήσεις υπό εξέταση επιχειρήσεων ακολουθούν γενικά μια πτωτική πορεία από το έτος 2016 έως το 2019 και διαμορφώθηκαν για το 2019 στα 2.195,2 εκ. €, σημειώνοντας έτσι μια μικρή μείωση σε σχέση με το 2018, όπου ανήλθαν στα 2.203,8 εκ. €. Μείωση κατά 0,5% και 3,0% σημειώθηκε στις πωλήσεις των εξεταζόμενων εταιρειών αντίστοιχα στα έτη 2017 και 2018, ενώ ο μέσος ρυθμός μεταβολής πωλήσεων της περιόδου 2015-2019 διαμορφώθηκε σε 1,18%.

Η εταιρεία που συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην μείωση του συνόλου των πωλήσεων που παρατηρείται από το 2018 στο 2019, είναι η ΠΕΤΤΑΣ, Ν. ΠΑΥΛΟΣ, Α.Β.Ε.Ε., όπου από ένα κύκλο εργασιών ύψους 135.372.617€ για το 2018, έπεσε στα 127.737.510€ για το 2019, προκαλώντας από μόνη της μια μείωση ύψους 7.035.107€. Σημαντική είναι και η συμμετοχή της ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε., με συνολικά έσοδα 48.448.009€ για το 2018 και 42.892.107€ για το 2019, καθώς και της HELLAS OIL Α.Ε. με μείωση 5.555.902€ στα έσοδα από πωλήσεις.

Όσον αφορά στο EBITDA, παρουσίασε αύξηση 14,5% από το 2016 στο 2017, αγγίζοντας τα 152,5 εκ. €. Από το 2018 στο 2019 αυξήθηκε ξανά περίπου 5,7%, δηλαδή από 150,3 εκ.€ στα 158,8 εκ.€.

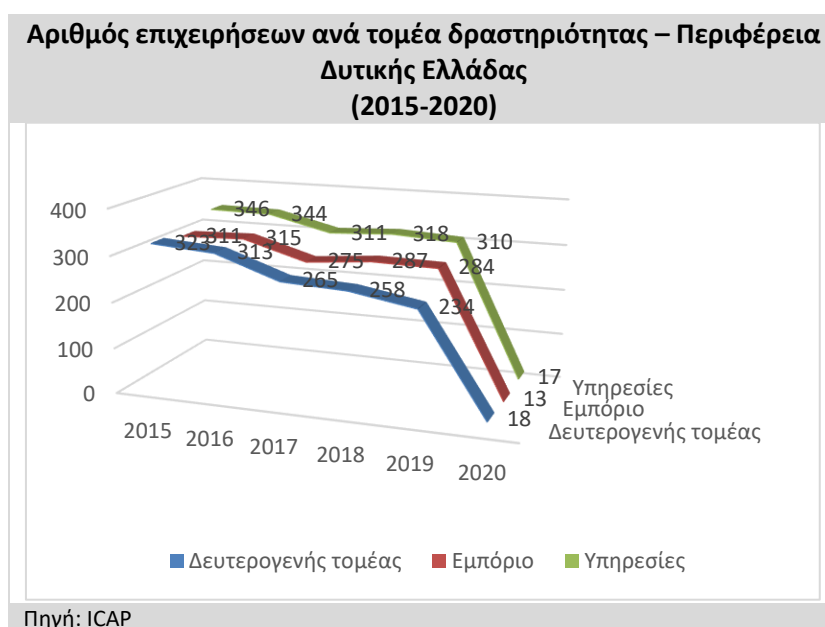
Πηγή: ICAP

Η μεγάλη μείωση στα κέρδη προ φόρων το 2016 και η σημαντική άνοδος το 2017 οφείλεται στα αποτελέσματα της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ Α.Ε.Σ. Α.Ε. η οποία από σημαντικές ζημιές το 2016 γύρισε σε κέρδη το 2017. Επίσης αυξήθηκαν σημαντικά από το 2018 στο 2019 (~30%), από 52,3εκ. € σε 68,4εκ. €. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στις εταιρείες ΛΟΥΞ ΜΑΡΛΑΦΕΚΑΣ Α.Β.Ε.Ε., RESILUX ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ ΝΟΤΙΟΥ ΕΥΡΩΠΗΣ Α.Β.Ε.Ε., ΧΗΜΙΚΑ & ΒΙΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε. και στην μείωση ζημιών της ΔΟΞΑ Α.Β.Ε.Τ.Ε. Όσον αφορά στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του συνόλου των εταιρειών της Δυτικής Ελλάδας, έχουν μια πτωτική τάση από την έναρξη της εξεταζόμενης περιόδου έως το 2017, ενώ αύξηση καταγράφεται από το 2017 στο 2018. Συγκριμένα, το 2018 αγγίζουν τα 1.150,5 εκ.€, ενώ στο 2019 παρουσιάζουν ξανά μείωση κατά 7,16%, πέφτοντας στα 1.068,1εκ. €. Οι

βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις ακολουθούν το ίδιο μοτίβο καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, παρουσιάζοντας συνεχόμενες μειώσεις. Η μεγαλύτερη μείωση είναι σχεδόν 10% και παρατηρείται από το 2016 στο 2017.

Β. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στη συνέχεια, πραγματοποιείται χρηματοοικονομική ανάλυση για τις υπό εξέταση επιχειρήσεις που είναι ενεργές στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, κατηγοριοποιημένες ανά τομέα δραστηριότητας. Στο ακόλουθο διάγραμμα, παρουσιάζεται ο αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα για τη χρονική περίοδο 2015-2020:

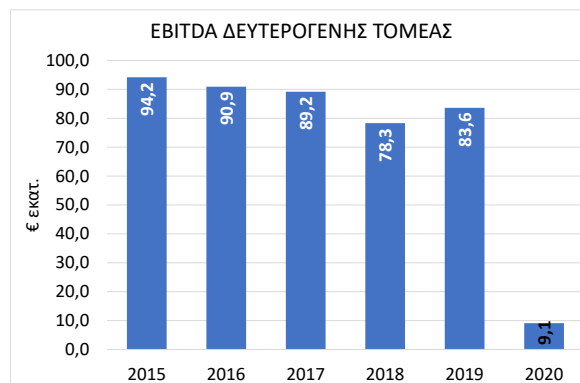

Δευτερογενής τομέας

Οι πωλήσεις των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας δεν παρουσίασαν ιδιαίτερες διακυμάνσεις κατά το μεγαλύτερο μέρος της διάρκειας της εξεταζόμενης περιόδου, καθώς δεν υπήρξε μεταβολή μεγαλύτερη του 2,8% μεταξύ 2015-2018. Η πιο αξιοσημείωτη μεταβολή, είναι η κατά 6,15% μείωση από το 2018 στο 2019.

Το EBITDA για τις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα από την έναρξη της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου έως και το 2018, παρουσίασε συνεχείς μειώσεις. Αναλυτικά, η μείωση από το 2015 στο 2016 ανήλθε σε 3,5%, ενώ από το 2016 στο 2017 σχεδόν 1,9%. Σημαντική είναι η μείωση ύψους 12,21% από

το 2017 στο 2018, μια διαφορά που αγγίζει τα 10,9 εκ. €. Το 2019 είναι η μόνη χρονιά από την εξεταζόμενη χρονική περίοδο που το EBITDA έχει αυξηθεί, καταλήγοντας στα 83,6 εκ.€. ($\approx 6,8\%$ αύξηση σε σχέση με το 2018).

Πηγή: ICAP

Τα κέρδη προ φόρων είδαν συνεχή αύξηση από το 2015 έως το 2017, ενώ το 2018 μειώθηκαν σε σημαντικό βαθμό (24,71%). Το 2019, τα κέρδη προ φόρων ανήλθαν σε 36,2 εκ. €, τη μεγαλύτερη τιμή όλης της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου, και βλέποντας παράλληλα και τη μεγαλύτερη μεταβολή, της τάξεως του 36,6%.

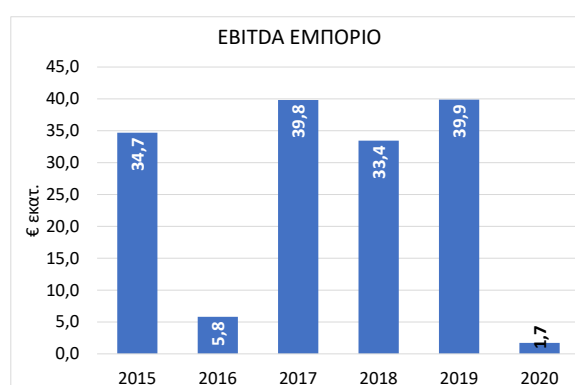
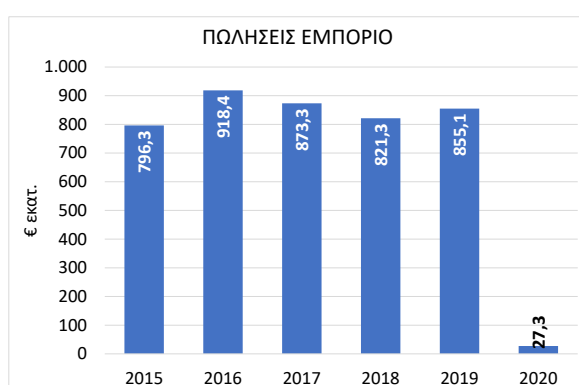
Όσον αφορά στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, παρατηρείται συνεχόμενη πτωτική πορεία από το 2016 και μετά, αγγίζοντας το 2019 τα 414,4 εκ. €, μειωμένες δηλαδή κατά 8% σε σχέση με το 2018. Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ωστόσο, παρατηρούνται συνεχείς αυξομειώσεις καθ' όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση χρονικής περιόδου καταλήγοντας το 2019 στα 461,9 εκ.€, σημαντική μείωση σχεδόν 13%.

Πηγή: ICAP

Εμπόριο

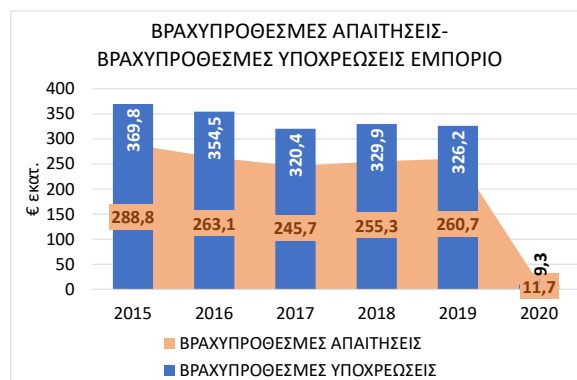
Το 2016 οι πωλήσεις για τις επιχειρήσεις του εμπορίου, ήταν υψηλότερες από κάθε άλλη χρονιά της εξεταζόμενης περιόδου, έχοντας αυξηθεί κατά 122,1 εκ.€ από το προηγούμενο έτος. Για το 2019, σημείωσαν αύξηση συγκριτικά με το 2018 κατά 4,1%. Όσον αφορά στο EBITDA, η σημαντική μείωση το 2016 οφείλεται στην ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ Α.Ε.Σ. Α.Ε.. Το 2019 παρουσίασε αύξηση σχεδόν 19,5%, επιστρέφοντας περίπου στα ίδια επίπεδα του 2017 (39,9 εκ. και 39,8εκ.€ αντίστοιχα).

Πηγή: ICAP

Τα κέρδη προ φόρων παρουσίασαν διακυμάνσεις με σημαντικές ζημίες το 2016 λόγω των αποτελεσμάτων της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ Α.Ε.Σ. Α.Ε. Ωστόσο το 2017 πραγματοποιήθηκαν κέρδη ύψους 21,4εκ. €. Το 2019 οι επιχειρήσεις του τομέα σημείωσαν τα υψηλότερα κέρδη προ φόρων για τη χρονική περίοδο 2015-2019, αγγίζοντας τα 22,3 εκ.€.

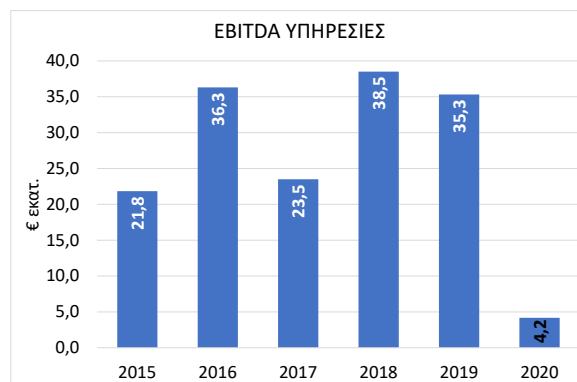
Όσον αφορά στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των επιχειρήσεων, κινήθηκαν σε χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με τις υποχρεώσεις καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου. Ακολουθούν μια συνεχιζόμενη πτωτική πορεία από το 2015 έως και το 2017, με το 2017 να αγγίζουν τη χαμηλότερη τιμή για όλα τα έτη, δηλαδή τα 245,7 εκ.€. Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, παρουσιάζονται το 2019 μειωμένες κατά 11,7% συγκριτικά με την έναρξη της εξεταζόμενης περιόδου, ενώ αύξηση παρατηρείται από το 2017 στο 2018 κατά 9,5 εκ.€.

Πηγή: ICAP

Υπηρεσίες

Το σύνολο των πωλήσεων για τις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας άγγιξε τα 355,2 εκ. €, την υψηλότερη τιμή για όλη την εξεταζόμενη περίοδο, αυξημένη κατά 8,8% από την έναρξη της εξεταζόμενης περιόδου και 6,73% από το προηγούμενο έτος. Η χαμηλότερη τιμή παρατηρείται το 2017 με 293,7 εκ. €. Το EBITDA του κλάδου παρουσίασε έντονες αυξομειώσεις για τα έτη 2015 έως 2019, σημειώνοντας την χαμηλότερη τιμή το 2015 με 21,8 εκ. €, ενώ την υψηλότερη το 2018 με 38,5 εκ. €. Το 2019 παρουσιάζεται μειωμένο κατά 8,3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Πηγή: ICAP

Το 2015 και το 2017 το σύνολο των εταιρειών του τομέα παρουσίασε ζημίες, με -10 εκ. € και -4 εκ. € αντίστοιχα. Αντιθέτως, το 2018 παρουσίασαν αύξηση αγγίζοντας τα 9,9 εκ.€, μια τιμή που διατηρήθηκε σταθερή και το 2019.

Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις φαίνεται να μειώνονται συνεχώς από το 2017 και έπειτα, και το 2019 καταλήγουν στα 176,8 εκ.€, μειωμένα κατά 2,96% σε σχέση με το 2018. Αντιθέτως, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις έχουν αυξητική τάση από το 2015 έως το 2018, με τη μεγαλύτερη μεταβολή να είναι ίση

με 14,2% και να παρατηρείται από το έτος 2016 στο 2017. Το 2019 οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις μειώθηκαν κατά 9,7 εκ. €.

Πηγή: ICAP

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Κερδοφορία

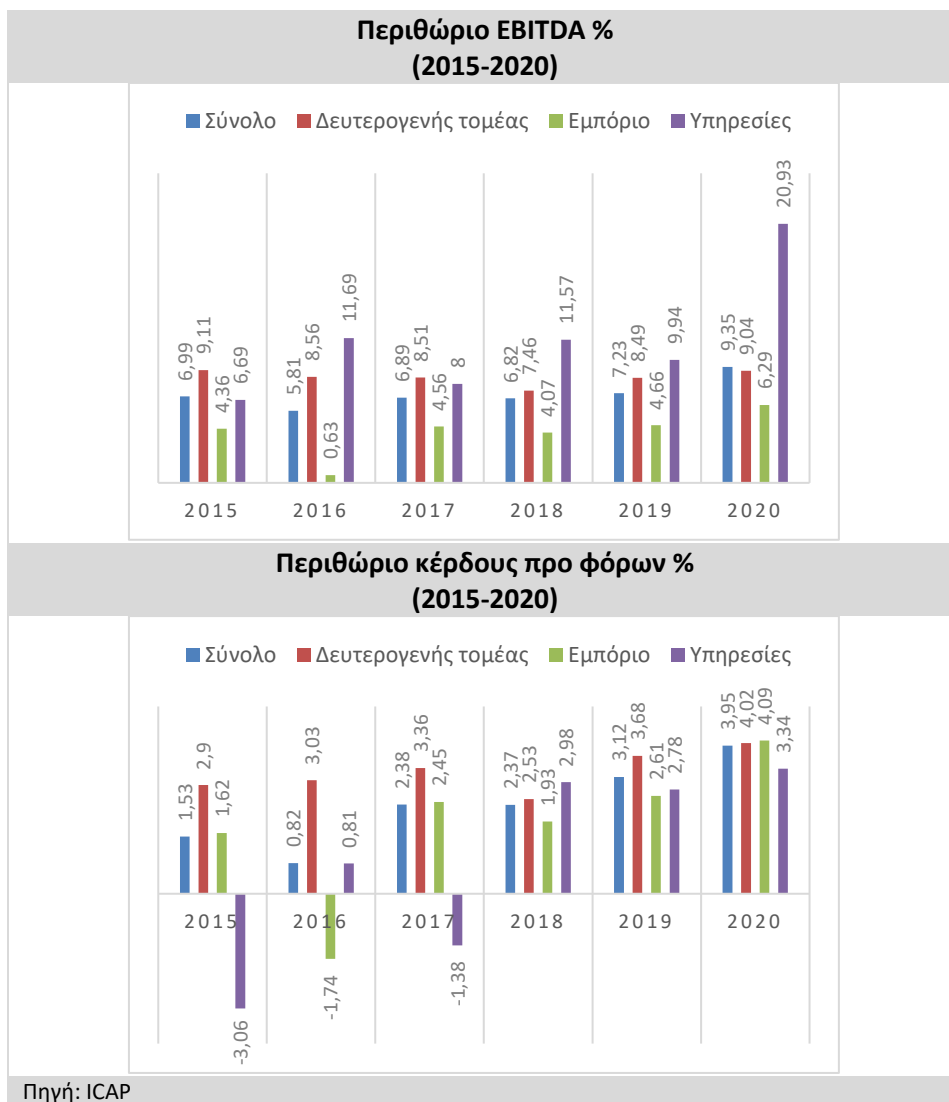
Οι μεγάλες αυξομειώσεις που σημειώθηκαν στα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων των επιχειρήσεων του εμπορικού τομέα για το έτος 2016 είχε ανάλογη επίδραση στον δείκτη περιθωρίου EBITDA του τομέα την ίδια χρονική περίοδο, ο οποίος από 4,36% το 2015 διαμορφώθηκε σε 0,63% το 2016. Τα επόμενα έτη της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου, ο δείκτης κινήθηκε περίπου στα ίδια επίπεδα χωρίς έντονες μεταβολές, παρέμεινε όμως σε σχετικά χαμηλά επίπεδα σε σχέση με το δείκτη των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα και των υπηρεσιών. Το 2019 συγκέντρωσε την υψηλότερη τιμή για όλη την εξεταζόμενη περίοδο, καθώς άγγιξε το 4,66%.

Όσον αφορά το δείκτη για τις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, συγκεντρώνει σε γενικές γραμμές υψηλότερες τιμές. Συγκεκριμένα, ο δείκτης περιθωρίου EBITDA για το 2019 άγγιξε το 8,49%, αυξημένο κατά 13,8% σε σχέση με το 2018.

Ο δείκτης περιθωρίου EBITDA στον τομέα των υπηρεσιών, μετά την σημαντική μείωση που σημείωσε το 2017 (από 11,69% μειώθηκε σε 8% το 2017), παρουσίασε σημαντική αύξηση (44,6%) το 2018, αγγίζοντας το 11,57%, ωστόσο το 2019 σημείωσε και πάλι μείωση πέφτοντας στο 9,94%. Παρ' όλα αυτά, η συνολική επίδοση του τομέα εμφανίζει σαφώς καλύτερη εικόνα συγκριτικά με τους υπόλοιπους εξεταζόμενους τομείς και επιδρά θετικά στη συνολική πορεία του δείκτη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Ο δείκτης περιθωρίου κέρδους προ φόρων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρουσιάζει την πιο χαμηλή τιμή το 2016, όπου φαίνεται να έχει επηρεάσει σε αυτό η εξαιρετικά χαμηλή τιμή του

αντίστοιχου δείκτη για τον κλάδο του εμπορίου. Παρ' όλα αυτά, ο δείκτης περιθωρίου κέρδους προ φόρων για το σύνολο των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, παρουσίασε το 2019 την υψηλότερη τιμή για όλη την εξεταζόμενη περίοδο (3,12%), αυξημένη κατά 31,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τις μεγαλύτερες αυξομειώσεις για την περίοδο αναφοράς 2015-2019 φαίνεται να έχει ο κλάδος των υπηρεσιών, όπου για τα έτη 2015 και 2017 κινήθηκε σε τιμές -3,06% και -1,38% αντίστοιχα, ενώ το 2018 άγγιξε το 2,98%, την υψηλότερη τιμή για όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο.

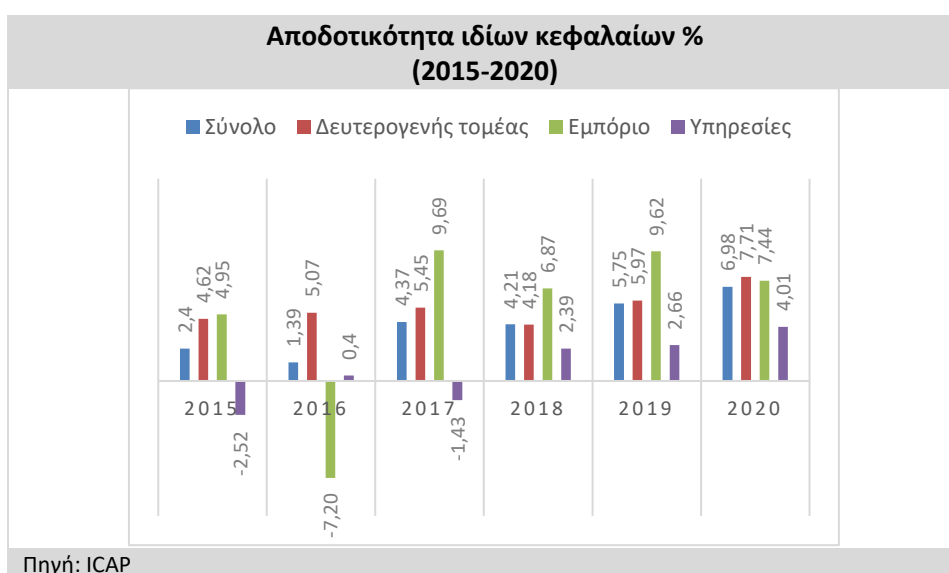

Αποδοτικότητα κεφαλαίων

Ανάλογη με την κατάσταση κερδοφορίας είναι και η εικόνα που προκύπτει από την εξέταση του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων του δευτερογενή τομέα, ο οποίος εμφανίζεται βελτιωμένος καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο (2015-2019) σε σχέση με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Όπως τα κέρδη

προ φόρων, έτσι και η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων παρουσίασε μικρή μείωση για το έτος 2018, όπου άγγιξε το 4,18%, ενώ το 2019 ανήλθε στο 5,97%.

Όσον αφορά τον τομέα του εμπορίου, ενώ σε όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο παρουσιάζει τις καλύτερες επιδόσεις και συμβάλλει θετικά στην διαμόρφωση των επιδόσεων του συνόλου των επιχειρήσεων για την Περιφέρεια, διαμορφώνεται σε αρνητικά επίπεδα για το 2016 (-7,2%), κάτι που προκύπτει και από τις αντίστοιχα μεγάλες ζημιές που αντιμετώπισε ο κλάδος τη συγκεκριμένη χρονιά. Οι ζημιές που παρουσίασαν οι επιχειρήσεις υπηρεσιών τα έτη 2015 και 2017, επηρέασαν αναλόγως τον δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων του τομέα, ο οποίος τα δύο αυτά έτη σημείωσε τις χαμηλότερες επιδόσεις (-2,52% και -1,43% αντίστοιχα). Για τα έτη 2018 και 2019, ο δείκτης αποδοτικότητας κεφαλαίων των επιχειρήσεων εμφανίζει τις καλύτερες επιδόσεις για όλη την περίοδο αναφοράς 2015-2019, με τιμές 2,39% και 2,66% αντίστοιχα.

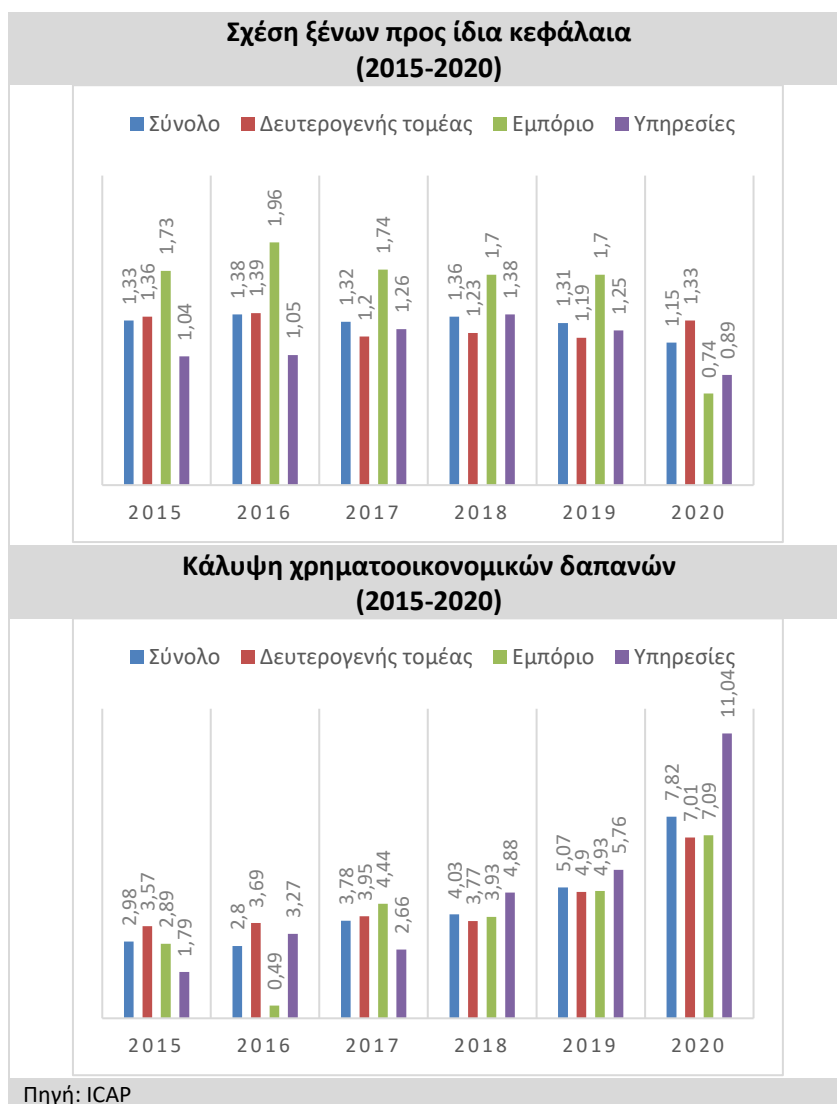

Κεφαλαιακή διάρθρωση

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, η σχέση των ξένων προς τα ίδια κεφάλαια δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες μεταβολές καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς 2015-2019, και κινείται περίπου στο 1,3.

Μεγαλύτερες διακυμάνσεις παρατηρούνται στη σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια στις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα. Ειδικότερα, παρατηρείται σημαντική μείωση από το 2016 στο 2017, με το δείκτη από 1,39 να μειώνεται στο 1,20, για να μείνει περίπου στα ίδια επίπεδα μέχρι και τη λήξη της υπό εξέταση περιόδου.

Στο δευτερογενή τομέα ο δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια ξεκινά να μειώνεται από το 2016 έως και το 2018, για να σταθεροποιηθεί την τελευταία διετία της υπό εξέτασης περιόδου στο 1,7, σε αντίθεση με τον δείκτη στον κλάδο των υπηρεσιών που αυξάνεται ολοένα και περισσότερο έως το 2018, και μειώνεται μόνο από το 2018 στο 2019, καταλήγοντας στο 1,25.

Ο δείκτης της κάλυψης των χρηματοοικονομικών δαπανών για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στο σύνολό τους, αυξάνεται ολοένα και περισσότερο από το 2016 και έπειτα, για να ξεπεράσει την τιμή 5 το 2019.

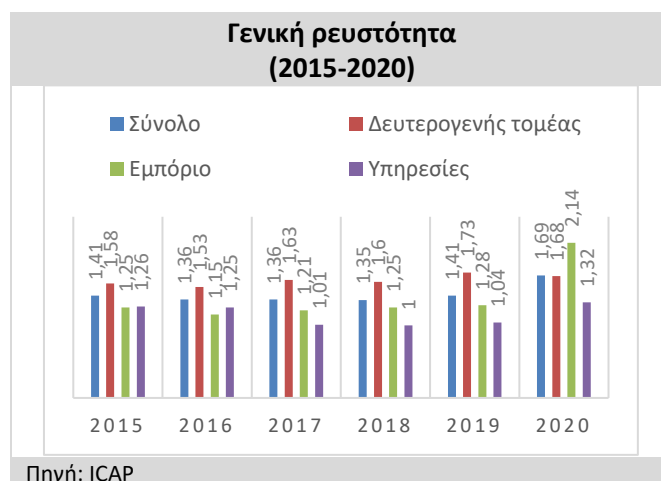
Όσον αφορά στις επιχειρήσεις του εμπορικού κλάδου για το 2016, η επίδραση της δραματικής μείωσης των λειτουργικών κερδών προ φόρων τόκων και αποσβέσεων (EBITDA), διαφαίνεται ξεκάθαρα στην αντίστοιχη μείωση του δείκτη κάλυψης χρηματοοικονομικών δαπανών σε σχέση με το προηγούμενο έτος (83%). Με την ίδια λογική, ο δείκτης φαίνεται μειωμένος και για τις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα το 2018, ενώ παρατηρείται αύξηση σχεδόν 30% για το 2019. Η κάλυψη χρηματοοικονομικών δαπανών για τις επιχειρήσεις του τομέα υπηρεσιών, είναι για το έτος της λήξης της εξεταζόμενης περιόδου 2,16 φορές μεγαλύτερη, κάτι που δικαιολογείται από την εξίσου μεγάλη αύξηση του EBITDA για την ίδια περίοδο.

Ρευστότητα

Σχετικά ικανοποιητικές χαρακτηρίζονται οι συνθήκες ρευστότητας των υπό εξέταση επιχειρήσεων καθ' όλη την περίοδο αναφοράς (2015-2019), όπως διαφαίνεται και από την εξέλιξη του δείκτη γενικής ρευστότητας.

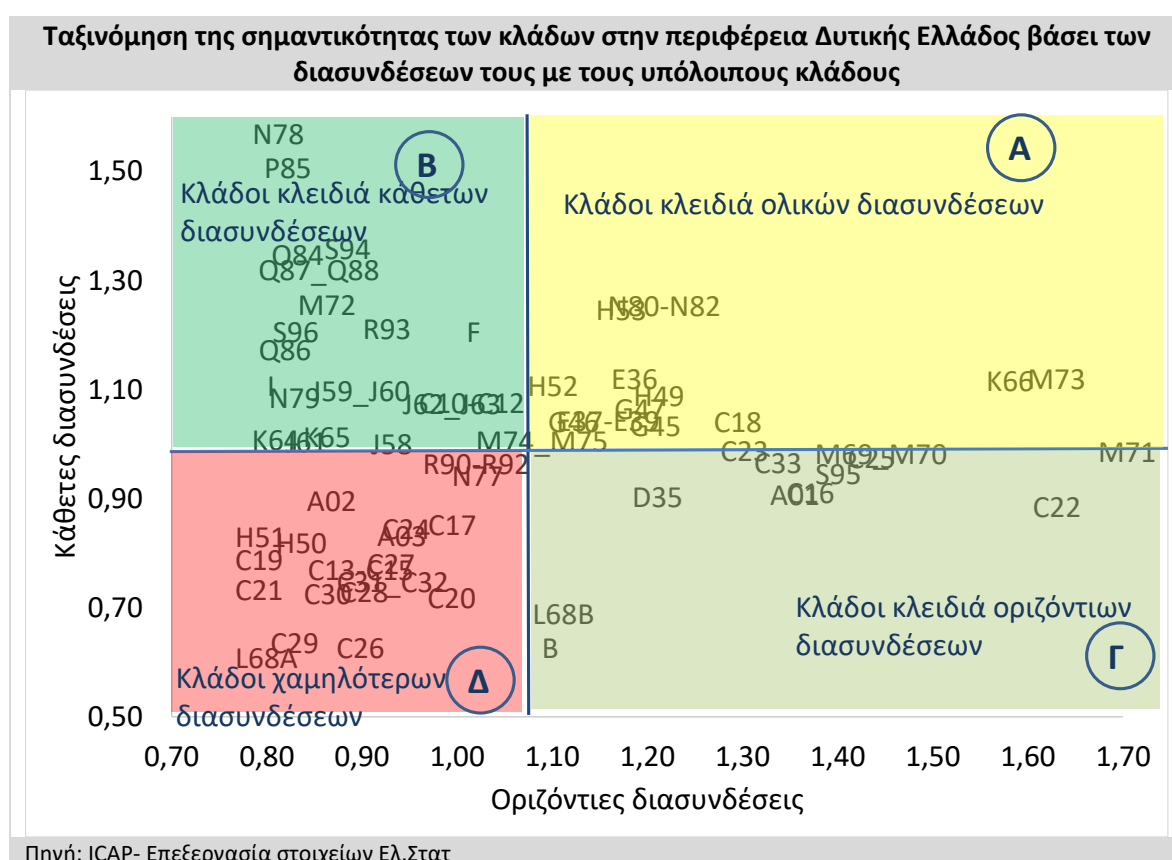
Ειδικότερα, ο δείκτης γενικής ρευστότητας για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την περίοδο 2016-2018 παραμένει σχετικά σταθερός στο 1,36, πλην μιας μικρής μείωσης το 2018 που αγγίζει το 1,35. Για το 2019 σημειώνει αύξηση και ανέρχεται στο 1,41.

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα από αυτά των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ως σύνολο για όλη την εξεταζόμενη περίοδο, ενώ το 2019 εμφανίζει την υψηλότερη τιμή (1,73). Οι δείκτες για τις επιχειρήσεις του κλάδου του εμπορίου και των υπηρεσιών κινούνται στα ίδια επίπεδα για το 2015, ενώ την τριετία 2017-2019, ο τομέας των υπηρεσιών είναι αυτός που εμφανίζει τις χειρότερες επιδόσεις συγκριτικά με τους άλλους κλάδους, καθώς κινείται περίπου στο 1,02.

3.2. Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κλάδων στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος βάσει της συνεισφοράς τους, των διασυνδέσεων τους και της συγκριτικής μεταβολής τους με τους υπόλοιπους κλάδους

Η ιεράρχηση των κλάδων βάσει των πολ/στικών αποτελεσμάτων και των διασυνδέσεων τους με τους λοιπούς κλάδους (ανάλυση εισροών-εκροών), παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα.

Οι κλάδοι με σημαντικές και πάνω από τον μέσο όρο διασυνδέσεις οριζόντιες και κάθετες και ταυτόχρονα μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις όλων των κλάδων στην περιφέρεια τουλάχιστον 0,5%⁴ είναι: **Χονδρικό εμπόριο** με μερίδιο 23,8%, **Λιανικό εμπόριο** με μερίδιο στο σύνολο 22,4%, **Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών** με ποσοστό 4,0%, **Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και**

⁴ Η επιλογή αυτού του ποσοστού οφείλεται στην ανισοκατανομή και συγκέντρωση των πωλήσεων σε λίγους κλάδους βάσει της διαθέσιμης ταξινόμησης σε 2ψήφιο κωδικό NACE και σε επίπεδο περιφέρειας. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο, φυτική και ζωική παραγωγή καλύπτουν το 54,7% των συνολικών πωλήσεων.

επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών με 2,8%, Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες με ποσοστό 1,4%. Οι υπόλοιποι κλάδοι υψηλών ολικών διασυνδέσεων καλύπτουν μικρότερα μερίδια πωλήσεων με μικρότερη συνεπώς τελική επίδραση στην οικονομία της περιφέρειας. Οι κλάδοι ολικών διασυνδέσεων παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Κλάδοι κλειδιά για την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος με υψηλές ολικές κλαδικές διασυνδέσεις

Κωδικός	Περιγραφή κλάδου	Οριζόντιες διασυνδέσεις*	Κάθετες διασυνδέσεις*	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις της περιφέρειας (2018)
G46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1,08	1,04	23,8%
G47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1,15	1,07	22,4%
H49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	1,17	1,09	4,0%
G45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1,17	1,04	2,8%
H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	1,06	1,11	1,4%
N80-N82	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και ερευνών· δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους· διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	1,14	1,26	0,4%
E37-E39	Επεξεργασία λυμάτων· συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων· ανάκτηση υλικών· δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	1,09	1,04	0,3%
M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	1,59	1,12	0,3%
E36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	1,15	1,12	0,3%
K66	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	1,54	1,12	0,3%
M74_M75	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες· κτηνιατρικές δραστηριότητες	1,01	1,01	0,2%
C18	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	1,26	1,04	0,2%
H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	1,13	1,25	0,1%

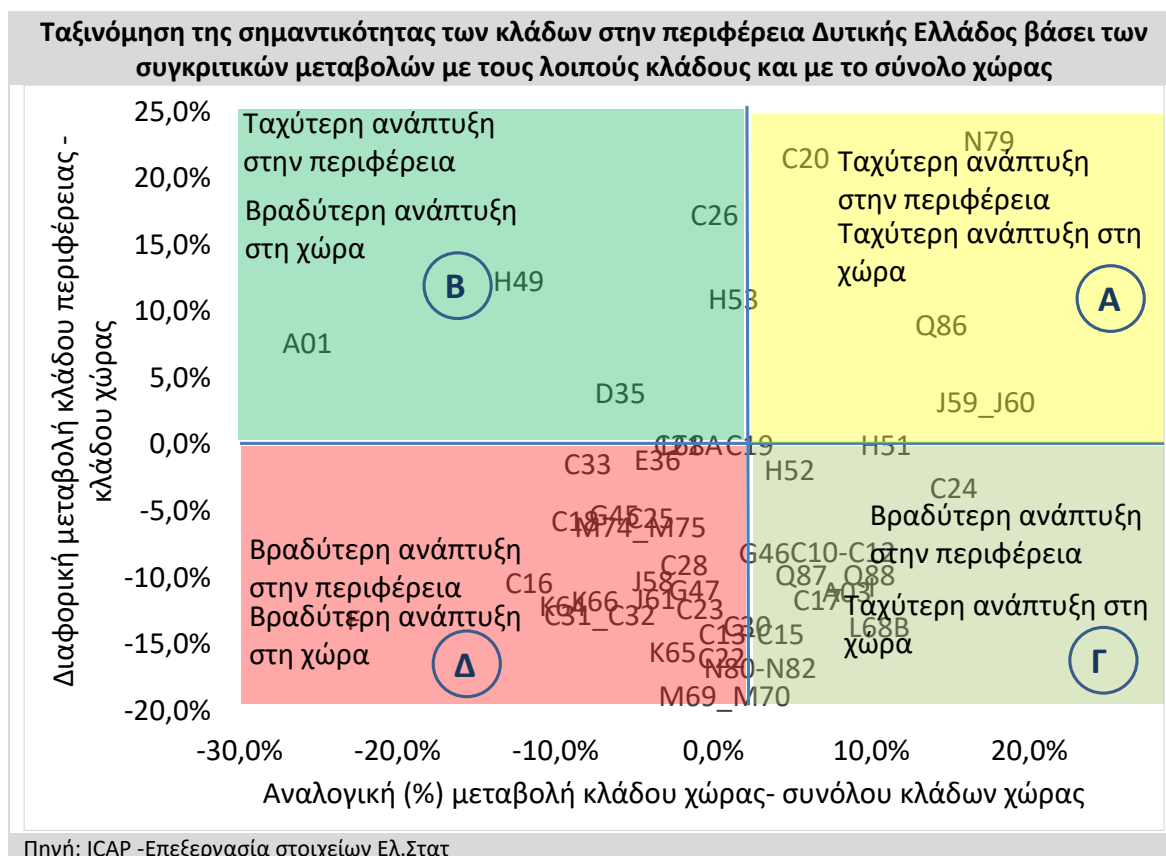
Πηγή: ICAP – επεξεργασία στοιχείων Ελ.Στατ.

*Κανονικοποιημένοι δείκτες

Κλάδοι με σημαντικές και πάνω από τον μέσο όρο **κάθετες διασυνδέσεις** στην **περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος** και ταυτόχρονα αξιόλογο μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις είναι:

Οι **Κατασκευές** με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 3,5% και πολλαπλασιαστή **1,21**, οι **Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης** με μερίδιο 4,2% και πολ/στή **1,11** και τέλος η **Παραγωγή τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού** με μερίδιο 12,1% και πολ/στη **1,07**.

Η ιεράρχηση των κλάδων βάσει της συγκριτικής ανάπτυξης με τους λοιπούς κλάδους της περιφέρειας και με το σύνολο χώρας (ανάλυση απόκλισης-συμμετοχής) απεικονίζεται στο ακόλουθο γράφημα.

Οι κλάδοι με συγκριτικό πλεονέκτημα στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος και αξιόλογο μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις είναι τα **Προϊόντα γεωργίας, θήρας και συναφείς υπηρεσίες** με μερίδιο στις συνολικές πωλήσεις 8,5%, οι **Υπηρεσίες χερσαίων μεταφορών και υπηρεσίες μεταφορών μέσω αγωγών** με 4,0% και η **Υπηρεσίες ανθρώπινης υγείας** με μερίδιο 1,75%. Οι υπόλοιποι κλάδοι που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα στην περιφέρεια έναντι της χώρας αλλά μικρή συμβολή στην οικονομία της περιφέρειας βάσει μεριδίου πωλήσεων.

Κλάδοι με συγκριτικό πλεονέκτημα στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με τους λοιπούς κλάδους και με το σύνολο χώρας

Κωδικός	Περιγραφή κλάδου	Αναλογική μεταβολή κλάδου χώρας- συνόλου κλάδων χώρας	Διαφορική μεταβολή κλάδου περιφέρειας- κλάδου χώρας	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις της περιφέρειας (2018)
A01	Προϊόντα γεωργίας, θήρας και συναφείς υπηρεσίες	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	8,51%
H49	Υπηρεσίες χερσαίων μεταφορών και υπηρεσίες μεταφορών μέσω αγωγών	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	3,96%
Q86	Υπηρεσίες ανθρώπινης υγείας	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	1,75%
D35	Ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο, ατμός και κλιματισμός	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,61%
P85	Υπηρεσίες εκπαίδευσης	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,48%
R90- R92	Υπηρεσίες δημιουργικής δραστηριότητας, τεχνών και ψυχαγωγίας· υπηρεσίες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και άλλες πολιτιστικές υπηρεσίες· υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,47%
M72	Υπηρεσίες επιστημονικής έρευνας και ανάπτυξης	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,36%
E37- E39	Υπηρεσίες επεξεργασίας λυμάτων· λυματολάσπη· υπηρεσίες συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων· ανάκτηση υλικών· υπηρεσίες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,33%
M73	Υπηρεσίες διαφήμισης και έρευνας αγοράς	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,32%
C20	Χημικές ουσίες και προϊόντα	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,30%
N79	Υπηρεσίες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και άλλες υπηρεσίες κράτησης και συναφείς υπηρεσίες	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,23%

Κωδικός	Περιγραφή κλάδου	Αναλογική μεταβολή κλάδου χώρας- συνόλου κλάδων χώρας	Διαφορική μεταβολή κλάδου περιφέρειας- κλάδου χώρας	Μερίδιο % στις συνολικές πωλήσεις της περιφέρειας (2018)
H50	Υπηρεσίες πλωτών μεταφορών	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,11%
H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές υπηρεσίες	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,11%
J59_J60	Υπηρεσίες παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, ταινιών βίντεο και τηλεοπτικού προγράμματος, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις· υπηρεσίες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,06%
C26	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα	Βραδύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,03%
A02	Προϊόντα δασοκομίας και υλοτομίας και συναφείς υπηρεσίες	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,01%
N78	Υπηρεσίες απασχόλησης	Ταχύτερη ανάπτυξη έναντι του συνόλου χώρας	Προήγηση έναντι του ιδίου κλάδου της χώρας	0,00%

Πηγή: ICAP- επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Στατ

Για την τελική κατάταξη των κλάδων κλειδιά στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος όπως και στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας επιλέγονται όσοι κλάδοι είναι α) **κλάδοι κλειδιά ολικών διασυνδέσεων** βάσει κριτηρίου διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους ή β) Η περιφέρεια έχει **συγκριτικό πλεονέκτημα στον κλάδο** αυτόν βάσει των συγκριτικών μεταβολών με τους υπόλοιπους κλάδους και με το σύνολο χώρας (ταχύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια έναντι της χώρας) **και** το μερίδιο του στις συνολικές πωλήσεις της περιφέρειας να είναι άνω του **0,5%**.

Η **τελική ταξινόμηση των κλάδων που αποτελούν κλειδιά** βάσει **πολυκριτηριακής κατάταξης** για την περιφέρεια είναι κατά σειρά μεριδίου πωλήσεων 2018 οι παρακάτω:

- Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες
- Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών
- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών

- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
- Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού

Βάσει επιδράσεων στην απασχόληση από την αύξηση της ζήτησης κατά € 1 εκατ. οι κλάδοι με την υψηλότερη πολ/στική συμβολή στην συνολική απασχόληση της περιφέρειας είναι η **Φυτική και ζωική παραγωγή** με 48 άτομα, και ακολουθούν το **Λιανικό εμπόριο** με 46 άτομα, οι **Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας** με 34 άτομα, το **χονδρικό-λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων** με 28 άτομα, οι **Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών** με 26 άτομα, η **Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες** με 18 άτομα.

Πολυκριτηριακή κατάταξη των κλάδων κλειδιά της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος

Κωδικός	Κλάδος	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με τους λοιπούς κλάδους και το σύνολο χώρας	Μερίδιο (%) στις συνολικές πωλήσεις της περιφέρειας (2018)
A01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	599.153	44.137	48	1,60	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	8,5%
D35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	42.976	888	7	1,59	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	0,6%
G45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	199.834	3.205	28	1,82	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	2,8%
G46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.675.666	8.712	19	1,83	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	23,8%
G47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.574.002	18.275	46	1,87	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	22,4%
H49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	278.408	5.559	26	1,91	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	4,0%

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

83

Κωδικός	Κλάδος	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με τους λοιπούς κλάδους και το σύνολο χώρας	Μερίδιο (%) στις συνολικές πωλήσεις της περιφέρειας (2018)
H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	95.438	867	18	1,95	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	1,4%
Q86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	123.030	9.862	34	2,06	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	1,7%

Πηγή: ICAP- επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.Στατ

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η περιφερειακή ενότητα Αχαΐας παρουσιάζει **εξειδίκευση σε ορισμένους κλάδους** έναντι της χώρας ως σύνολο. Οι σημαντικότεροι από τους κλάδους αυτούς (σε 3ψήφιο επίπεδο ανάλυσης) το μερίδιο των οποίων στην συνολική απασχόληση της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας είναι υψηλότερο έναντι του αντίστοιχου της χώρας ως σύνολο είναι: Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού, το Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα που περιλαμβάνει ενδύματα, υποδήματα, φαρμακευτικά είδη, καλλυντικά, το Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα, η Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών, οι Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσίες μετακόμισης, η Ποτοποιία, το Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα, η Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, η Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών, το Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα, η Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων.

Οι παρακάτω κλάδοι χαρακτηρίζονται ως **κλάδοι-κλειδιά** στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας και έχουν σημαντικές διασυνδέσεις τόσο με τους κλάδους προμηθευτές τους όσο και με τους κλάδους πελάτες τους:

- Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών
- Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες
- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
- Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
- Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
- Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση· δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες· τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα
- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς
- Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη

- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού
- Δραστηριότητες παροχής προστασίας και ερευνών· δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους· διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις
- Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες· δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
- Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων
- Εκπαίδευση

Το 2020 λόγω της πανδημίας που προκλήθηκε από τον κορονοϊό το σύνολο των επιχειρήσεων με έδρα στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας παρουσίασε μείωση πωλήσεων κατά **-18,8%** ή κατά **€748,3** εκατ. έναντι του 2019. Για το 2021 προβλέπεται μείωση των πωλήσεων κατά **-4,8%** που σημαίνει μείωση κατά **€155,3** εκατ. έναντι του 2020.

Το 2020 η απασχόληση μειώθηκε στο σύνολο του εταιρικού τομέα κατά **-6,2%**, ενώ για το 2021 προβλέπεται οριακή αύξηση κατά **0,8%**.

Το 2020 το 39% των επιχειρήσεων του νομού Αχαΐας λειτούργησαν ως πληττόμενες χωρίς αναστολή λειτουργίας με ένταξη σε πλαίσιο στήριξης ενώ το 36% λειτούργησε χωρίς ένταξη σε πλαίσιο στήριξης, και το 17% ήταν σε αναστολή λειτουργίας λόγω υπουργικής απόφασης.

Σχετικά με την μεταβολή των επενδύσεων τους οι επιχειρήσεις δήλωσαν σε ποσοστό **75%** ότι το 2020 η μεταβολή τους ήταν μηδενική και σε ποσοστό **78%** ότι θα είναι μηδενική και το 2021.

Από το σύνολο των επιχειρήσεων το 56% πραγματοποιούν το 76% ως 100% του τζίρου τους αποκλειστικά στον νομό Αχαΐας και το 14% από 51% ως 75%.

Το **37%** των επιχειρήσεων κατά το 2020 εισέπραξε μετρητοίς τις εμπορικές τους απαιτήσεις, ενώ το **32%** εντός 1 μήνα. Το 11% των επιχειρήσεων εισέπραξε με διάρκεια από έναν ως δύο μήνες και το 9% από δύο ως τρεις μήνες, ενώ το υπόλοιπο 11% εισέπραξε με χρονική διάρκεια πάνω από τρεις μήνες. Η ίδια κατανομή προβλέπεται και στο 2021.

Το **42%** των επιχειρήσεων το 2020 εξόφλησε τις υποχρεώσεις μετρητοίς ενώ το 38% τις εξόφλησε σε 30 ημέρες. Το υπόλοιπο 20% πλήρωσε τις υποχρεώσεις σε χρονική διάρκεια πάνω από 30 ημέρες. Η κατανομή των επιχειρήσεων σε ζώνες πληρωμών προβλέπεται περίπου ίδια και στο 2021.

Η πανδημία το 2020 οδήγησε σε μείωση του ποσοστού των κερδοφόρων επιχειρήσεων στον νομό Αχαΐας από το **57%** του συνόλου το 2019 στο **33%** του συνόλου το 2020, ενώ αναμένεται το 2021 το μερίδιο των κερδοφόρων να αυξηθεί σε **40%**.

Οι εξαγωγές μειώθηκαν το 2020 κατά **-14,5%** έναντι του προηγούμενου έτους ενώ για το 2021 προβλέπεται μείωση **-4,8%**.

Το 44% των επιχειρήσεων του νομού εντάχθηκε στα διάφορα χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης των επιχειρήσεων, ενώ το 56% δεν έχει ενταχθεί σε κανένα από αυτά.

Σχετικά με την επάρκεια των μέτρων στήριξης και ενίσχυσης, το 50% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι τα μέτρα που ήδη είναι σε ισχύ αλλά και αυτά που έχουν ανακοινωθεί ως τώρα και πρόκειται να υλοποιηθούν είναι ανεπαρκή για τις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Στην ανάλυση που προηγήθηκε στην παρούσα έκθεση αξιολογήθηκαν και ιεραρχήθηκαν οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας ανάλογα με την σημαντικότητα τους στην οικονομία της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας και ανάλογα με τις διασυνδέσεις που έχει ο κάθε κλάδος με όλους τους υπόλοιπους. Η ιεράρχηση των κλάδων δίδει την δυνατότητα να αξιολογηθούν οι πολλαπλασιαστικές συνέπειες που προκαλούνται στο σύνολο της οικονομίας της περιφερειακής ενότητας από τις μεταβολές (αύξηση ή μείωση) στην δραστηριότητα του κάθε κλάδου. Κλάδοι με υψηλές πολλαπλασιαστικές επιδράσεις και διασυνδέσεις που έχουν υποστεί σημαντική μείωση τζίρου λόγω της πανδημίας, θα πρέπει να υποστηριχθούν κατά προτεραιότητα ώστε να περιοριστεί η διασπορά των συνεπειών της κρίσης στους κλάδους με τους οποίους συνδέονται είτε είναι προμηθευτές είτε πελάτες. Η παρούσα έκθεση με την παρουσιαζόμενη ιεράρχηση των κλάδων υποδεικνύει τις προτεραιότητες που πρέπει να τεθούν είτε από την πλευρά των φορέων άσκησης πολιτικής με την λήψη των κατάλληλων μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους κλάδους που όχι μόνο πλήττονται από την πανδημία αλλά ταυτόχρονα προκαλούν λόγω υψηλών διασυνδέσεων με τους λοιπούς κλάδους ταχύτατη διασπορά στην υπόλοιπη οικονομία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας Κωδικών και περιγραφής κλάδων οικονομικής δραστηριότητας

Σύμβολο	Κλάδος
A01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες
A02	Δασοκομία και υλοτομία
A03	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
B	Ορυχεία-Λατομεία
C10-C12	Παραγωγή τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού
C13-C15	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ενδυμασίας, δέρματος και δερμάτινων ειδών
C16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
C17	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων
C18	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
C19	Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου
C20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων
C21	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών παρασκευασμάτων
C22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
C23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
C24	Παραγωγή βασικών μετάλλων
C25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
C26	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων
C27	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού
C28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.
C29	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
C30	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
C31_C32	Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες
C33	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού
D35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού
E36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού
E37-E39	Επεξεργασία λυμάτων· συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων· ανάκτηση υλικών· δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων
F	Κατασκευές
G45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
G46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
G47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
H49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών
H50	Πλωτές μεταφορές
H51	Αεροπορικές μεταφορές
H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες
I	Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος· δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
J58	Εκδοτικές δραστηριότητες
J59_J60	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις· δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών
J61	Τηλεπικοινωνίες
J62_J63	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες· δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας

K64	Δραστηριότητες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία
K65	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
K66	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες
L68B	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας εκτός από τα τεκμαρτά ενοίκια
L68A	Τεκμαρτά ενοίκια
M69_M70	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες· δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης
M71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
M72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη
M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς
M74_M75	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες· κτηνιατρικές δραστηριότητες
N77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης
N78	Δραστηριότητες απασχόλησης
N79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
N80-N82	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και ερευνών· δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους· διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις
O84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
P85	Εκπαίδευση
Q86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
Q87_Q88	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας
R90-R92	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση· δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες· τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα
R93	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
S94	Δραστηριότητες οργανώσεων
S95	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης
S96	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών
T	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού και μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ιδία χρήση
U	Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων

Πηγή: Ελ.Στατ

Πολυκριτηριακή κατάταξη και αξιολόγηση των κλάδων στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας

Κωδικός	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
A01	139.336	11.101	47	1,49	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
A02	281	20	49	1,55	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
A03	61.516	790	24	1,46	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
B	4.708	55	2	1,11	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C10-C12	541.263	3.327	20	1,79	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C13-C15	9.816	289	9	1,38	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
C16	3.742	97	17	1,62	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
C17	15.086	114	10	1,63	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
C18	8.227	156	26	1,98	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
C19	0	0	3	1,38	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
C20	19.407	150	5	1,29	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
C21	0	0	5	1,31	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
C22	86.337	446	10	1,63	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
C23	7.362	197	15	1,72	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
C24	29.540	97	7	1,55	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C25	68.468	743	16	1,80	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
C26	0	0	2	1,10	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
C27	4.530	91	7	1,44	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C28	18.050	260	7	1,31	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
C29	1.345	29	2	1,12	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων		
C30	11.521	120	7	1,30	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
C31_C32	5.308	219	12	1,33	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
C33	6.644	216	17	1,75	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
D35	20.178	383	7	1,57	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
E36	0	0	16	1,88	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
E37-E39	14.938	160	9	1,81	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
F	138.839	2.840	23	2,17	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
G45	106.889	1.681	29	1,88	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	Κλάδος κλειδί
G46	847.211	4.390	20	1,89	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	Κλάδος κλειδί
G47	754.992	9.139	46	1,91	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	Κλάδος κλειδί
H49	172.766	3.408	26	1,96	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
H50	1.117	24	5	1,40	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
H51	0	0	8	1,52	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
H52	80.620	605	18	1,96	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
H53	4.916	177	30	2,21	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
I	147.261	10.985	38	1,72	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
J58	5.415	172	19	1,89	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
						νομό και στην χώρα	
J59_J60	3.054	146	29	2,05	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
J61	5.507	112	11	1,85	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
J62_J63	19.512	508	22	1,92	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	Κλάδος κλειδί
K64	1.884	52	12	1,83	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
K65	1.001	39	18	1,90	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
K66	10.684	580	37	2,05	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
L68B	9.896	232	3	1,22	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
L68A	0	0	1	1,07	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
M69_M70	61.914	2.246	32	1,76	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
M71	40.895	1.477	30	1,79	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	Κλάδος κλειδί
M72	20.381	1.687	23	2,21	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
M73	21.867	997	22	2,06	Κλάδος κλειδί ολικών	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί

Κωδικός	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
					διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)		
M74_M75	9.145	227	39	1,82	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
N77	10.725	125	25	1,71	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
N78	18	19	127	2,70	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
N79	11.034	208	23	2,01	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
N80-N82	19.997	1.431	63	2,25	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	Κλάδος κλειδί
O84	3.298	7.454	30	2,33	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
P85	19.158	10.082	49	2,58	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
Q86	83.091	6.479	34	2,04	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
Q87_Q88	5.677	985	51	2,27	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
R90-R92	23.626	934	20	1,78	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
R93	10.192	896	48	2,15	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
S94	885	449	31	2,35	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
S95	3.740	213	20	1,69	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) 2018	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
						νομό και στην χώρα	
					Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στον νομό και στην χώρα	
S96	18.412	1.471	50	2,10			

Πηγή: ICAP-επεξεργασία στοιχείων

* Σημείωση: ΜΔ - Οι κλάδοι αυτοί είτε δεν υπάρχουν ως δραστηριότητα στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας, είτε τα στοιχεία τους δεν εμφανίζονται από την Ελ.Στατ λόγω εμπιστευτικότητας (οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται είναι 3 ή λιγότερες).

Πολυκριτηριακή κατάταξη και αξιολόγηση των κλάδων στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

Κωδικός	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
A01	599.153	44.137	48	1,60	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
A02	518	86	50	1,58	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
A03	87.108	1.346	24	1,46	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
B	10.593	128	2	1,10	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C10-C12	853.869	6.004	21	1,89	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C13-C15	17.651	472	9	1,35	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C16	8.657	198	17	1,60	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C17	15.610	120	9	1,50	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C18	10.808	250	25	1,83	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντιων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C19	0	0	3	1,39	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
C20	20.844	181	5	1,26	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
C21	0	0	5	1,29	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
C22	93.959	515	10	1,56	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
						περιφέρεια και στην χώρα	
C23	29.493	517	15	1,74	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C24	32.108	123	6	1,49	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C25	87.915	1.149	15	1,71	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C26	2.378	62	2	1,10	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
C27	5.806	102	7	1,37	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
C28	19.986	322	6	1,28	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C29	1.662	48	2	1,12	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C30	11.589	122	7	1,27	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C31_C32	13.212	449	12	1,31	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
C33	12.309	369	17	1,70	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
D35	42.976	888	7	1,59	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
E36	21.724	498	17	1,97	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
					(οριζόντων και κάθετων)		
E37-E39	23.539	321	10	1,83	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
F	244.551	5.588	23	2,12	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
G45	199.834	3.205	28	1,82	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	Κλάδος κλειδί
G46	1.675.666	8.712	19	1,83	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	Κλάδος κλειδί
G47	1.574.002	18.275	46	1,87	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	Κλάδος κλειδί
H49	278.408	5.559	26	1,91	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
H50	7.678	128	5	1,44	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
H51	0	0	7	1,46	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
H52	95.438	867	18	1,95	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Υστέρηση έναντι της χώρας	Κλάδος κλειδί
H53	7.608	285	30	2,19	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους (οριζόντων και κάθετων)	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
I	296.204	20.466	40	1,95	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
J58	7.365	250	17	1,76	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
J59_J60	4.417	215	27	1,93	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
J61	9.191	178	10	1,77	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
J62_J63	23.512	627	21	1,89	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
K64	2.117	61	12	1,77	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
K65	2.422	103	16	1,78	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
K66	18.116	980	36	1,96	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
L68B	12.543	334	3	1,21	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
L68A	0	0	1	1,07	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	ΜΔ	ΜΔ
M69_M70	94.642	3.902	32	1,73	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
M71	74.494	2.582	29	1,73	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
M72	25.211	1.764	23	2,21	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
M73	22.737	1.039	22	1,97	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
M74_M75	13.481	407	38	1,77	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
N77	12.744	208	24	1,65	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
N78	18	19	127	2,76	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
N79	16.444	368	22	1,91	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
N80-N82	26.435	1.884	62	2,20	Κλάδος κλειδί ολικών διασυνδέσεων (οριζόντων και κάθετων)	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
O84	14.150	10.230	30	2,37	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
P85	34.096	18.505	50	2,65	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
Q86	123.030	9.862	34	2,06	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	Κλάδος κλειδί
Q87_Q88	10.758	1.759	52	2,32	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
R90-R92	33.206	1.365	19	1,69	Κλάδος χαμηλότερων διασυνδέσεων	Συγκριτικό πλεονέκτημα	
R93	12.739	1.150	47	2,13	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	

Κωδικός	Κύκλος εργασιών 2018 (σε χιλιάδες ευρώ)	Απασχόληση 2018	Πολ/στική επίδραση επί της απασχόλησης ανά € 1 εκατ. πρόσθετης ζήτησης	Πολ/στές κάθετων διασυνδέσεων	Χαρακτηρισμός βάσει διασυνδέσεων με τους υπόλοιπους κλάδους	Χαρακτηρισμός βάσει των συγκριτικών μεταβολών 2016-2018 με το σύνολο χώρας	Τελική κατάταξη
S94	6.241	919	31	2,39	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Υστέρηση έναντι της χώρας	
S95	7.407	414	19	1,66	Κλάδος κλειδί οριζόντιων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	
S96	27.728	2.305	50	2,12	Κλάδος κλειδί κάθετων διασυνδέσεων	Βραδύτερη ανάπτυξη στην περιφέρεια και στην χώρα	

Πηγή: ICAP-επεξεργασία στοιχείων

* Σημείωση: ΜΔ - Οι κλάδοι είτε δεν υπάρχουν ως δραστηριότητα στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, είτε τα στοιχεία τους δεν εμφανίζονται από την Ελ.Στατ λόγω εμπιστευτικότητας (οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται είναι 3 ή λιγότερες).